

T.C.
DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ
GÜZEL SANATLAR ENSTİTÜSÜ
GELENEKSEL TÜRK SANATLARI ANASANAT DALI
Yüksek Lisans

**TOPKAPI SARAYI HAREM DAİRESİNDE BULUNAN
ÇİNİLERİN İNCELENİP KATALOGLANMASI VE DESEN UYGULAMASI**

Hazırlayan
Nevin TORLAKLI

Danışman
Doç. Atilla Cengiz KILIÇ

İZMİR / 2019

YEMİN METNİ

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “Topkapı Sarayı Harem Dairesinde Bulunan Çinilerin İncelenip Kataloglanması ve Desen Uygulaması” adlı çalışmanın, tarafımdan bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını, yararlandığım eserlerin bibliyografyada gösterilenden oluştuğunu ve bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir, bunu onurumla doğrularım.

Tarih ... / ... / ...

Nevin TORLAKLI

TUTANAK

Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü'nün/...../...../ tarih ve.....sayılı toplantısında oluşturulan jüri, Lisansüstü Öğretim Yönetmeliği'nin.....maddesine göre Geleneksel Türk Sanatları Anasanat Dalı, Yüksek lisans öğrencisi Nevin TORLAKLI'nın "**Topkapı Sarayı Harem Dairesinde Bulunan Çinilerin İncelenip Kataloglanması Ve Desen Uygulaması**" konulu tezini incelenmiş ve aday/...../...../ tarihinde, saat 'da jüri önünde tez savunmasına alınmıştır.

Adayın kişisel çalışmaya dayanan tezini savunmasından sonra dakikalık süre içinde gerek tez konusu, gerekse tezin dayanağı olan anasanat dallarından jüri üyeleri tarafından sorulan sorulara verdiği cevaplar değerlendirilerek tezin olduğuna oy ile karar verilmiştir.

BAŞKAN**ÜYE****ÜYE**

ÖZET

Topkapı Sarayı Harem Dairesi mimarlık bakımından son derece önemli olmasının yanı sıra 17. Yüzyıl çinilerini bulundurması bakımında da önemlidir. Ayrıca 16. Yüzyıl çinileri, 18. Yüzyıl Tekfur Sarayı çinileri, Avrupa'dan ithal edilen çinileri de yer yer görmek mümkün. Harem Dairesinde çininin ağırlıklı olması 1665 yılında meydana gelen yangından sonradır. Harem Dairesi birçok kere yüzyıl bakımından, tasarım bakımından, yerleştirildikleri yerler bakımından incelenmiş ve araştırılmıştır.

Bu araştırmanın amacı da Şadırvanlı sofa, Kadın Efendiler Taşlığı ve Dairesi, Valide Sultan Dairesi ve Taşlığı, Saltanat Kapısı (Cümle Kapısı), Çeşmeli Sofa, 3. Murat Has Odası, 1. Ahmed Has Odası, Veliaht Dairesi bulunan çinilerin hangi duvarda hasarlı, eksik, yaklaşık sayıları, planları çini motiflerinin eskizleri ve motiflerden esinlenerek yeni tasarımlar yer almaktadır.

ABSTRACT

The Topkapı palace harem is not only extremely important due to its architecture, but also the 17th century tiles that it has. Tiles were used mostly throughout the harem after a fire in 1665. The design and placement of the tiles as well as the centuries that they were produced in, has been analyzed and researched many times. The purpose of this research was to determine the approximate number damaged and missing tiles used in Şadırvanlı sofa, Kadın Efendiler Taşlığı ve Dairesi, Valide Sultan Dairesi ve Taşlığı, Saltanat Kapısı (Cümle Kapısı), Çeşmeli Sofa, 3. Murat Has Odası, 1. Ahmed Has Odası ve Veliaht Dairesin, and to determine the approximate number of tiles used in each room to define the room plans.

ÖNSÖZ

Topkapı Sarayı ve Harem Dairesinde bulunan mekanlar geçmişin bütün özelliklerini koruyarak günümüzde de yaşayan en önemli mimari eserlerin arasında yer almaktadır.

Bu tez konusunu seçmemin sebeplerini bu özelliklere dayanmaktadır. En önemli sebebi ise Harem Dairesinde yer alan çinilerin 16. – 17. – 18.yüzyıllarına ait olmalarıdır. Harem Dairesinin belirli mimari bölümlerinde yer alan çinilerin sayıları, eksikleri, hasarlı olan kısımları, desen çizimleri yer almaktadır.

Topkapı Sarayında staj döneminde tanıştığım tez çalışmamda da fotoğraf çekimlerini gerçekleştirmeme yardımcı olan Serkan GEDÜK'e yürekten teşekkür ve minnetlerimi sunmak isterim. Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Geleneksel Türk Sanatları Bölümünde Yüksek Lisans yapmamın önemini hissettiren değerli danışman hocam DOÇ. Atilla Cengiz KILIÇ'a teşekkürleri sunarım.

Hayatım boyunca hem maddi hem de manevi desteklerini esirgemeyen aileme teşekkürü borç bilirim.

Nevin TORLAKLI

İÇİNDEKİLER

TOPKAPI SARAYI HAREM DAİRESİNDE BULUNAN

ÇİNİLERİN İNCELENİP KATALOGLANMASI VE DESEN UYGULAMASI

YEMİN METNİ	i
TUTANAK.....	ii
ÖZET.....	iii
ABSTRACT	iv
ÖNSÖZ.....	v
İÇİNDEKİLER	vi
RESİM LİSTESİ.....	viii
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM

TOPKAPI SARAYI

TOPKAPI SARAYI	2
1.1. Topkapı Sarayı	2
1.2. Topkapı Sarayı Mimarisi	2
1.3. Topkapı Sarayı Mimari Bölümler	4

İKİNCİ BÖLÜM

HAREM DAİRESİ

HAREM DAİRESİ.....	5
2.1. Harem Dairesi	5
2.2. Harem Dairesi Mimarisi.....	5
2.3. Harem Dairesi Mimari Bölümleri	6
2.3.1. Şadırvanlı Sofa	9
2.3.2. Kadın Efendiler Taşlığı ve Daireler	32
2.3.3. Valide Sultan Dairesi ve Taşlığı	44
2.3.4. Saltanat Kapısı (Cümle Kapısı).....	64
2.3.5. Çeşmeli Sofa	74
2.3.6. 3.Murad Has Odası	92

2.3.7. 1.Ahmed Has Odası	108
2.3.8. Veliahd Dairesi	116

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3.1. Tez Kapsamında Bulunan Çini Eskizleri ve Uygulamaları	137
3.2. Tez Kapsamında Bulunan Çini Eskizleri.....	148
3.1. Tez Kapsamında Yapılan Tasarımlar	158
SONUÇ.....	163
KAYNAKÇA	164
ÖZGEÇMİŞ.....	166

RESİM LİSTESİ

Resim 1. Şadırvanlı Sofa Harem Dairesi Giriş Duvar 1	10
Resim 2. Şadırvanlı Sofa Harem Dairesi Giriş Duvar 2	11
Resim 3. Şadırvanlı Sofa Harem Dairesi Giriş Duvar 2	12
Resim 4. Şadırvanlı Sofa Harem Dairesi Giriş Duvar 2	12
Resim 5. Şadırvanlı Sofa Harem Dairesi Kemer Ön	13
Resim 6. Şadırvanlı Sofa Harem Dairesi Kemer Arka	14
Resim 7. Şadırvanlı Sofa Harem Dairesi Giriş Duvar 3	15
Resim 8. Şadırvanlı Sofa Harem Dairesi Giriş Duvar 3	15
Resim 9. Şadırvanlı Sofa Harem Dairesi Giriş Duvar 4	16
Resim 10. Şadırvanlı Sofa Harem Dairesi Giriş Duvar 5	17
Resim 11. Şadırvanlı Sofa Harem Dairesi Giriş Duvar 5	17
Resim 12. Şadırvanlı Sofa Harem Dairesi Giriş Duvar 5	18
Resim 13. Şadırvanlı Sofa Harem Dairesi Giriş Duvar 6	19
Resim 14. Şadırvanlı Sofa Harem Dairesi Giriş Duvar 6	19
Resim 15. Şadırvanlı Sofa Harem Dairesi Giriş Duvar 6	20
Resim 16. Şadırvanlı Sofa Harem Dairesi Giriş Duvar 6	21
Resim 17. Şadırvanlı Sofa Harem Dairesi Giriş Duvar 6	21
Resim 18. Şadırvanlı Sofa Harem Dairesi Giriş Duvar 7	22
Resim 19. Şadırvanlı Sofa Harem Dairesi Giriş Duvar 8	23
Resim 20. Şadırvanlı Sofa Harem Dairesi Giriş Duvar 8	23
Resim 21. Şadırvanlı Sofa Harem Dairesi Giriş Duvar 9	24
Resim 22. Şadırvanlı Sofa Harem Dairesi Giriş Duvar 10	25
Resim 23. Şadırvanlı Sofa Harem Dairesi Giriş Duvar 11	26
Resim 24. Şadırvanlı Sofa Harem Dairesi Giriş Duvar 11	26
Resim 25. Şadırvanlı Sofa Harem Dairesi Giriş Duvar 12	27
Resim 26. Şadırvanlı Sofa Harem Dairesi Giriş Duvar 13	28
Resim 27. Şadırvanlı Sofa Harem Dairesi Giriş Duvar 14	29
Resim 28. Şadırvanlı Sofa Harem Dairesi Giriş Duvar 14	29
Resim 29. Şadırvanlı Sofa harem dairesi giriş duvar 15	30

Resim 30. Şadırvanlı Sofa harem dairesi giriş duvar 15	30
Resim 31. Şadırvanlı Sofa harem dairesi giriş duvar 15	31
Resim 32. Şadırvanlı Sofa harem dairesi giriş duvar 15	31
Resim 33. Kadın Efendiler taşlığı ve daireler kapı 1-2	33
Resim 34. Kadın Efendiler taşlığı ve daireler kapı 1-2	33
Resim 35. Kadın Efendiler Taşlığı ve Daireler Kapı 1-2	34
Resim 36. Kadın Efendiler Taşlığı ve Daireler Kapı 1-2	34
Resim 37. Kadın Efendiler Taşlığı ve Daireler Kapı 3.....	35
Resim 38. Kadın Efendiler Taşlığı ve Daireler Kapı 4.....	36
Resim 39. Kadın Efendiler Taşlığı ve Daireler Kapı 4.....	36
Resim 40. Kadın Efendiler Taşlığı ve Daireler Kapı 4.....	37
Resim 41. Kadın Efendiler Taşlığı ve Daireler Kapı 4.....	37
Resim 42. Kadın Efendiler Taşlığı ve Daireler Kapı 4.....	37
Resim 43. Kadın Efendiler Taşlığı ve Daireler Kapı 5.....	38
Resim 44. Kadın Efendiler Taşlığı ve Daireler Kapı 6.....	39
Resim 45. Kadın Efendiler Taşlığı ve Daireler Kapı 6.....	40
Resim 46. Kadın Efendiler Taşlığı ve Daireler Kapı 7.....	41
Resim 47. Kadın Efendiler Taşlığı ve Daireler Kapı 7.....	41
Resim 48. Kadın Efendiler Taşlığı ve Daireler Kapı 8.....	42
Resim 49. Kadın Efendiler Taşlığı ve Daireler Kapı 8.....	42
Resim 50. Kadın Efendiler Taşlığı ve Daireler Kapı 9.....	43
Resim 51. Valide Sultan Kapısı.....	45
Resim 52. Valide Sultan Kapısı 1	46
Resim 53. Valide Sultan Kapısı 2.....	47
Resim 54. Valide Sultan Dairesi Duvar 1.....	48
Resim 55. Valide Sultan Dairesi Duvar 1.....	48
Resim 56. Valide Sultan Dairesi Duvar 2.....	49
Resim 57. Valide Sultan Dairesi Duvar 2.....	49
Resim 58. Valide Sultan Dairesi Duvar 2.....	50
Resim 59. Valide Sultan Dairesi Duvar 2.....	50
Resim 60. Valide Sultan Dairesi Duvar 3.....	51

Resim 61. Valide Sultan Dairesi Duvar 3.....	51
Resim 62. Valide Sultan Dairesi Merdiven Altı.....	52
Resim 63. Valide Sultan Dairesi Duvar 4.....	53
Resim 64. Valide Sultan Dairesi Duvar 4.....	53
Resim 65. Valide Taşlığı Giriş Duvar 1	54
Resim 66. Valide Taşlığı Giriş Duvar 2	55
Resim 67. Valide Taşlığı Giriş Duvar 2	56
Resim 68. Valide Taşlığı Giriş Duvar 2	57
Resim 69. Valide Taşlığı Giriş Duvar 2	58
Resim 70. Valide Taşlığı Giriş Duvar 2	59
Resim 71. Valide Taşlığı Giriş Duvar 3	60
Resim 72. Valide Taşlığı Giriş Duvar 3	60
Resim 73. Valide Taşlığı Giriş Duvar 3	61
Resim 74. Valide Taşlığı Giriş Duvar 3	61
Resim 75. Valide Taşlığı Giriş Duvar 3	62
Resim 76. Valide Taşlığı Giriş Duvar 3	62
Resim 77. Valide Taşlığı Giriş Duvar 4	63
Resim 78. Saltanat Kapısı (Cümle Kapısı) Duvar 1	65
Resim 79. Saltanat Kapısı (Cümle Kapısı) Duvar 1	66
Resim 80. Saltanat Kapısı (Cümle Kapısı) Duvar 1	66
Resim 81. Saltanat Kapısı (Cümle Kapısı) Duvar 2	67
Resim 82. Saltanat Kapısı (Cümle Kapısı) Duvar 2	67
Resim 83. Saltanat Kapısı (Cümle Kapısı) Duvar 2	68
Resim 84. Saltanat Kapısı (Cümle Kapısı) Duvar 2	68
Resim 85. Saltanat Kapısı (Cümle Kapısı) Duvar 3	69
Resim 86. Saltanat Kapısı (Cümle Kapısı) Duvar 3	70
Resim 87. Saltanat Kapısı (Cümle Kapısı) Duvar 3	71
Resim 88. Saltanat Kapısı (Cümle Kapısı) Duvar 3	72
Resim 89. Saltanat Kapısı (Cümle Kapısı) Duvar 4	73
Resim 90. Saltanat Kapısı (Cümle Kapısı) Duvar 4	73
Resim 91. Çeşmeli Sofa Duvar 1.....	75

Resim 92. Çeşmeli Sofa Duvar 1	75
Resim 93. Çeşmeli Sofa Duvar 2.....	76
Resim 94. Çeşmeli Sofa Duvar 2.....	77
Resim 95. Çeşmeli Sofa Duvar 2.....	77
Resim 96. Çeşmeli Sofa Duvar 2.....	78
Resim 97. Çeşmeli Sofa Duvar 2.....	78
Resim 98. Çeşmeli Sofa Duvar 2.....	79
Resim 99. Çeşmeli Sofa Duvar 2.....	79
Resim 100. Çeşmeli Sofa Duvar 3.....	80
Resim 101. Çeşmeli Sofa Duvar 3.....	81
Resim 102. Çeşmeli Sofa Duvar 3.....	81
Resim 103. Çeşmeli Sofa Duvar 3-4	82
Resim 104. Çeşmeli Sofa Duvar 3-4	82
Resim 105. Çeşmeli Sofa Duvar 5.....	83
Resim 106. Çeşmeli Sofa Duvar 6.....	84
Resim 107. Çeşmeli Sofa Duvar 6.....	85
Resim 108. Çeşmeli Sofa Duvar 6.....	85
Resim 109. Çeşmeli Sofa Sonrası Duvar 1.....	86
Resim 110. Çeşmeli Sofa Sonrası Duvar 1.....	87
Resim 111. Çeşmeli Sofa Sonrası Duvar 2.....	88
Resim 112. Çeşmeli Sofa Sonrası Duvar 2.....	88
Resim 113. Çeşmeli Sofa Sonrası Duvar 2.....	89
Resim 114. Çeşmeli Sofa Sonrası Duvar 2.....	90
Resim 115. Çeşmeli Sofa Sonrası Duvar 2.....	90
Resim 116. Çeşmeli Sofa Sonrası Duvar 3.....	91
Resim 117. Çeşmeli Sofa Sonrası Duvar 3.....	91
Resim 118. 3. Murad Has Odası Duvar 1	93
Resim 119. 3. Murad Has Odası Duvar 1	93
Resim 120. 3. Murad Has Odası Duvar 1	94
Resim 121. 3. Murad Has Odası Duvar 1	94
Resim 122. 3. Murad Has Odası Duvar 1	95

Resim 123. 3. Murad Has Odası Duvar 1	95
Resim 124. 3. Murad Has Odası Duvar 1	96
Resim 125. 3. Murad Has Odası Duvar 1	96
Resim 126. 3. Murad Has Odası Duvar 2	97
Resim 127. 3. Murad Has Odası Duvar 2	97
Resim 128. 3. Murad Has Odası Duvar 2	98
Resim 129. 3. Murad Has Odası Duvar 2	98
Resim 130. 3. Murad Has Odası Duvar 2	99
Resim 131. 3. Murad Has Odası Duvar 2	99
Resim 132. 3. Murad Has Odası Duvar 3	100
Resim 133. 3. Murad Has Odası Duvar 3	100
Resim 134. 3. Murad Has Odası Duvar 3	101
Resim 135. 3. Murad Has Odası Duvar 3	102
Resim 136. 3. Murad Has Odası Duvar 3	103
Resim 137. 3. Murad Has Odası Duvar 4	104
Resim 138. 3. Murad Has Odası Duvar 4	104
Resim 139. 3. Murad Has Odası Duvar 4	105
Resim 140. 3. Murad Has Odası Duvar 4	105
Resim 141. 3. Murad Has Odası Duvar 4	106
Resim 142. 3. Murad Has Odası Duvar 4	107
Resim 143. 1. Ahmed Has Odası 1	109
Resim 144. 1. Ahmed Has Odası 2	110
Resim 145. 1. Ahmed Has Odası 2	111
Resim 146. 1. Ahmed Has Odası 2	111
Resim 147. 1. Ahmed Has Odası 3	112
Resim 148. 1. Ahmed Has Odası 3	112
Resim 149. 1. Ahmed Has Odası 3	113
Resim 150. 1. Ahmed Has Odası 3	113
Resim 151. 1. Ahmed Has Odası 4	114
Resim 152. 1. Ahmed Has Odası 4	114
Resim 153. 1. Ahmed Has Odası 4	115

Resim 154. Veliaht Dairesi Duvar 1.....	117
Resim 155. Veliaht Dairesi Duvar 1.....	117
Resim 156. Veliaht Dairesi Duvar 1.....	118
Resim 157. Veliaht Dairesi Duvar 1.....	118
Resim 158. Veliaht Dairesi Duvar 1.....	119
Resim 159. Veliaht Dairesi Duvar 1.....	119
Resim 160. Veliaht Dairesi Duvar 2.....	120
Resim 161. Veliaht Dairesi Duvar 2.....	120
Resim 162. Veliaht Dairesi Duvar 2.....	121
Resim 163. Veliaht Dairesi Duvar 2.....	121
Resim 164. Veliaht Dairesi Duvar 3.....	122
Resim 165. Veliaht Dairesi Duvar 3.....	123
Resim 166. Veliaht Dairesi Duvar 3.....	123
Resim 167. Veliaht Dairesi Duvar 4.....	124
Resim 168. Veliaht Dairesi Duvar 4.....	124
Resim 169. Veliaht Dairesi Giriş İç Kapı 1	125
Resim 170. Veliaht Dairesi Giriş İç Kapı 1	125
Resim 171. Veliaht Dairesi 2.Oda Duvar 1	126
Resim 172. Veliaht Dairesi 2.Oda Duvar 1	127
Resim 173. Veliaht Dairesi 2.Oda Duvar 1	128
Resim 174. Veliaht Dairesi 2.Oda Duvar 2	129
Resim 175. Veliaht Dairesi 2.Oda Duvar 2	130
Resim 176. Veliaht Dairesi 2.Oda Duvar 3	131
Resim 177. Veliaht Dairesi 2.Oda Duvar 3	131
Resim 178. Veliaht Dairesi 2.Oda Duvar 3	132
Resim 179. Veliaht Dairesi 2.Oda Duvar 4	133
Resim 180. Veliaht Dairesi 2.Oda Duvar 4	133
Resim 181. Veliaht Dairesi 2. Oda Duvar 4	134
Resim 182. Veliaht Dairesi 2. Oda Duvar 4	134
Resim 183. Veliaht Dairesi 2.Oda Duvar 4	135

GİRİŞ

Topkapı Sarayı yaklaşık 400 yıl Devletin resmi Sarayı olmasıyla birlikte padişahın evi olarak da kullanması nedeniyle daha çok önem kazanmıştır. (dumlupınar, 2018) Topkapı Sarayı ve Harem Dairesi mimari bölümlerin özellikleri, inşa edilme nedenleri ve yer alan çinileriyle önemli bir yere sahip olmasıyla birlikte günümüzde de en çok ziyaret edilen ve en zengin müze olarak ilgi görmektedir.

Topkapı Sarayı ve Harem Dairesi mimari yönden incelendiğinde çeşitli dönemleri yansıtan eşsiz kompozisyonlara ev sahipliği yapmaktadır. Sarayda yaşamış insanların isteği üzerine konumları ve mevkileri doğrultusunda dönemin üsluplarına göre düzenlemeler ve yeni yerler yapılmıştır.

Bu çalışmada da Topkapı Sarayı ve Harem Dairesi genel olarak inşa edilme nedenleri, mimari özellikleri ve yüzyıllık çinileri ile birlikte mimari bölümleri incelenmiştir. Çalışma üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde Topkapı Sarayı mimarisi, mimari özellikleri ve bölümleri açısından incelenmiştir. İkinci bölümde ise Harem Dairesi mimarisi, mimari özellikleri ve mimari bölümleri üzerinde durulmuştur. Ayrıntılı olarak da Harem Dairesinde yer alan Şadırvanlı sofa, Kadın Efendiler Taşlığı ve Dairesi, Valide Sultan Dairesi ve Taşlığı, Saltanat Kapısı (Cümle Kapısı), Çeşmeli Sofa, 3. Murat Has Odası, 1.Ahmed Has Odası, Veliht Dairesi mimari bölümlerin çini panoları fotoğraflanmıştır. Fotoğraflanan çinilerin duvar planları çıkartılarak numaralandırılmış duvardaki çinilerin hasarlı (kırık karo), eksik ve çini sayıları tespit edilmiştir. Son olarak üçüncü bölümde ise çini motifleri eskizleri, uygulamalı örnekleri ve çini motiflerinden esinlenerek tasarlanan tasarımlar yer almaktadır.

1. BÖLÜM

TOPKAPI SARAYI

1. BÖLÜM

TOPKAPI SARAYI

1.1. Topkapı Sarayı

1460 yılında inşaatı başlandığı düşünülen Topkapı Sarayının 1478 yılında tamamlandığı tahmin ediliyor. Topkapı Sarayı'nın ilk ismi '*Saray-ı Cedid-i Amine*' olarak bilinir. (dumlupınar, 2018) Sonraları farklı isimlerde de anılmıştır. Topkapı adını da sur üzerinde bulunan toplu kapı köşkünden sonra almıştır. İskelet yapısı Fatih döneminde başlamıştır. Fatih Sultan Mehmet'le beraber yaklaşık 400 yıl boyunca idare, hazine, eğitim ve sanat merkezi olmuştur. Topkapı Sarayı üçü limanda, dördü karada yedi kapılı sur içerisinde kasır, köşk, camii, divan devlet dairesi, mutfak, koğuş, harem ve bahçe gibi yapılardan oluşmaktadır (dumlupınar, 2018)

Sarayın içinde yaşamış olan insanların isteği doğrultusunda onların kimliği, sosyal statü göz önünde bulundurularak dönemin özelliklerine göre düzenlemeler yapılmıştır. *Topkapı Sarayı, uzun asırlar padişahların ikametgâhları olmaktan başka, devlet idaresine makamlık etmiş, hükümet divanı burada toplanmış, ulufe tevzii, elçilerin kabulü gibi merasimler burada yapılmıştır.* (Şehsuvaroğlu Haluk, İstanbul Sarayları, TBMM Yayınları, İstanbul 2009)

1.2. Topkapı Sarayı Mimarisi

Topkapı Sarayının inşa edilmesindeki esin kaynağı Fatih Sultan Mehmed'in babası Sultan 2. Murad'ın Tunca nehrinin kenarında yaptırdığı Edirne Sarayıdır. Büyük bir bölümü Hasbahçeyle beraber yaklaşık 700.000 m²'dir. Osmanlı sivil mimarisinin en güzel yapıları Hasbahçe'de inşa edilmiştir. Bunların başında 1472'de inşa edilen Çinili Köşk gelir. (kemal, 1974) "*Fatih'in yaptırdığı eserlerin en eskisi ve o dönemin sivil mimarisi hakkında bugün bize fikir vermektedir. Eski adı da Sırçalı Saray olarak*

bilinmektedir. Her hali ile Selçuklu ve Eski Türk mimarisine işaret eden Çinili Köşk, Osmanlı mimarisinin devamının olmadığı tek örnektir.” (Aslanapa Oktay, Osmanlı Devri Mimarisi, İnkılap Yayınları, İstanbul 2005)

“Sarayın dördü karada üçü de sahilde olmak üzere sura açılan yedi büyük kapısı vardır. Karada ki kapılar; Otluk kapı, Bab-ı Hümayun, Soğuk Çeşme kapısı, Demir kapıdır. Sahilde olanlar; Topkapı, Değirmen kapı ve Balıkhane kapısıdır. Sarayın ve surun esas kapısı diğer bir deyişle Saltanat kapısı Sultan Ahmet meydanına bakan Bab-ı Hümayun’dur. Bir zafer takını andıran ve kitabesinde 1478 tarihinde Fatih tarafından yaptırıldığı anlaşılan bu mermer tören kapısı yazı ve bitkisel motiflerle bezeli ve değerli taşlarla süslüydü”. (Yetkin Suut Kemal - İslam Sanatı Tarihi-İstanbul 1974)

Topkapı Sarayında kültür, sanat eserleri, mimarlık, özel ve değerli koleksiyonlar, hükümdar hazinelerine sahip olan Türkiye’nin en önemli müzelerinden bir tanesidir. “Mustafa Kemal Atatürk’ün emriyle 3 Nisan 1924 tarihinde halkın ziyaretine açılmıştır. 1924 yılında bazı ufak onarımlar yapıldıktan ve ziyaretçilerin gezebilmeleri için gerekli idari önlemler de alındıktan sonra Topkapı Sarayı 9 Ekim 1924 tarihinde müze olarak ziyarete açılmıştır”. (<https://topkapisarayi.gov.tr/tr/tarih%C3%A7e>, tarih yok)

“15.yy’dan 19 yy’a kadar yapılan imar uygulamalarıyla Topkapı Sarayı işlevsel anlamda oldukça gelişmiştir. Doğu mimarisinin, klasik Türk mimarisin Barok, Rokoko ve Ampir üsluplarının etkisinde şekillendirilmiş olan Saray; Türklerin yaşam tarzına uygun, mimarlık ve güzel sanatların değerli öge ve belgelerinin toplandığı bir hazine kimliğindedir.” (Kuban, D., 1997)

1.3. Topkapı Sarayı Mimari Bölümler

Topkapı Sarayı Fatih Sultan Mehmet döneminde inşa edildikten sonra yüz yıllar içinde değişime uğramış ve gelişmiştir. Değişiklikler olmasına rağmen Saray'ın dört avludan oluşan temel planı değişime uğramamıştır. Bunlar ise; 1.Avlu, 2.Avlu, 3.Avlu, 4.Avlu ve Harem'den oluşmaktadır. 1. Avlu Saray'ın halka açık tek bölümü; 2. Avlu devlet yönetiminin törenlerin gerçekleştiği bölüm; 3. Avlu padişah ve hizmetindeki ak hadımlar ve Saray ağalarının yaşadığı ve Saray'da eğitimin verildiği bölüm; Harem ise padişah ve ailesinin yaşadığı bölüm olarak bilinmektedir. Bu bölümler de yer alan mekanlarda şöyledir;

1.Avlu: 1.Avlu (Alay Meydanı), Aya irini, Bab-I Hümayun.

(<https://topkapisarayi.gov.tr/tr/mimari-b%C3%B6l%C3%BCmler>)

2.Avlu: 1.Avlu (Divan Meydanı), Kubbealtı (Divan-I Hümayun), Adalet Kasrı, Dış Hazine, Zülüflü Baltacılar Ocağı, Has Ahırlar, Beşir Ağa Camii ve Hamamı, Saray Mutfakları, Babüssaade Sahum Kalesi Kitabesi. (<https://topkapisarayi.gov.tr/tr/mimari-b%C3%B6l%C3%BCmler>)

3.Avlu: 3.Avlu (Enderun Avlusu), Arz Odası, 3.Ahmet Kütüphanesi (Enderun Kütüphanesi), Fatih Köşkü (Enderun Hazinesi), Hazine Koşuğu, Has Odası ve Kutsal Emanetler Dairesi, Ağalar Camii, Kiler'li Koşuğu, Kuşhane ve Harem Kapısı, Has Odası Koşuğu, Padişah Portreleri. (<https://topkapisarayi.gov.tr/tr/mimari-b%C3%B6l%C3%BCmler>)

Harem: Harem, Dolaplı Kubbe/ Harem Hazinesi/ Haremeyn Hazinesi, Şadırvanlı Sofa, Kara Ağalar Mescidi, Kara Ağalar ve Kara Ağalar Taşlığı, Cümle Kapısı, Valide Taşlığı, Kadın Efendi Daireleri, Valide Sultan Dairesi, Hünkar ve Valide Sultan Hamamları, Hünkar Sofası, 3. Murad Has Odası, 1. Ahmet Has Odası, Yemiş Odası(3. Ahmet Has Odası), Çifte Kasırlar/Veliaht Dairesi, Altınyol, Cariyeler ve Kadın Efendiler Taşlığı, Gözdeler Dairesi ve Mabeyn Taşlığı, Arabalar Kapısı/Kızlar Kapısı, Nöbet Yeri, Cariyeler Koridoru. (<https://topkapisarayi.gov.tr/tr/mimari-b%C3%B6l%C3%BCmler>)

2. BÖLÜM

HAREM DAİRESİ

2. BÖLÜM

HAREM DAİRESİ

2.1. Harem Dairesi

Harama filinden türemiş ve “yasaklanan”, “korunan” anlamlarına gelmektedir Harem. Harem, insan hayatının gizli ve kapalı bölümünü, evin en dokunulmaz bölümünü ifade eder. Sultanların aileleri ile birlikte yaşadığı Harem Dairesi, 16. yüzyıldan 19. yüzyıl başlarına kadar çeşitli dönemlerin mimari üslup özelliklerini yansıtmaları sebebiyle mimarlık tarihi açısından son derece önemlidir. (dumlupınar, 2018) Bugüne kadar gelen İslam saraylarındaki benzerleri arasında bu açıdan öne çıkan Topkapı Sarayı Harem Dairesi, İkinci Avlu’nun içinde ve arka bahçelerinin üzerine kurulmuş, yüzyıllar içinde de büyümeye devam etmiştir. Diğer avlulardan yüksek duvarlarla, selamlıktan ve yönetim işlevlerinin gerçekleştiği diğer avlulardan özenle saklanmıştır.

Topkapı Sarayı Osmanlı imparatorluğunun geçmişini yansıtan önemli bir mekân olmasının yanı sıra Harem Dairesi ile önemli bir yaşama mekanıdır. Kişiyi özel yaşama alanlarının var olduğu Harem Dairesi mimarlık açısından da üç bölüme ayrılabilir. Bunlar; oturma, yemek yeme ve yatma – arınma gibi faaliyetlerin gerçekleştiği yerlerdir. (TAKIL, Eyyüp Soner (2018)). Sarayın diğer mekanlardan farklı bir özelliği de dar, sıkışık ve karmaşık bir yapıya sahip olmasıdır. Osmanlı Sarayı’nın mevcudu, Fatih’ten sonra artış göstermesiyle, Topkapı Sarayı’nın bilhassa Harem Dairesi, ilâve binalarla, asma katlarla genişletilmişti.

2.2. Harem Dairesi Mimarisi

Harem Dairesinin Haliç’e bakan yönde Topkapı sarayının ikinci ve üçüncü avluların sol tarafında yer almaktadır. Kanuni Sultan Süleyman’ın uzun saltanat yıllarında büyük bir kısmı genişlemiştir. Harem’in önemli kısımları Valide Sultan Taşlığı, 3.Murad Köşkü, Şehzadeler Mektebi, Zülüflü Baltacılar Koğuşu, 3.Osman Köşkü ve Yemiş Odası olarak bilinmektedir. *“16. yy. sonunda başlayan eklemeler 19. yy. ortalarına kadar devam etmiştir. Yapıların ilk olarak hangileri olduğunu tespit etmek güçtür. İhtiyaç oldukça*

eklenen odalar ve köşkler iç içe karmaşık biçimde yapılması sonucu olmuştur". (2012 İstanbul'da Basılan TDV İslam Ansiklopedisi'nin 41. Cildinde 256-261. Sayfalar)

Harem Dairesinde 17. Yüzyıl çinileri ağırlıklı olarak yer verilmiştir. IV. Mehmed'in emriyle 1665 yangınından sonra Haremin inşasında 17. Yüzyıl çinileri yerlerini almıştır. (dumlupınar, 2018) Ulama kompozisyon'lu panolar çoğunluktadır. En çok hatayi üslubu, rumi, yarı stilize çiçekler yoğun olarak görülmektedir. Havalı boyamalar, ayaklı kaseler, vazolar, kulplu vazolu kompozisyonlar bulunmaktadır. Çiniler rastgele değil adaba göre yerleştirilmiştir. 93'ü birbirinden farklı 200'den fazla pano, 8 Mekke - Medine tasviri tarih ve imzasıyla kullanılmıştır. (dumlupınar, 2018) Genellikle kobalt mavi zemin üzerine beyaz renkte celi sülüs yazı şeritleri, Kur'an-ı Kerim'den ayetleri de bazı mekanlar da görmek mümkün. Standart kompozisyonlar yer yer belirli desenler de ama farklı ölçülerde tekrar tekrar kullanılmıştır.

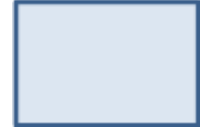
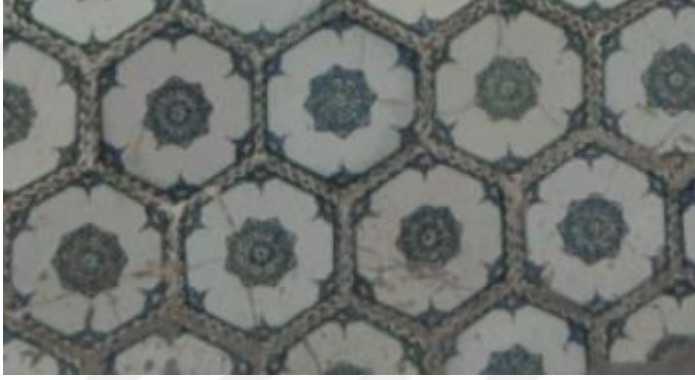
"Harem yapıları; 25 koridor, 30 aralık, 1 kule, 1 mutfak, 2 hamam, 2 tuvalet, 2 çamaşırhane, 1 gasil hane, 1 hastane, 2 camii, 1 mahzen, 1 hazine, 2 koğuş, 10 sofa salon, 115 oda ve 15 daire barındırmaktadır. Bazı kaynaklara göre ise harem dairesinde 400 odadan söz edilmektedir. Bunun sebebi sayım ve kayıt tutma esnasında, dairelerin ve koğuşların her birinin kapsamındaki en az birkaç oda ile hamam, gusülhane, tuvalet, mutfak, kiler, kahve ocağı vb. mekanların bu sayı dışında tutulmuştur". (İstanbul 2018 Eyyüp Soner Takıl Yüksek Lisans Tezi Topkapı Sarayı İncelenmesi ve Harem Dairesi İç Mekân Organizasyonu.)

2.3. Harem Dairesi Mimari Bölümleri

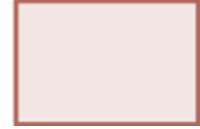
- Harem Girişi
- Şadırvanlı Taşlık
- Adalet Kulesi
- Kara Ağalar Mescidi
- 5.Kara Ağalar Taşlığı

- Kara Ağalar Koğuşu
- Şehzadeler Mektebi
- Kızlar Ağası Dairesi
- Harem Cümle Kapısı
- Kara Ağalar Nöbet Yeri
- Valide Taşlığı
- Cariyeler Koridoru
- Cariyeler Taşlığı
- Cariyeler Hamamı
- Mutfak
- Cariyeler Koğuşu
- Kadın Efendiler Dairesi
- Valide Sultan Dairesi Girişi
- Valide Sultan Ocaklı Sofası
- Valide Sultan Sofası
- Valide Sultan Yatak Odası
- Valide Sultan Dua Odası
- Valide Sultan Dairesi Girişi
- Valide Sultan Nöbet Yeri
- Valide Hamamı
- Hünkâr Hamamı
- I. Abdülhamit Yatak Odası
- III. Selim Oturma Odası
- III. Osman Köşkü
- Hünkâr Sofası
- Çeşmeli Sofa
- Ocaklı Sofa
- III. Murat Bekleme Yeri
- III. Murat Köşkü
- I. Ahmet Köşkü

- III. Ahmet Dairesi
- Şehzadeler Dairesi
- Gözdeler Taşlığı
- Gözdeler Dairesi
- Haseki Dairesi
- Altın Yol

HASARLI ÖRNEK

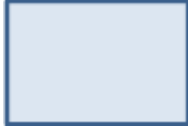
EKSİK ÖRNEK

2.3.1. Şadırvanlı Sofa

Harem'in esas girişidir. Padişahların asker alayı izleyecekleri zaman ya da kılık değiştirerek dışarıya çıkmak istediklerinde geçtikleri yerdir. Şadırvanlı Sofa'nın 1. ve 2. duvarında kobalt mavi üzerine beyaz yazılı celi sülüs hat ile Arapça başlayıp Türkçe devam eden çini yazısında “*Saray-ı Hümayûn esâsından bi'l-küllîye binâ olunmak hakkında fermân-ı celîlü'l-kâdirleri vârid ve sâdır olmağın bi-hamdillâhi te'âlâ hüsn-i himmetleri ile tamâm ma'mûr olub reşk-i Firdevs-i berrîn olmuşdur.*” denilerek Harem binalarının yeniden yapıldığı belirtilmiştir. (Sakaoğlu, 2007) Daire formunda ki celi sülüs yazılarda ise Allah, Hz. Muhammet ve sahabilerin isimleri yazılıdır. Yazıları çiçekler ve rumi bezemeler süslemektedir. Bulundukları yerlere göre özel tasarlanmış kompozisyonlardır. Ayaklı kaselerden oluşan kompozisyonlar, selvi ağaçları, hatayilerden, çiçeklerden Şadırvanlı Sofa'nın bütün duvarlarını kaplamaktadır.

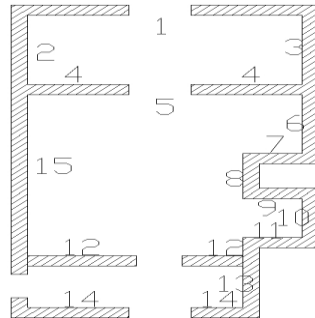
Resim 1. Şadırvanlı Sofa Harem Dairesi Giriş Duvar 1

HASARLI

ÇİNİ KARO ADET:327

ÇİNİ BORDÜR ADET:52

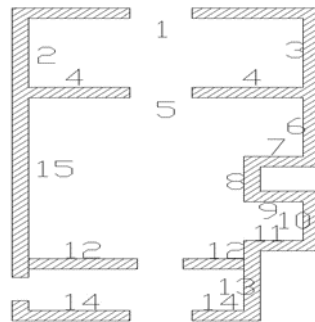
Resim 2. Şadırvanlı Sofa Harem Dairesi Giriş Duvar 2

HASARLI

ÇİNİ KARO ADET:324

ÇİNİ BORDÜR ADET:49

Resim 3. Şadırvanlı Sofa Harem Dairesi Giriş Duvar 2

Resim 4. Şadırvanlı Sofa Harem Dairesi Giriş Duvar 2

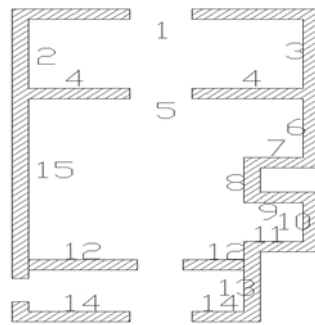
HASARLI

EKSİK

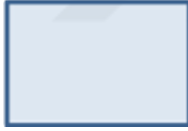
ÇİNİ KARO ADET:346

ÇİNİ BORDÜR ADET:56

Resim 5. Şadırvanlı Sofa Harem Dairesi Kemer Ön

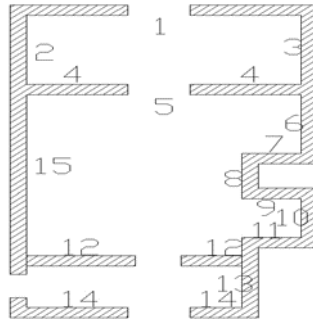

HASARLI

KEMER ÇİNİ KARO İÇ YÜZEY ADET:96

ÇİNİ KARO ADET:188

ÇİNİ BORDÜR:51

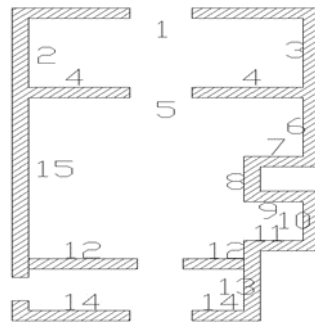
Resim 6. Şadırvanlı Sofa Harem Dairesi Kemer Arka

HASARLI

ÇİNİ KARO ADET:96

ÇİNİ BORDÜR:50

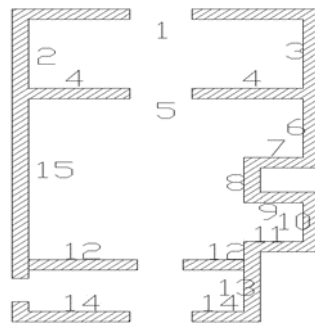
Resim 7. Şadırvanlı Sofa Harem Dairesi Giriş Duvar 3

Resim 8. Şadırvanlı Sofa Harem Dairesi Giriş Duvar 3

HASARLI

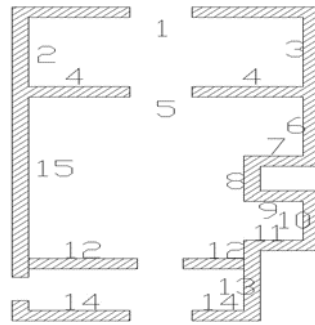

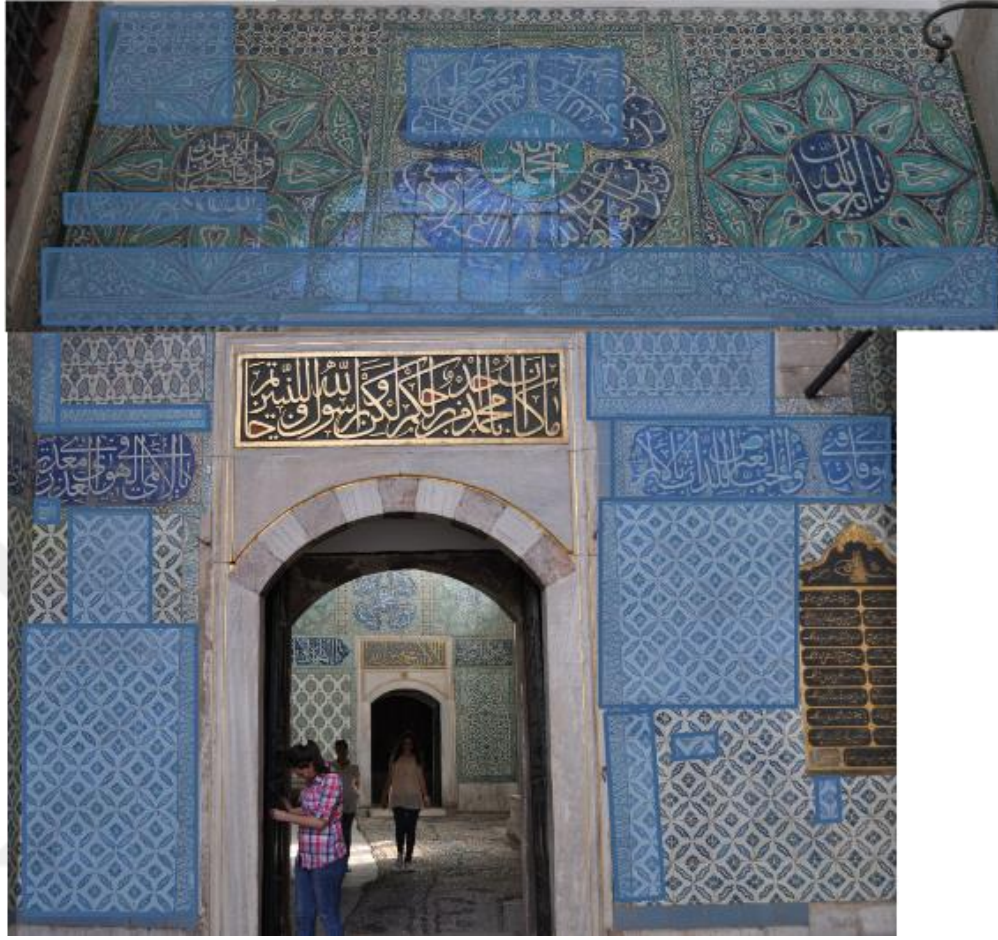

Resim 9. Şadırvanlı Sofa Harem Dairesi Giriş Duvar 4

ÇİNİ KARO ADET:75

ÇİNİ BORDÜR ADET:16

Resim 10. Şadırvanlı Sofa Harem Dairesi Giriş Duvar 5

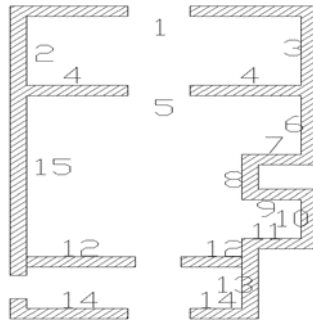
Resim 11. Şadırvanlı Sofa Harem Dairesi Giriş Duvar 5

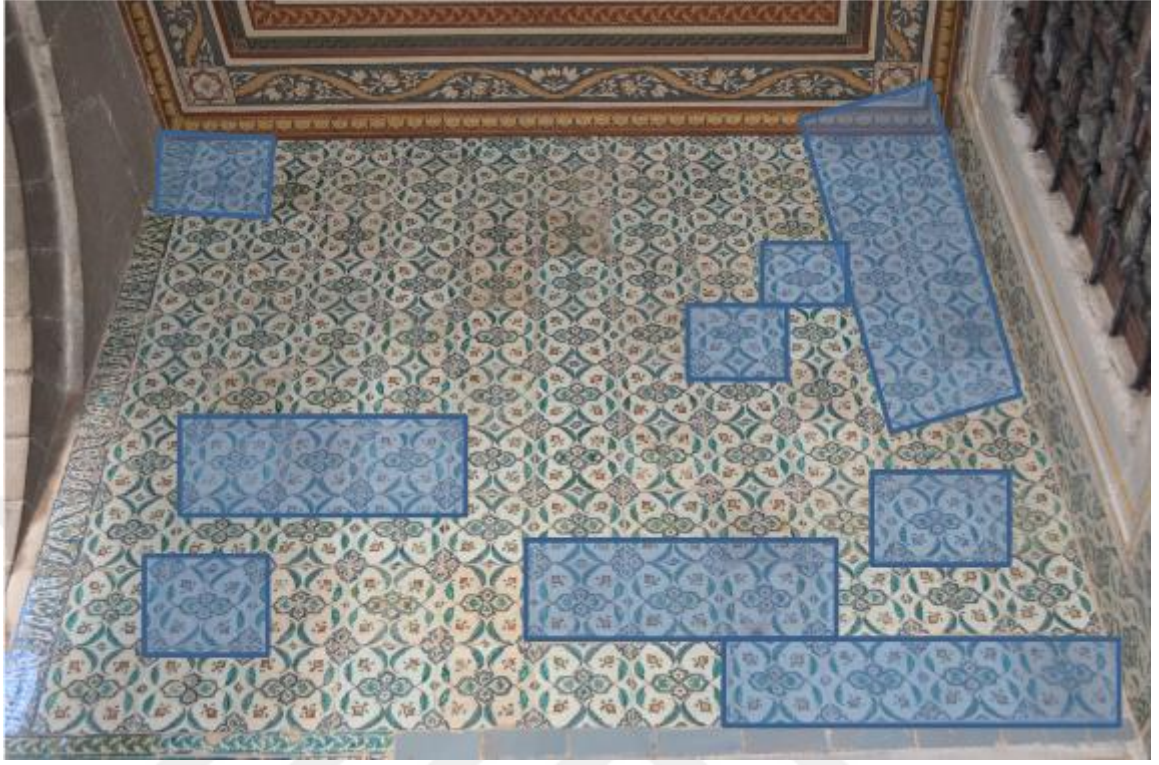

HASARLI

ÇİNİ KARO ADET:151

ÇİNİ BORDÜR ADET:35

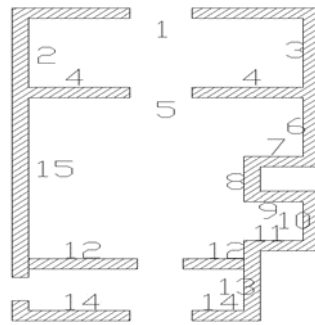

Resim 12. Şadırvanlı Sofa Harem Dairesi Giriş Duvar 5

HASARLI

Resim 13. Şadırvanlı Sofa Harem Dairesi Giriş Duvar 6

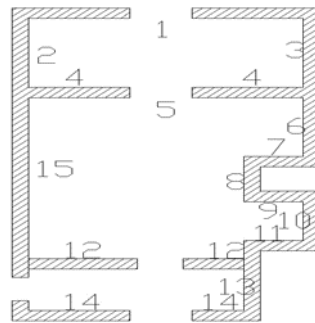
Resim 14. Şadırvanlı Sofa Harem Dairesi Giriş Duvar 6

HASARLI

ÇİNİ KARO ADET:661

ÇİNİ BORDÜR ADET:255

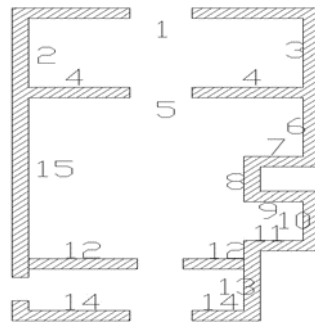
Resim 15. Şadırvanlı Sofa Harem Dairesi Giriş Duvar 6

HASARLI

ÇİNİ KARO ADET:661

ÇİNİ BORDÜR ADET:255

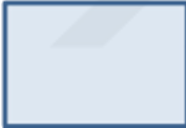

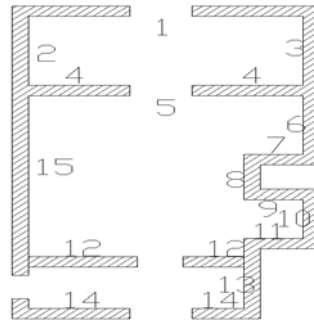
Resim 16. Şadırvanlı Sofa Harem Dairesi Giriş Duvar 6

Resim 17. Şadırvanlı Sofa Harem Dairesi Giriş Duvar 6

HASARLI

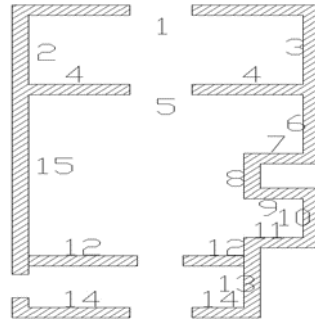
Resim 18. Şadırvanlı Sofa Harem Dairesi Giriş Duvar 7

HASARLI

ÇİNİ KARO ADET:120

ÇİNİ BORDÜR ADET:40

Resim 19. Şadırvanlı Sofa Harem Dairesi Giriş Duvar 8

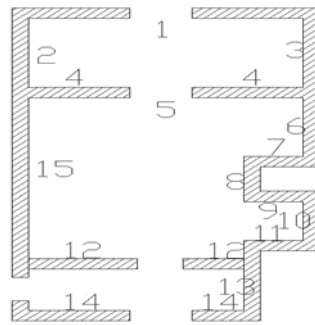
Resim 20. Şadırvanlı Sofa Harem Dairesi Giriş Duvar 8

HASARLI

ÇİNİ KARO ADET:160

ÇİNİ BORDÜR ADET:74

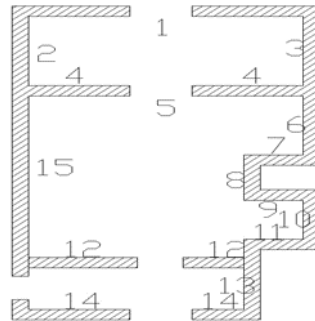

Resim 21. Şadırvanlı Sofa Harem Dairesi Giriş Duvar 9

ÇİNİ KARO ADET:160

ÇİNİ BORDÜR ADET:74

Resim 22. Şadırvanlı Sofa Harem Dairesi Giriş Duvar 10

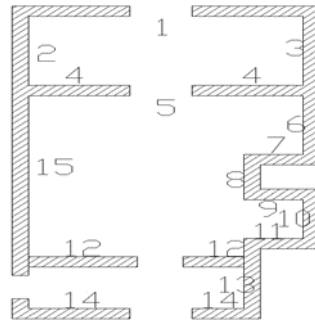
HASARLI

EKSİK

ÇİNİ KARO ADET:105

ÇİNİ BORDÜR ADET:88

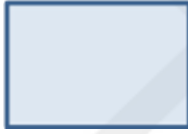

Resim 23. Şadırvanlı Sofa Harem Dairesi Giriş Duvar 11

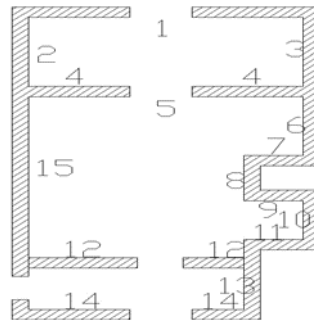
Resim 24. Şadırvanlı Sofa Harem Dairesi Giriş Duvar 11

HASARLI

ÇİNİ KARO ADET:262

ÇİNİ BORDÜR ADET:122

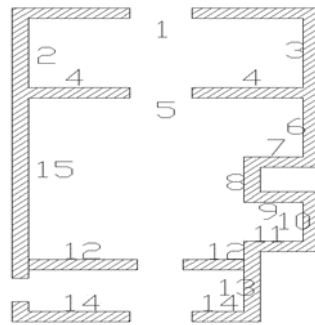

Resim 25. Şadırvanlı Sofa Harem Dairesi Giriş Duvar 12

ÇİNİ KARO ADET:262

ÇİNİ BORDÜR ADET:122

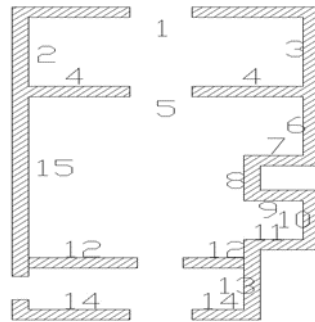
Resim 26. Şadırvanlı Sofa Harem Dairesi Giriş Duvar 13

HASARLI

ÇİNİ KARO ADET:180

ÇİNİ BORDÜR ADET:38

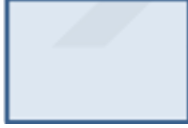

Resim 27. Şadırvanlı Sofa Harem Dairesi Giriş Duvar 14

Resim 28. Şadırvanlı Sofa Harem Dairesi Giriş Duvar 14

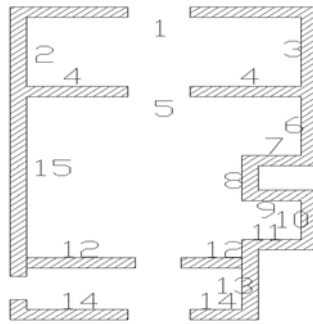

HASARLI

ÇİNİ KARO ADET:180

ÇİNİ BORDÜR ADET:38

ÇİNİ ALTIGEN ADET:330

Resim 29. Şadırvanlı Sofa harem dairesi giriş duvar 15

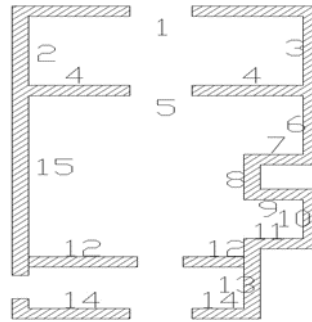
Resim 30. Şadırvanlı Sofa harem dairesi giriş duvar 15

HASARLI

ÇİNİ KARO ADET:1150

ÇİNİ BORDÜR ADET:306

Resim 31. Şadırvanlı Sofa harem dairesi giriş duvar 15

Resim 32. Şadırvanlı Sofa harem dairesi giriş duvar 15

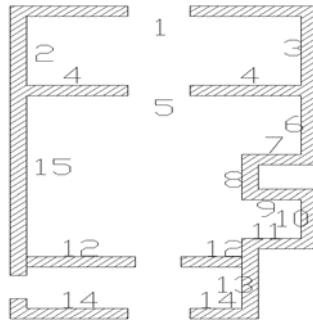
HASARLI

EKSİK

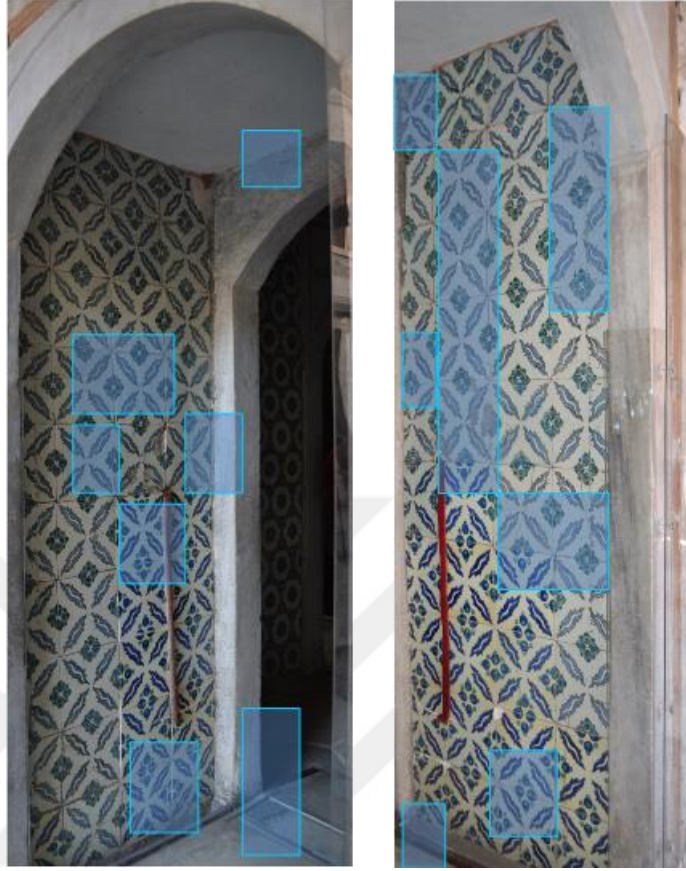
ÇİNİ KARO ADET:1150

ÇİNİ BORDÜR ADET:306

2.3.2. Kadın Efendiler Taşlığı ve Daireler

Kadın efendiler taşlığı 3. Murad 16.yüzyıl sonunda yapılmış olduğu bilinmektedir. Padişahın çocuk doğurmuş olan eşlerine aitti. 17.yüzyıl çinileriyle kaplı ocaklı ve kalem işi desenleri yer almaktadır. (<http://blog.istanbul1881.com/topkapi-sarayi-harem-dairesi-ve-muhtesem-ciniler/>, tarih yok) Coğunlukta çiçek desenleri beyaz zemin üzerine mavi, lacivert, yeşil renkli çiniler kullanılmıştır. Çinilerde rozet, çiçekler, yapraklar, rumi ve hatayiler kullanılırken ocağın etrafında ise rumi motifi kullanılmıştır. Ocağın etrafında dökülen çinilerin yerine ise kalemişi ile aynı motifler uygulanmıştır.

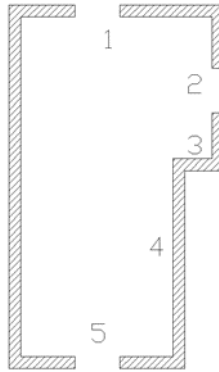
Resim 33. Kadın Efendiler taşlığı ve daireler kapı 1-2

Resim 34. Kadın Efendiler taşlığı ve daireler kapı 1-2

HASARLI

ÇİNİ KARO ADET:80

Resim 35. Kadın Efendiler Taşlığı ve Daireler Kapı 1-2

Resim 36. Kadın Efendiler Taşlığı ve Daireler Kapı 1-2

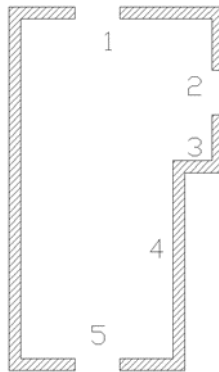

HASARLI

ÇİNİ KARO ADET:152

ÇİNİ BORDÜR ADET:28

ÇİNİ ALTIGEN ADET:171

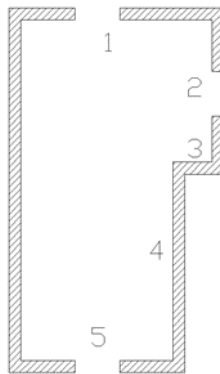

Resim 37. Kadın Efendiler Taşlığı ve Daireler Kapı 3

ÇİNİ ALTİGEN ADET:22

ÇİNİ BORDÜR ADET:16

Resim 38. Kadın Efendiler Taşlığı ve Daireler Kapı 4

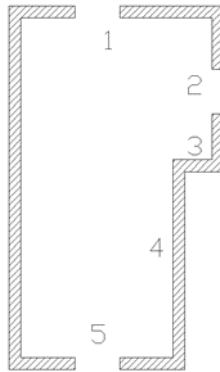
Resim 39. Kadın Efendiler Taşlığı ve Daireler Kapı 4

HASARLI

ÇİNİ ALTİGEN ADET:467

ÇİNİ BORDÜR ADET:50

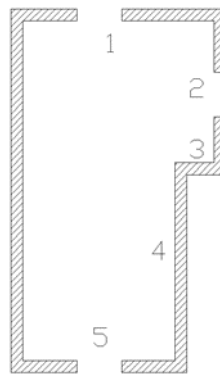
Resim 40. Kadın Efendiler Taşlığı ve Daireler Kapı 4

Resim 41. Kadın Efendiler Taşlığı ve Daireler Kapı 4

Resim 42. Kadın Efendiler Taşlığı ve Daireler Kapı 4

HASARLI

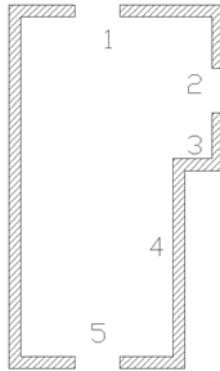

Resim 43. Kadın Efendiler Taşlığı ve Daireler Kapı 5

HASARLI

ÇİNİ ALTİGEN ADET:84

Resim 44. Kadın Efendiler Taşlığı ve Daireler Kapı 6

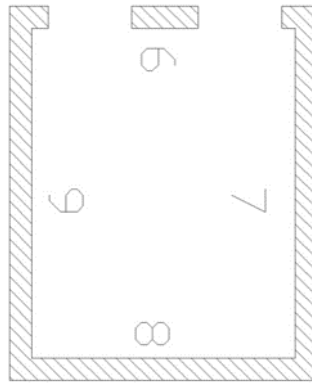
HASARLI

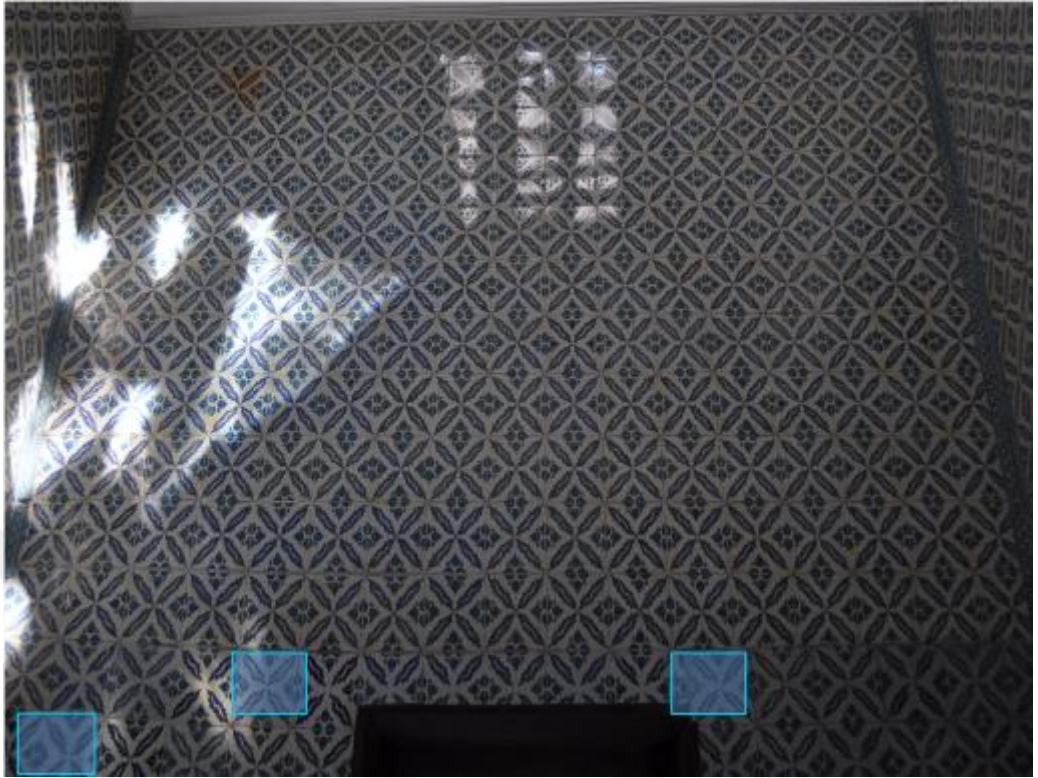

EKSİK

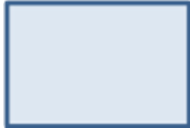
ÇİNİ KARO ADET:379

ÇİNİ BORDÜR ADET:36

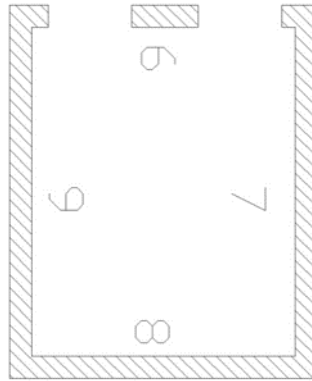

Resim 45. Kadın Efendiler Taşlığı ve Daireler Kapı 6

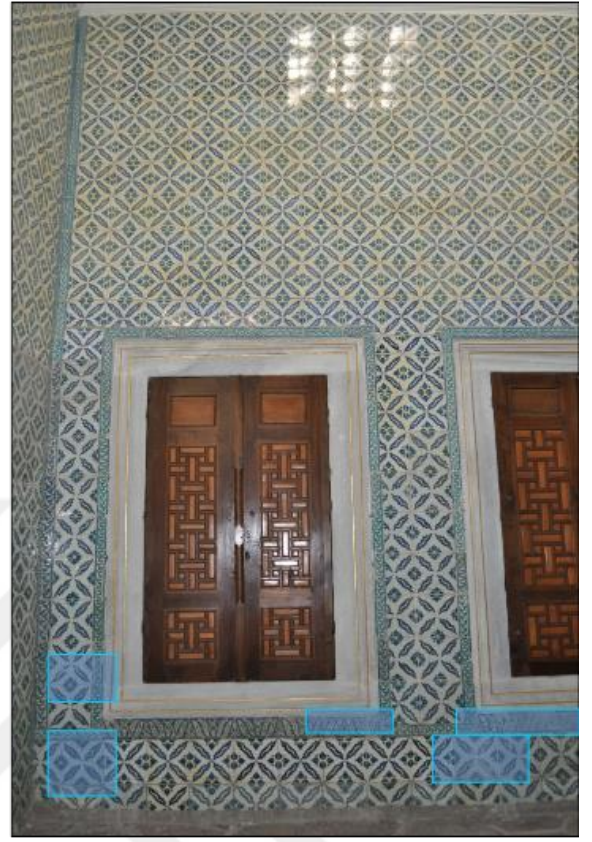

HASARLI

Resim 46. Kadın Efendiler Taşlığı ve Daireler Kapı 7

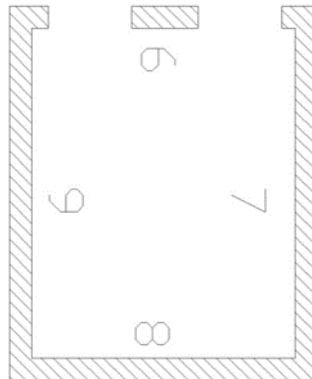
Resim 47. Kadın Efendiler Taşlığı ve Daireler Kapı 7

HASARLI

ÇİNİ KARO ADET:224

ÇİNİ BORDÜR ADET:87

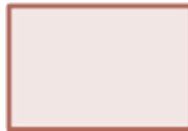
Resim 48. Kadın Efendiler Taşlığı ve Daireler Kapı 8

Resim 49. Kadın Efendiler Taşlığı ve Daireler Kapı 8

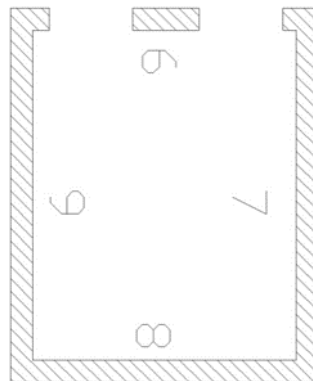
HASARLI

EKSİK

ÇİNİ KARO ADET:191

ÇİNİ BORDÜR ADET:34

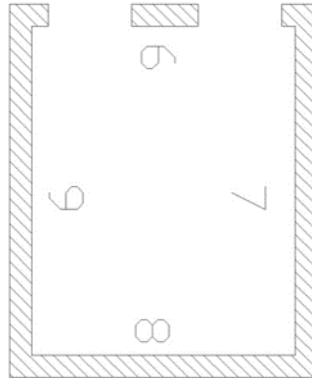
Resim 50. Kadın Efendiler Taşlığı ve Daireler Kapı 9

HASARLI

ÇİNİ KARO ADET:241

ÇİNİ BORDÜR ADET:45

2.3.3. Valide Sultan Dairesi ve Taşlığı

Sultan III. Murad'ın annesi Nurbanu Sultan için yaptırdığı ve 18. yy. sonlarında Sultan 3. Selim'in annesi ve kendisi için ikinci katı inşa etmiştir. 17. Yüzyıl İznik çinilerinin kaliteli örneklerine yer verilmiştir. (http://www.mustafacambaz.com/details.php?image_id=36809, tarih yok) Altıgen çiniler beyaz zemin üzerine mavi renkte madalyon çiçekler etrafında örgü motifleri çevrelenmiştir. Ocağın etrafında da pano çeşitleri yer almaktadır. Valide Sultan dairesinde ki büyük taşlıkta da 17. Yüzyıla ait çiniler vardır. Çiçekler, sarmaşıklar, bahar dalları ve rozet bezemelerinden oluşan kompozisyonlar vardır.

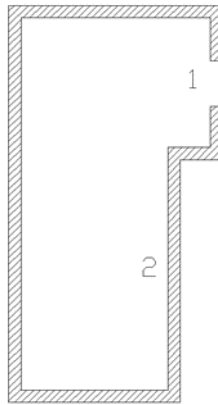

Resim 51. Valide Sultan Kapısı

HASARLI

ÇİNİ ALTİGEN ADET:33

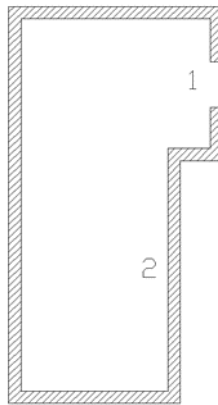

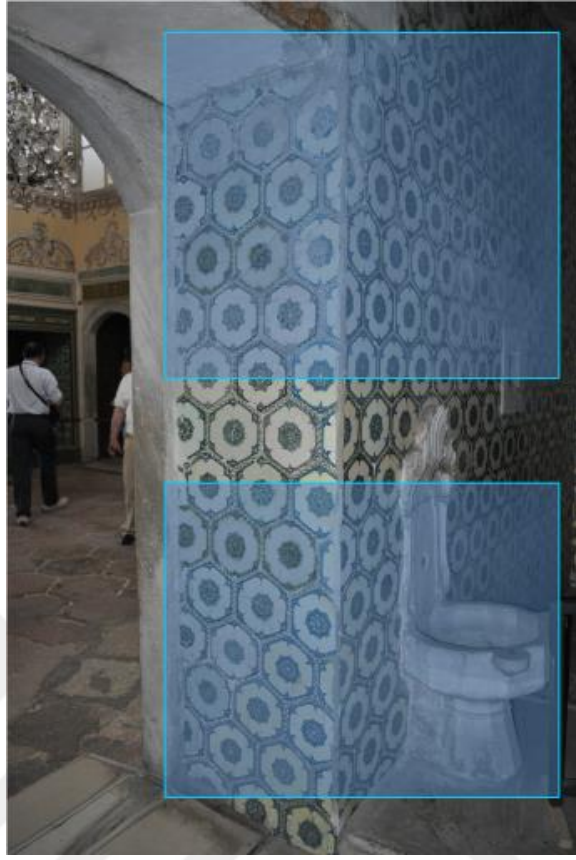
Resim 52. Valide Sultan Kapısı 1

HASARLI

ÇİNİ ALTIGEN ADET:125

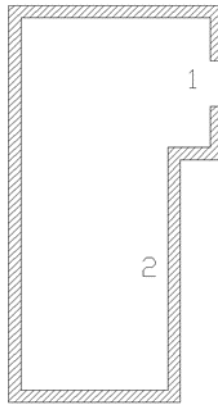

Resim 53. Valide Sultan Kapısı 2

HASARLI

ÇİNİ ALTİGEN ADET:279

Resim 54. Valide Sultan Dairesi Duvar 1

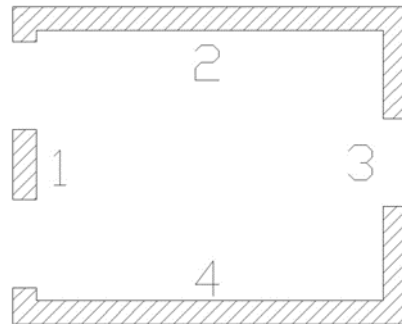
Resim 55. Valide Sultan Dairesi Duvar 1

HASARLI

ÇİNİ KARO ADET:97

ÇİNİ BORDÜR ADET:98

Resim 56. Valide Sultan Dairesi Duvar 2

Resim 57. Valide Sultan Dairesi Duvar 2

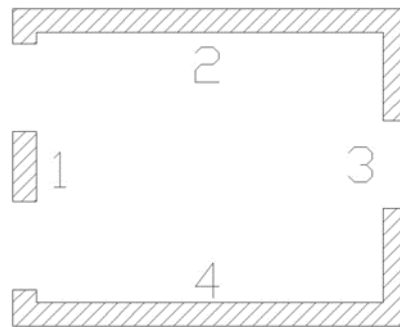
HASARLI

EKSİK

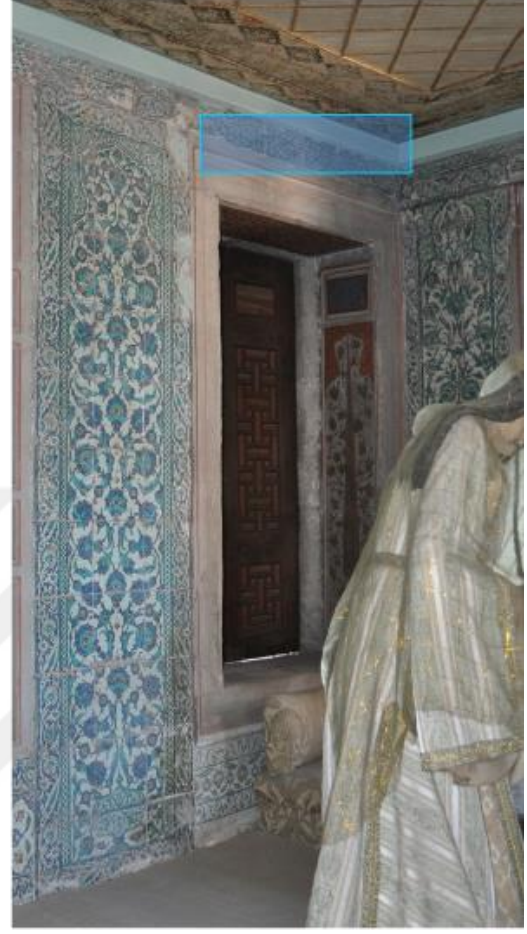
ÇİNİ KARO ADET:237

ÇİNİ BORDÜR ADET:37

Resim 58. Valide Sultan Dairesi Duvar 2

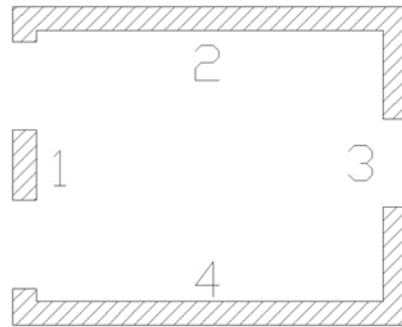
Resim 59. Valide Sultan Dairesi Duvar 2

HASARLI

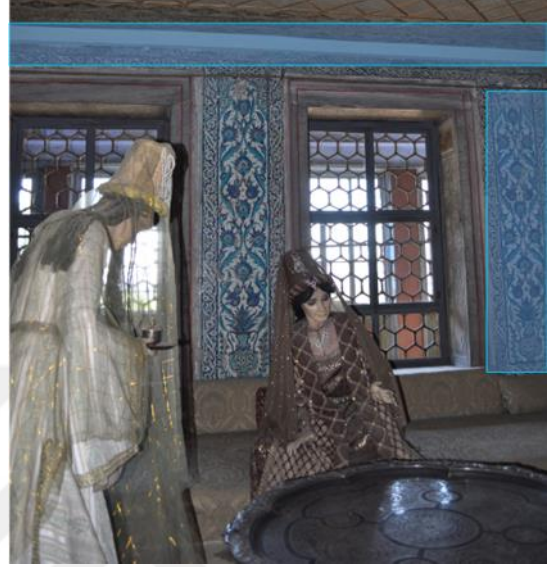
ÇİNİ KARO ADET:86

ÇİNİ BORDÜR ADET:21

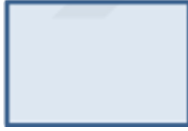

Resim 60. Valide Sultan Dairesi Duvar 3

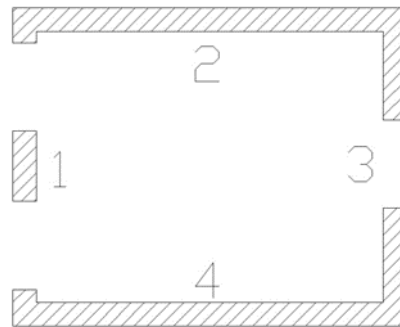
Resim 61. Valide Sultan Dairesi Duvar 3

HASARLI

ÇİNİ KARO ADET:39

ÇİNİ BORDÜR ADET:29

Resim 62. Valide Sultan Dairesi Merdiven Altı

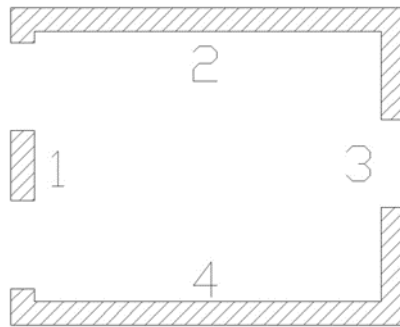
HASARLI

EKSİK

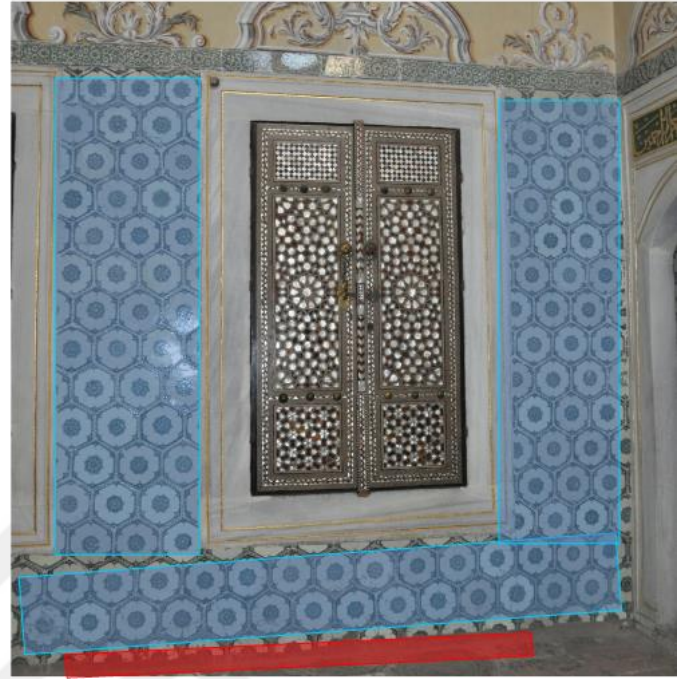
ÇİNİ KARO ADET:25

ÇİNİ BORDÜR ADET:26

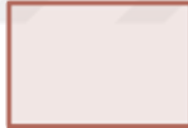
Resim 63. Valide Sultan Dairesi Duvar 4

Resim 64. Valide Sultan Dairesi Duvar 4

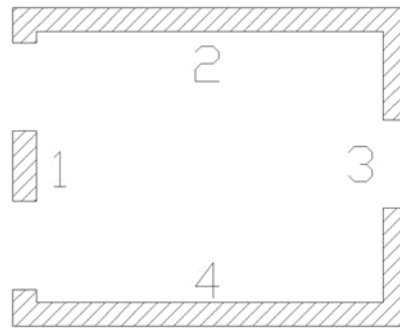
HASARLI

EKSİK

ÇİNİ ALTİGEN ADET:170

ÇİNİ BORDÜR ADET:27

Resim 65. Valide Taşlığı Giriş Duvar 1

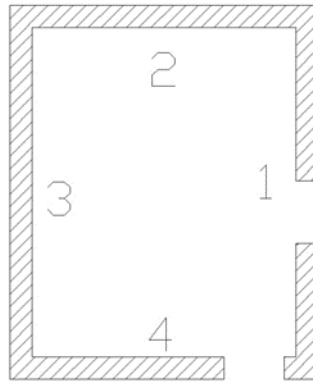
HASARLI

EKSİK

ÇİNİ KARO ADET:147

ÇİNİ BORDÜR ADET:54

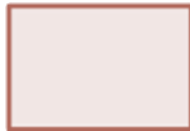

Resim 66. Valide Taşlığı Giriş Duvar 2

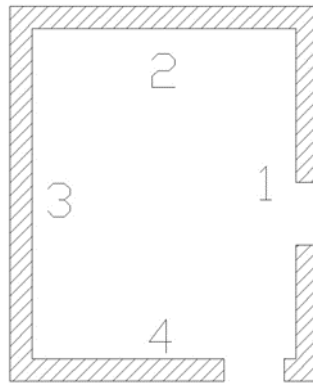
HASARLI

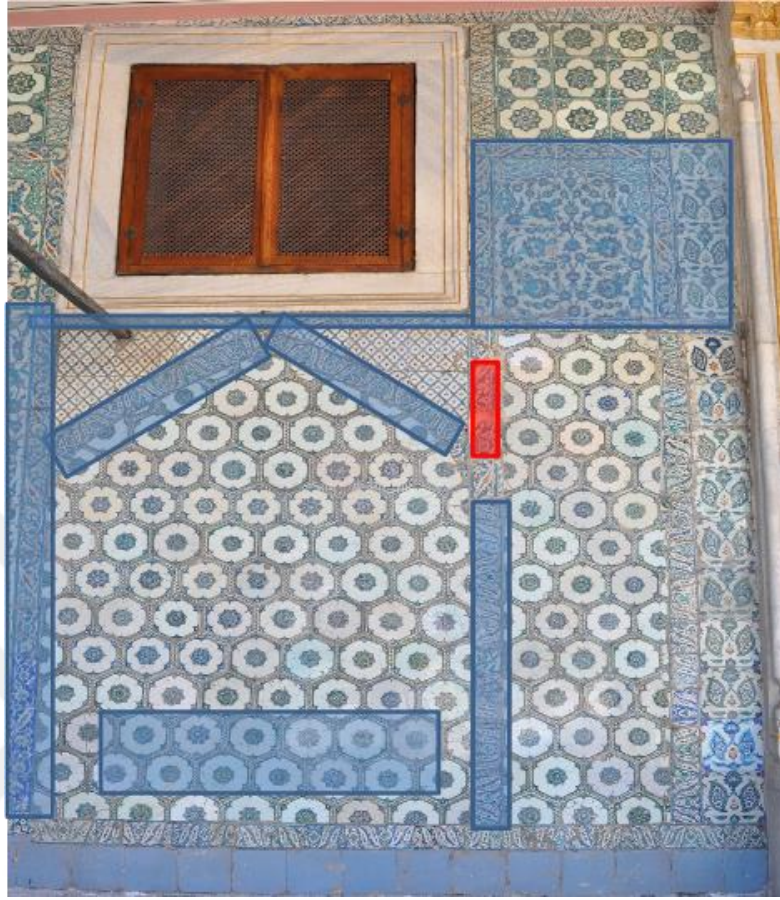

EKSİK

ÇİNİ KARO (4 DUVAR) ADET:629

ÇİNİ BORDÜR ADET:270 ÇİNİ ALTİGEN :355

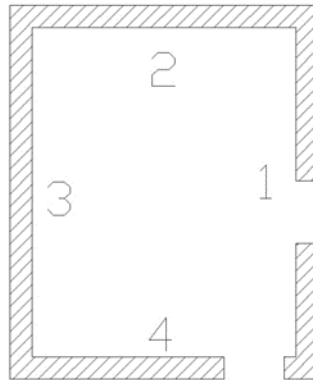
Resim 67. Valide Taşlığı Giriş Duvar 2

HASARLI

EKSİK

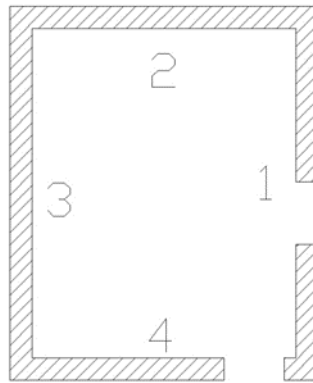

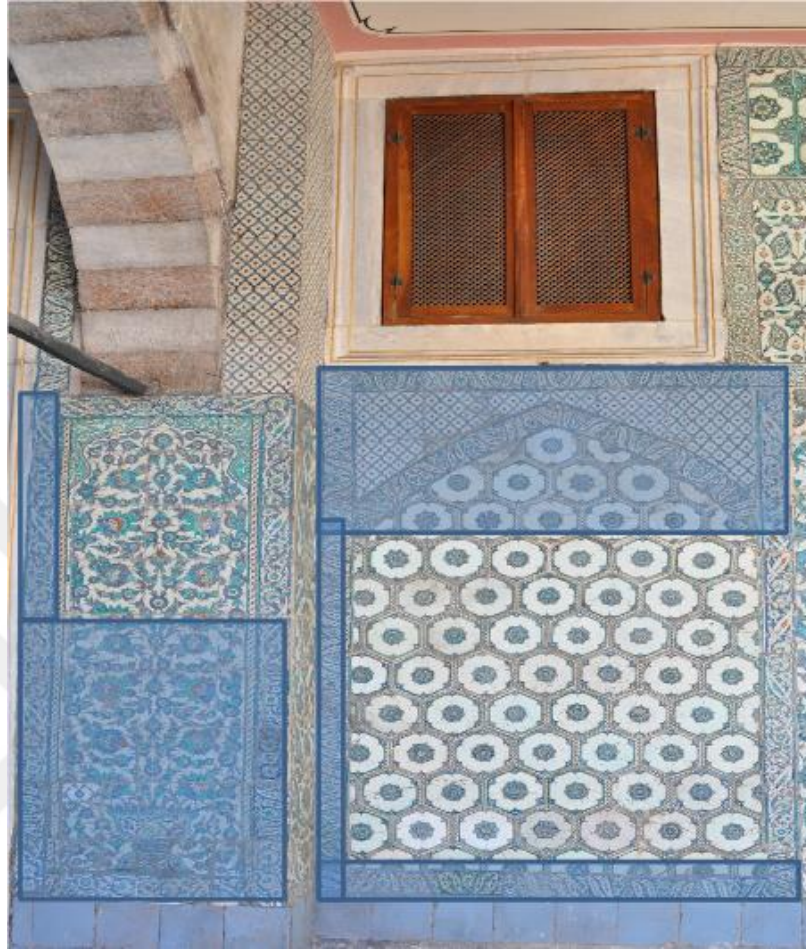

Resim 68. Valide Taşlığı Giriş Duvar 2

HASARLI

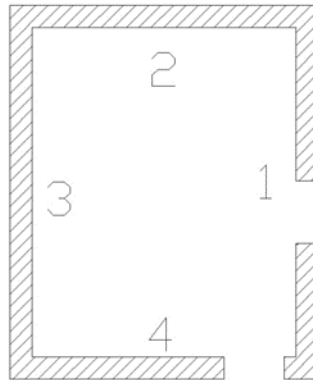

Resim 69. Valide Taşlığı Giriş Duvar 2

HASARLI

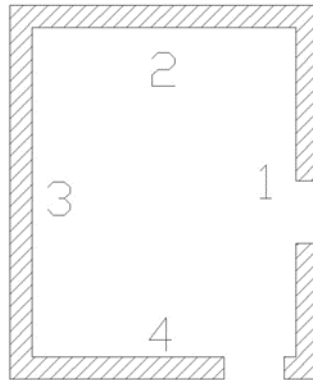
Resim 70. Valide Taşlığı Giriş Duvar 2

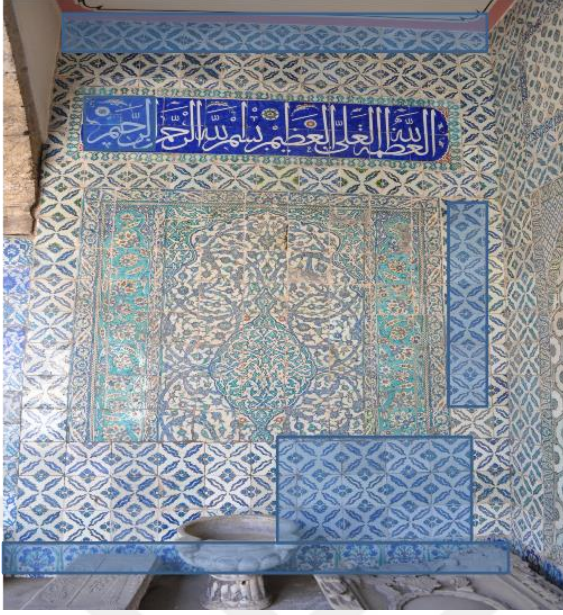

HASARLI

EKSİK

Resim 71. Valide Taşlığı Giriş Duvar 3

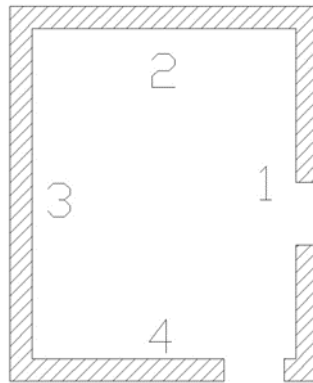
Resim 72. Valide Taşlığı Giriş Duvar 3

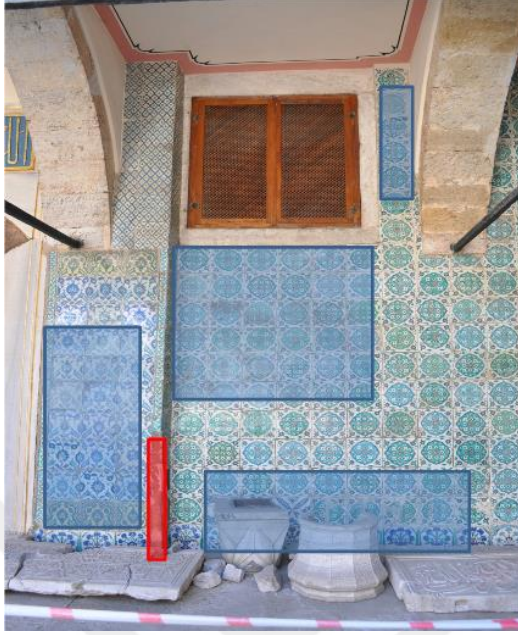

HASARLI

ÇİNİ KARO (6 DUVAR) ADET:868

ÇİNİ BORDÜR ADET:150

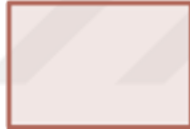
Resim 73. Valide Taşlığı Giriş Duvar 3

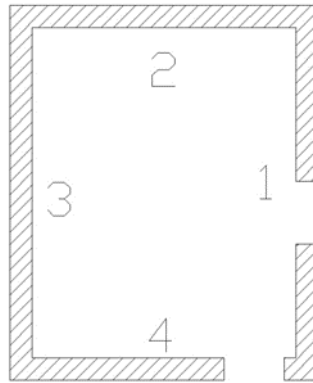
Resim 74. Valide Taşlığı Giriş Duvar 3

HASARLI

EKSİK

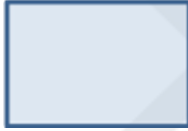

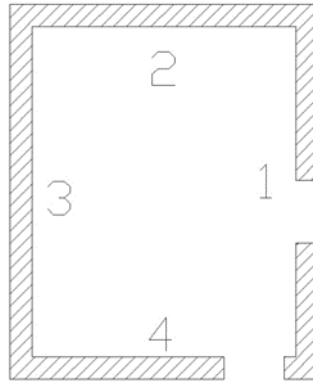
Resim 75. Valide Taşlığı Giriş Duvar 3

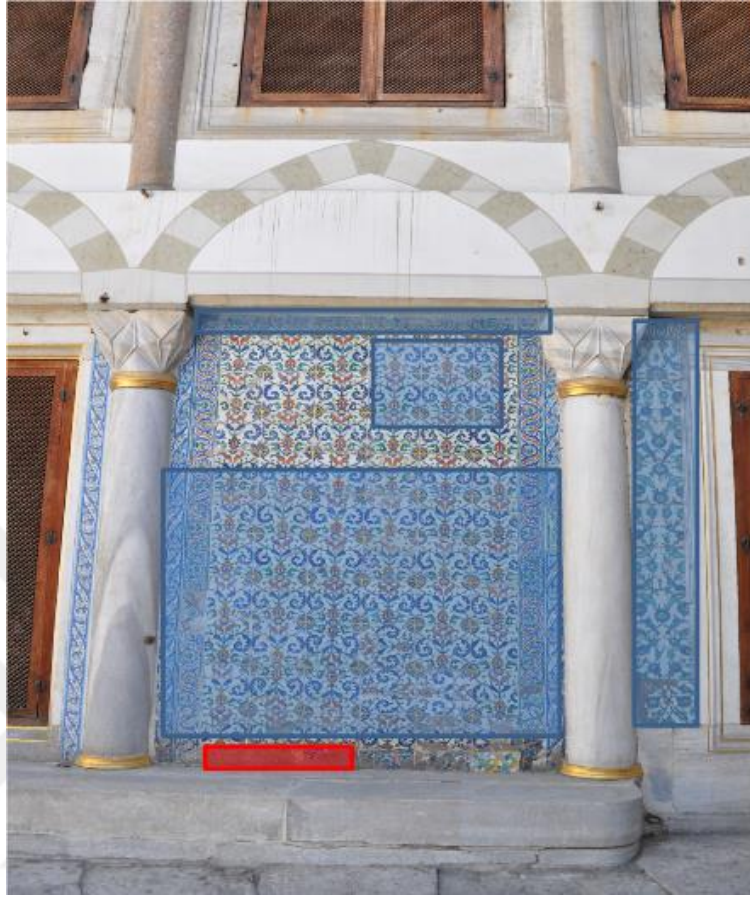

Resim 76. Valide Taşlığı Giriş Duvar 3

HASARLI

Resim 77. Valide Taşlığı Giriş Duvar 4

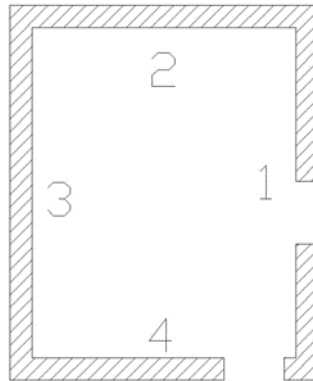
HASARLI

EKSİK

ÇİNİ KARO ADET:69

ÇİNİ BORDÜR ADET:58

2.3.4. Saltanat Kapısı (Cümle Kapısı)

Saltanat Kapısı üç ana bölümü birbirine bağlayan kubbeli, kemerli açık bir nöbet yeridir. Kubbeli ve kemerli, açık bir sahanlıktır. (<http://www.topkapisarayi.gov.tr>, tarih yok) Saltanat Kapısında da diğer yerlerde olduğu gibi bir duvarda birden fazla kompozisyonlar yer almaktadır. Beyaz zemin üzerine ayaklı kase, hatayiler, baha dalları mavi zemin üzerine beyaz celi sülüs yazılarla beraber beşgen karolar yer almaktadır.

Resim 78. Saltanat Kapısı (Cümle Kapısı) Duvar 1

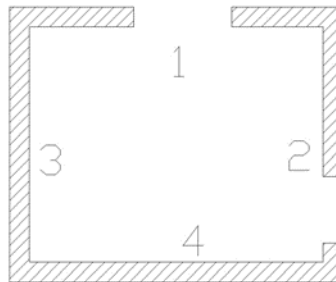
HASARLI

EKSİK

ÇİNİ KARO ADET:286

ÇİNİ BORDÜR ADET:141

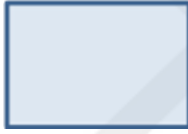

Resim 79. Saltanat Kapısı (Cümle Kapısı) Duvar 1

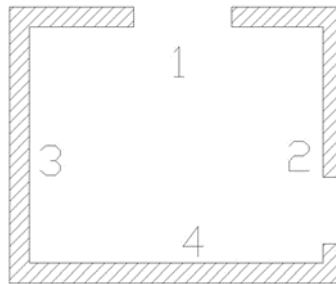
Resim 80. Saltanat Kapısı (Cümle Kapısı) Duvar 1

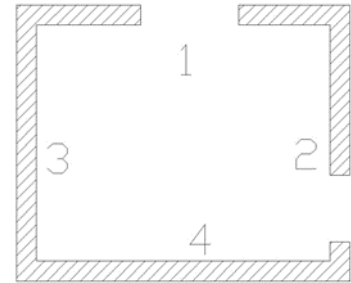

HASARLI

ÇİNİ KARO ADET:231

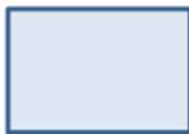
ÇİNİ BORDÜR ADET:165

Resim 81. Saltanat Kapısı (Cümle Kapısı) Duvar 2

Resim 82. Saltanat Kapısı (Cümle Kapısı) Duvar 2

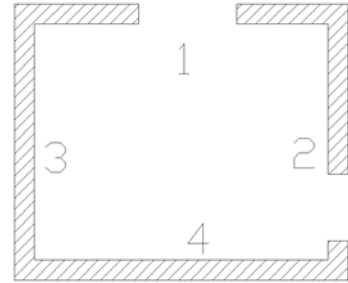
HASARLI

EKSİK

ÇİNİ KARO ADET:589

ÇİNİ BORDÜR ADET:219

Resim 83. Saltanat Kapısı (Cümle Kapısı) Duvar 2

Resim 84. Saltanat Kapısı (Cümle Kapısı) Duvar 2

HASARLI

Resim 85. Saltanat Kapısı (Cümle Kapısı) Duvar 3

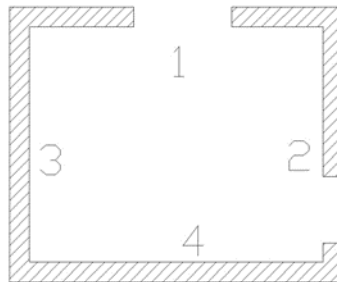
HASARLI

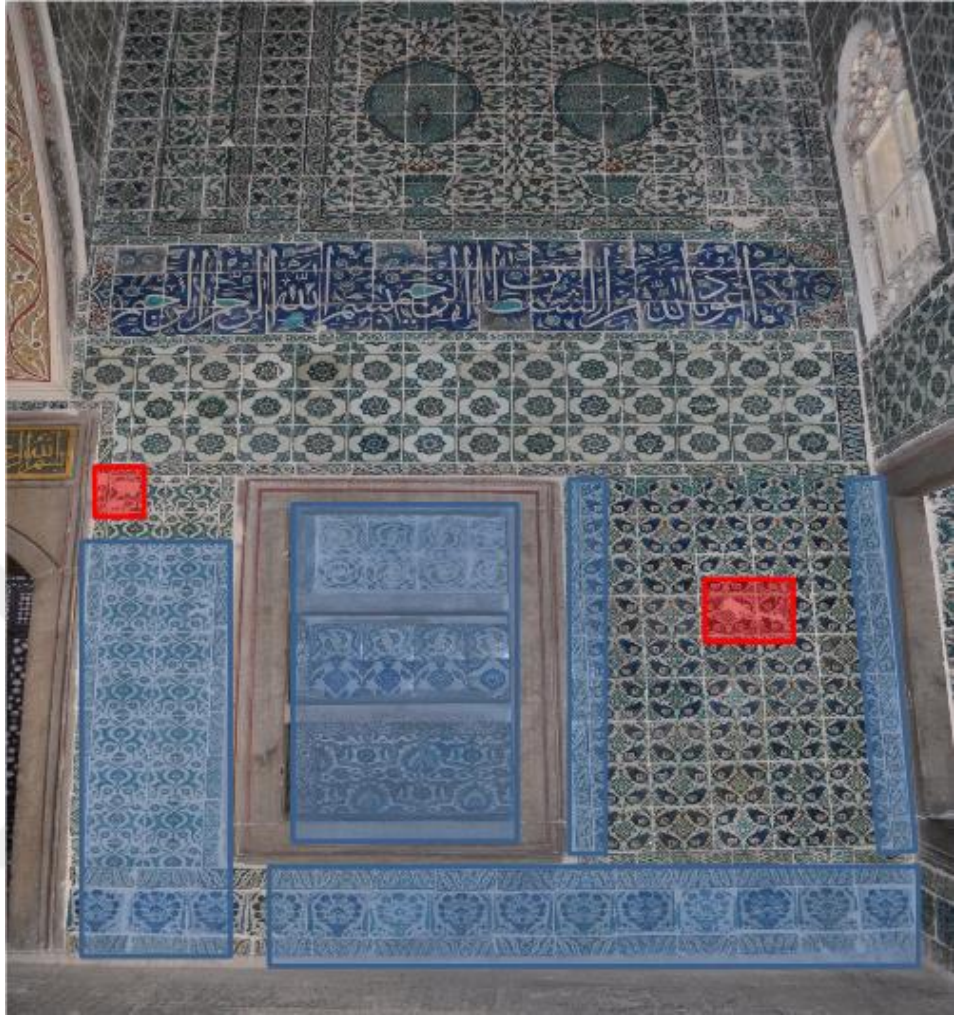

EKSİK

ÇİNİ KARO (4 DUVAR) ADET:1131

ÇİNİ BORDÜR ADET:339 ÇİNİ BEŞGEN:467

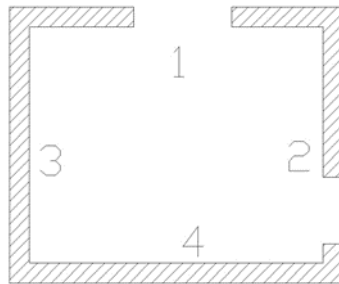
Resim 86. Saltanat Kapısı (Cümle Kapısı) Duvar 3

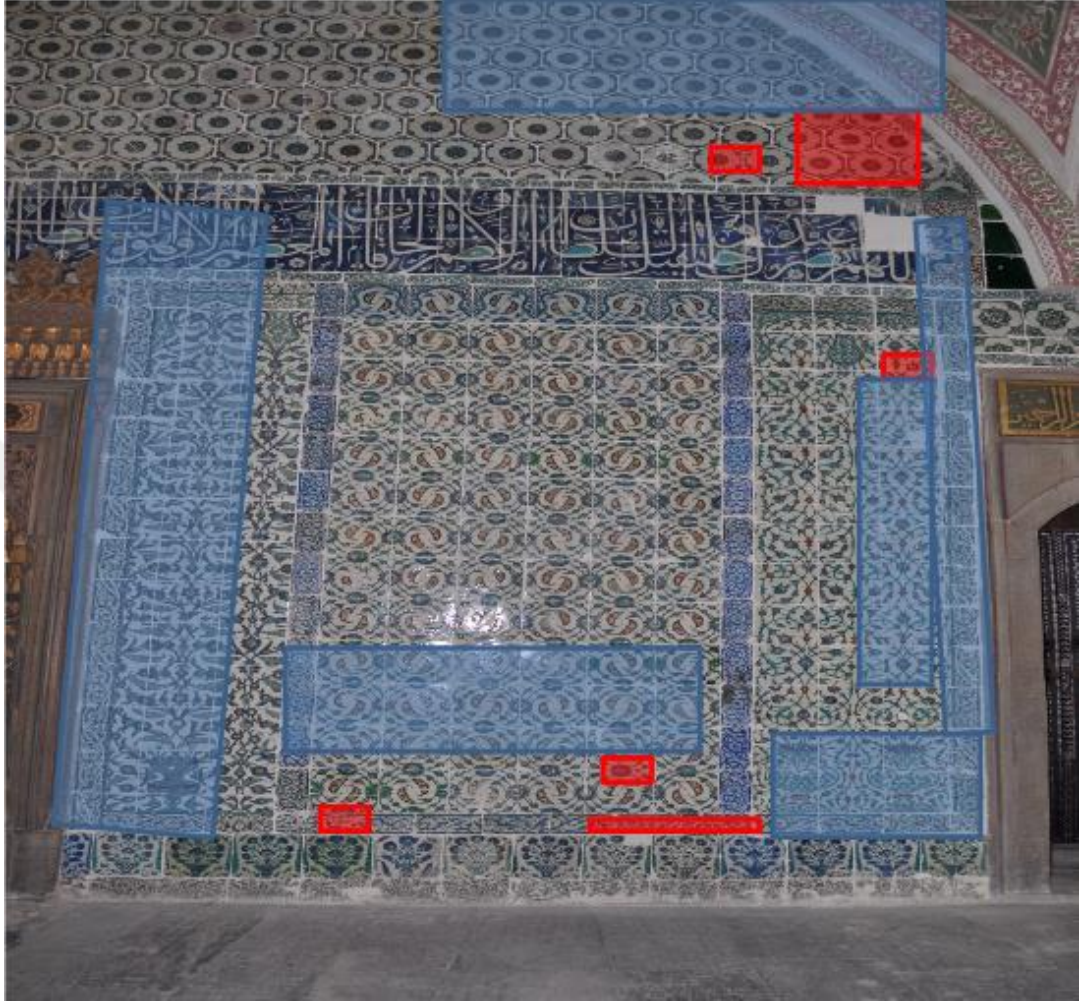

HASARLI

EKSİK

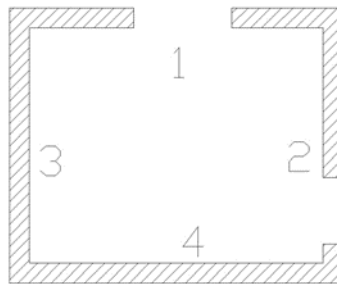
Resim 87. Saltanat Kapısı (Cümle Kapısı) Duvar 3

HASARLI

EKSİK

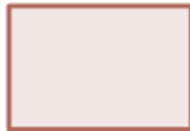

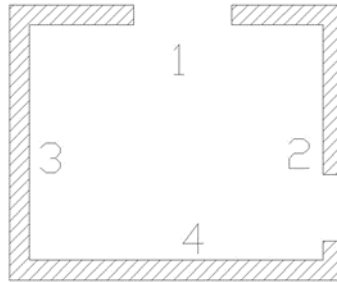
Resim 88. Saltanat Kapısı (Cümle Kapısı) Duvar 3

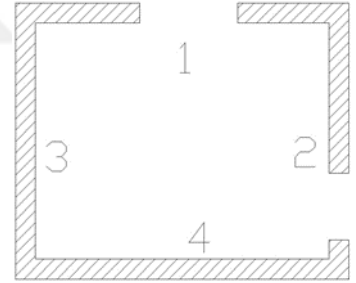

HASARLI

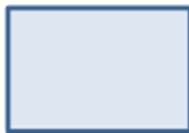
EKSİK

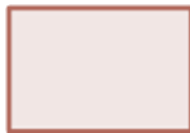

Resim 89. Saltanat Kapısı (Cümle Kapısı) Duvar 4

Resim 90. Saltanat Kapısı (Cümle Kapısı) Duvar 4

HASARLI

EKSİK

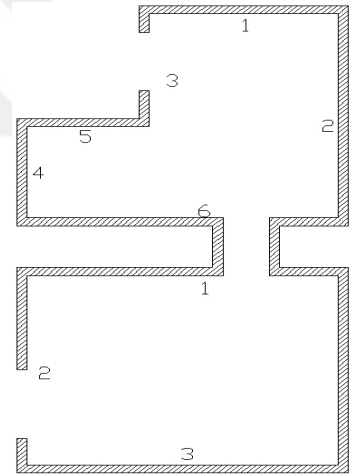
ÇİNİ KARO ADET:329

ÇİNİ BORDÜR ADET:121 ÇİNİ BEŞGEN:136

2.3.5. Çeşmeli Sofa

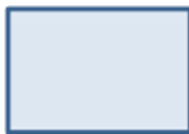
1666 yılında çeşmesinden dolayı eşmeli Sofa ismi ile anılmıştır. IV. Sultan Mehmed tarafından yaptırılmıştır. Bütün duvarlar 17. Yüzyıl çinileri ile kaplıdır. (sakaoğlu, 347) eşmenin etrafında vazolu kompozisyonlar çiçekler, bahar dalları, karanfiller, çiçekli yapraklar yer alırken kırmızı, mavi, yeşil, koyu mavi renkler kullanılmıştır. Mavi zemin üzerine beyaz celi sülüs ayet bordürünün yanı sıra çeşitli kompozisyonlar aynı duvarda yer almaktadır.

Resim 91. Çeşmeli Sofa Duvar 1

Resim 92. Çeşmeli Sofa Duvar 1

HASARLI

EKSİK

ÇİNİ KARO ADET:374

ÇİNİ BORDÜR ADET:116

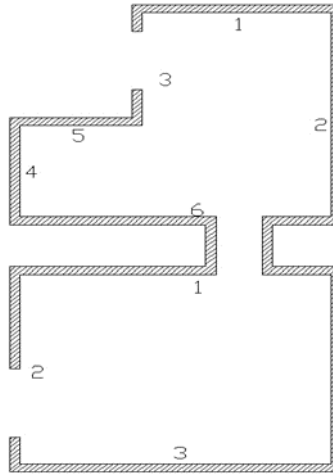
Resim 93. Çeşmeli Sofa Duvar 2

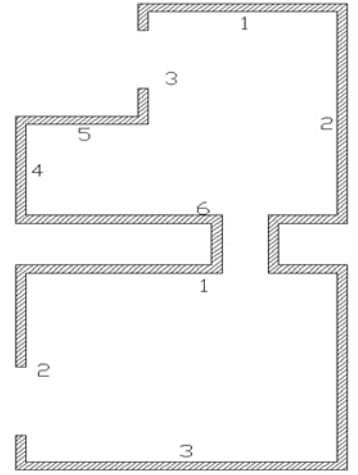

HASARLI

ÇİNİ KARO ADET:444

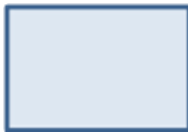
ÇİNİ BORDÜR ADET:176

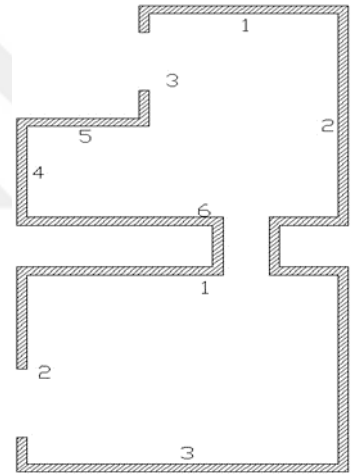

Resim 94. Çeşmeli Sofa Duvar 2

Resim 95. Çeşmeli Sofa Duvar 2

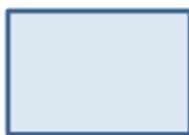

HASARLI

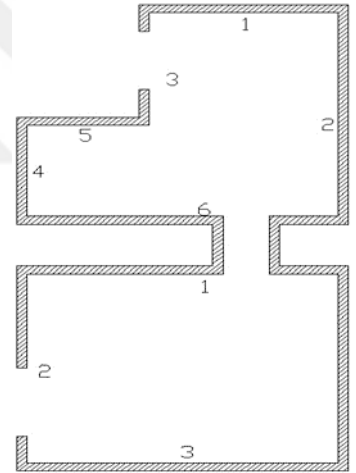
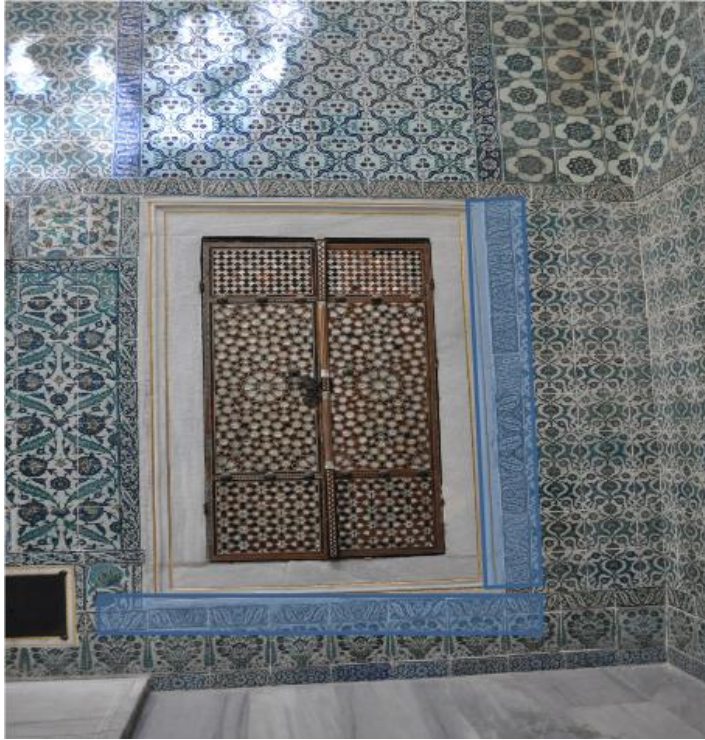

Resim 96. Çeşmeli Sofa Duvar 2

Resim 97. Çeşmeli Sofa Duvar 2

HASARLI

Resim 98. Çeşmeli Sofa Duvar 2

Resim 99. Çeşmeli Sofa Duvar 2

HASARLI

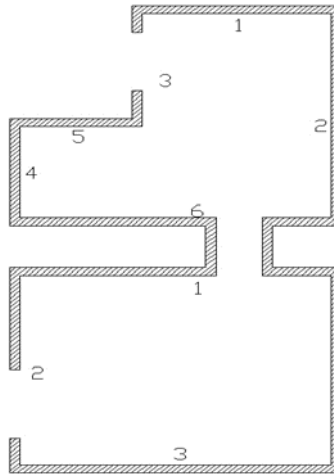
Resim 100. Çeşmeli Sofa Duvar 3

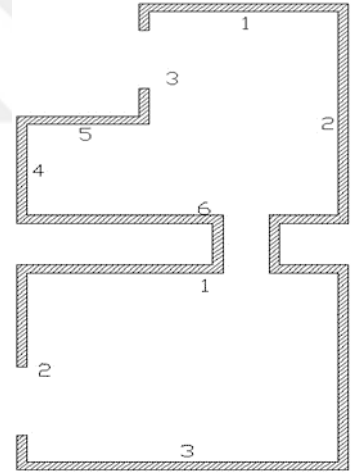
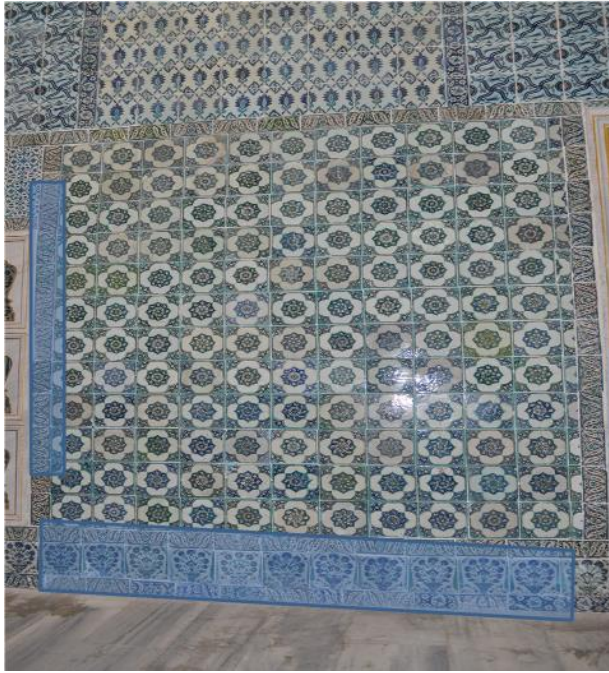

HASARLI

ÇİNİ KARO ADET:704

ÇİNİ BORDÜR ADET:238

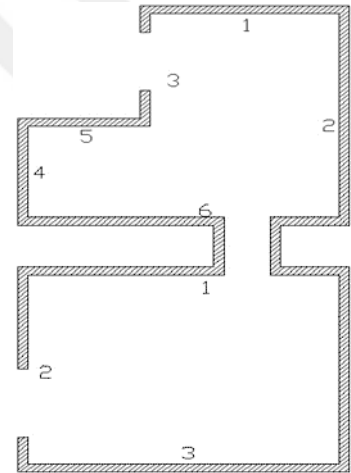

Resim 101. Çeşmeli Sofa Duvar 3

Resim 102. Çeşmeli Sofa Duvar 3

HASARLI

Resim 103. Çeşmeli Sofa Duvar 3-4

Resim 104. Çeşmeli Sofa Duvar 3-4

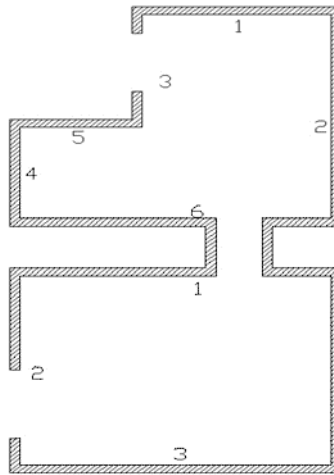
HASARLI

Resim 105. Çeşmeli Sofa Duvar 5

HASARLI

Resim 106. Çeşmeli Sofa Duvar 6

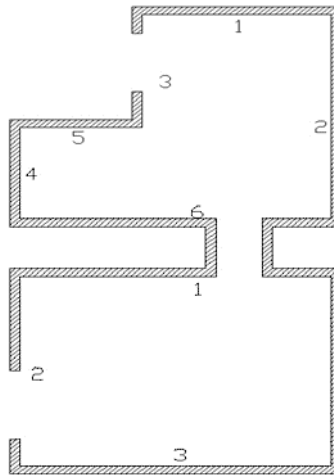
HASARLI

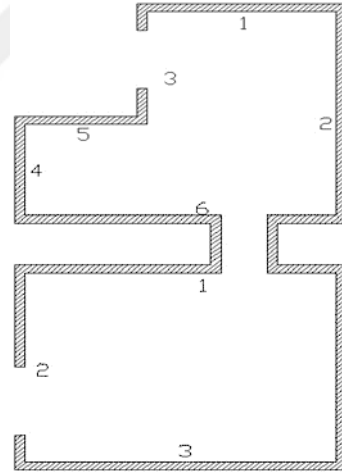

EKSİK

ÇİNİ KARO ADET:244

ÇİNİ BORDÜR ADET:113

Resim 107. Çeşmeli Sofa Duvar 6

Resim 108. Çeşmeli Sofa Duvar 6

HASARLI

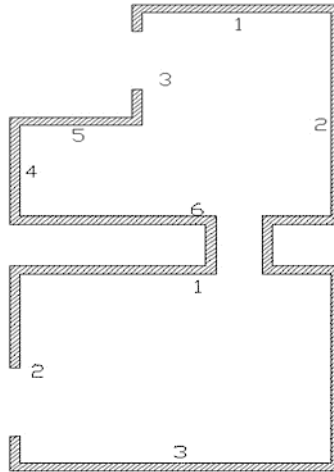
Resim 109. Çeşmeli Sofa Sonrası Duvar 1

HASARLI

ÇİNİ KARO ADET:148

ÇİNİ BORDÜR ADET:80

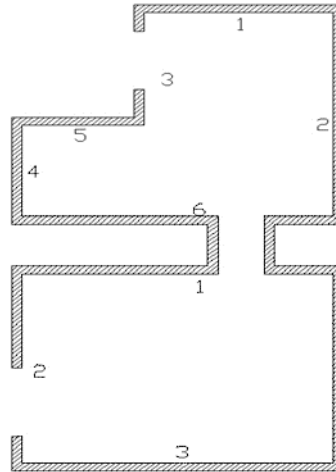

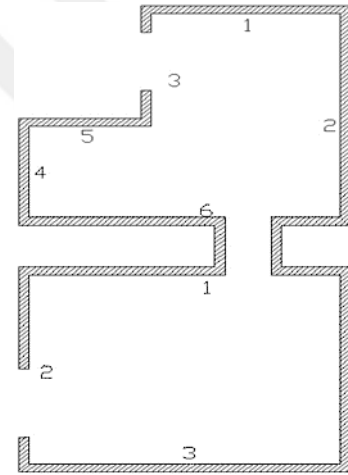

Resim 110. Çeşmeli Sofa Sonrası Duvar 1

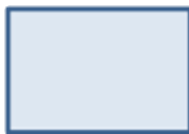
HASARLI

Resim 111. Çeşmeli Sofa Sonrası Duvar 2

Resim 112. Çeşmeli Sofa Sonrası Duvar 2

HASARLI

ÇİNİ KARO ADET:327

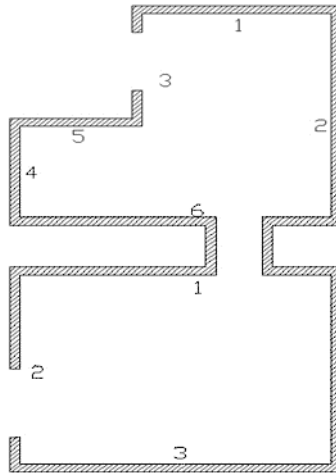
ÇİNİ BORDÜR ADET:83

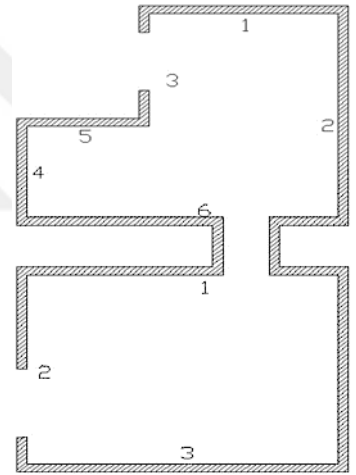

Resim 113. Çeşmeli Sofa Sonrası Duvar 2

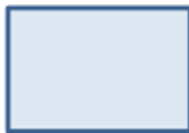
HASARLI

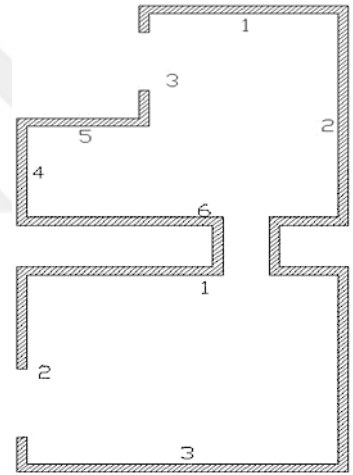

Resim 114. Çeşmeli Sofa Sonrası Duvar 2

Resim 115. Çeşmeli Sofa Sonrası Duvar 2

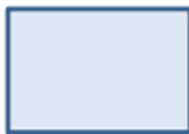

HASARLI

Resim 116. Çeşmeli Sofa Sonrası Duvar 3

Resim 117. Çeşmeli Sofa Sonrası Duvar 3

HASARLI

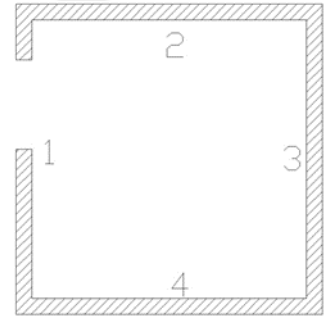
EKSİK

ÇİNİ KARO ADET:386

ÇİNİ BORDÜR ADET:177

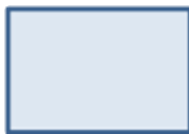
2.3.6. 3.Murad Has Odası

Mimar Sinan tarafından 1578/79 yılında inşa edilmiştir. Kare planlı ve kubbeli bir sofadan meydana gelir. Padişahın resmi ve özel dairesidir. 16.ve 17. Yüzyıl çinileri bulundurması bakımından dikkat çekmektedir. (Sakaoğlu, 2007) Odada bulunan ocağın etrafını süsleyen 16. yüzyıl çinileri bahar dalları, köşebentler, Rumilerden oluşan kompozisyonlar vardır. Çiniler beyaz zemin üzerine lacivert, firuze, yeşil ve kabarik kırmızı renklerde bezenmişlerdir. Celi sülüs yazılı bordürler de mavi zemin üzerine beyaz renktedir. Duvarlarda bulunan nişlerde de aynı renklerde çiniler bulunmaktadır. Bordürlerde ise kabarik kırmızı zemin üzerine beyaz ve lacivert renkli Rumiler ve palmentlerde bezenmiştir. Kemerlerin köşelikleri lacivert zemin bahar çiçekleri kırmızı renkte uygulanmıştır.

Resim 118. 3. Murad Has Odası Duvar 1

Resim 119. 3. Murad Has Odası Duvar 1

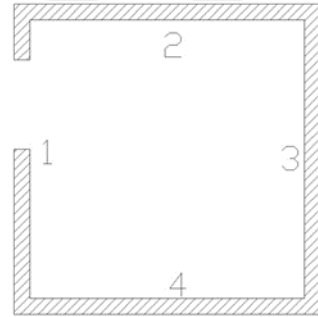

HASARLI

EKSİK

ÇİNİ KARO ADET:724
ÇİNİ BORDÜR ADET:401

Resim 120. 3. Murad Has Odası Duvar 1

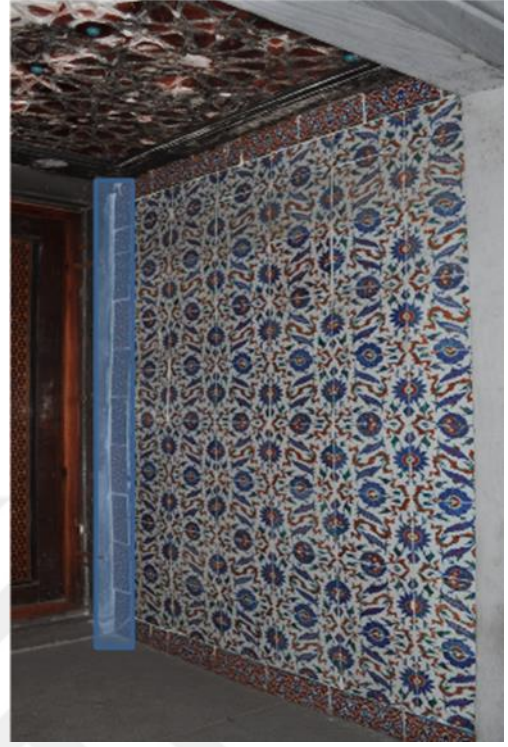
Resim 121. 3. Murad Has Odası Duvar 1

HASARLI

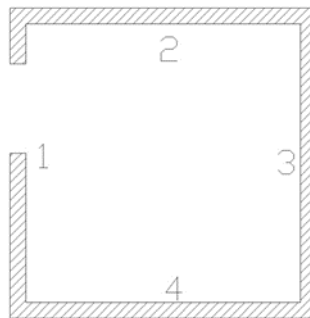
Resim 122. 3. Murad Has Odası Duvar 1

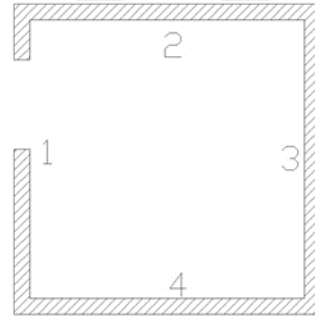
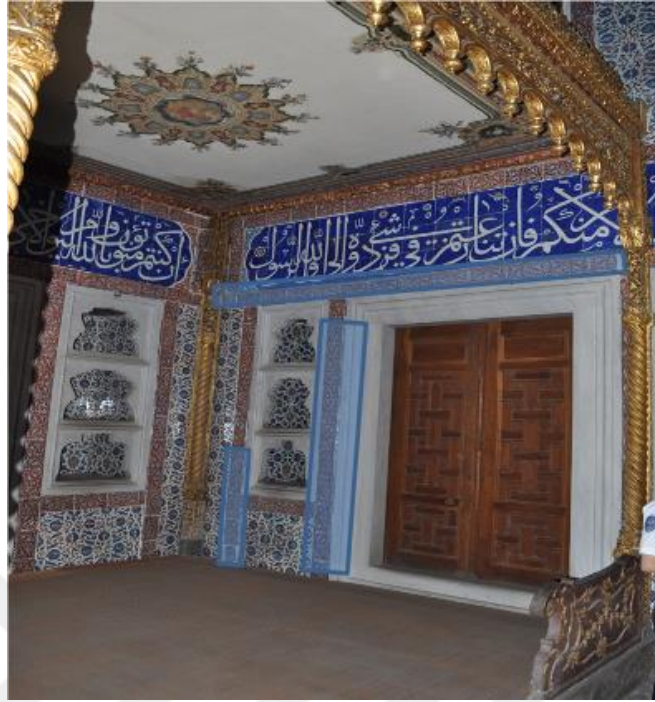

Resim 123. 3. Murad Has Odası Duvar 1

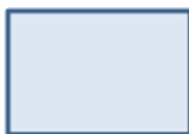
HASARLI

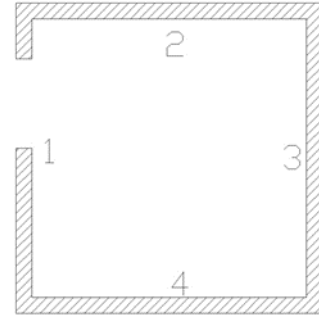
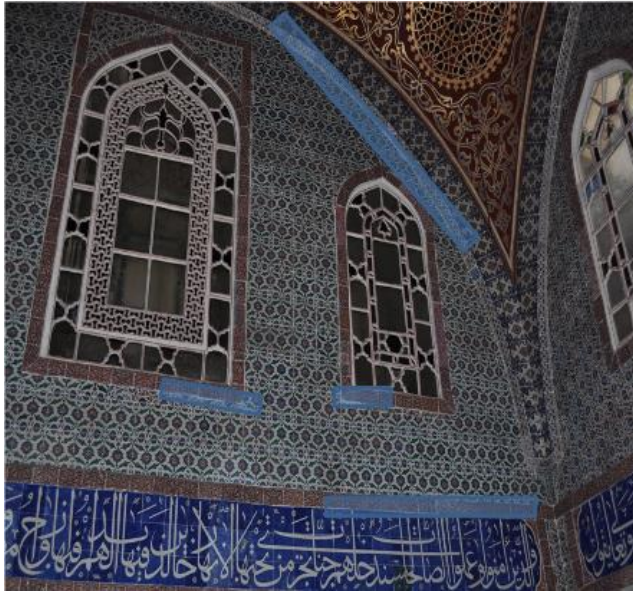
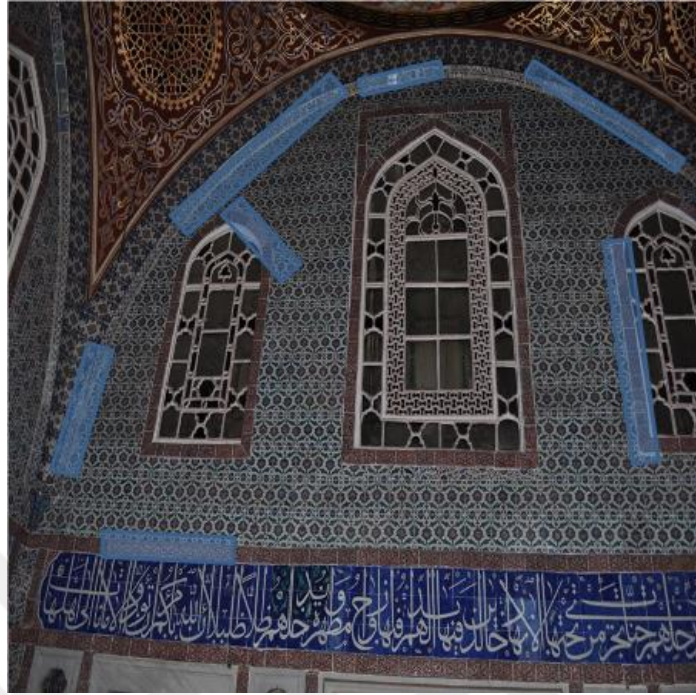

Resim 124. 3. Murad Has Odası Duvar 1

Resim 125. 3. Murad Has Odası Duvar 1

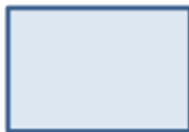

HASARLI

Resim 126. 3. Murad Has Odası Duvar 2

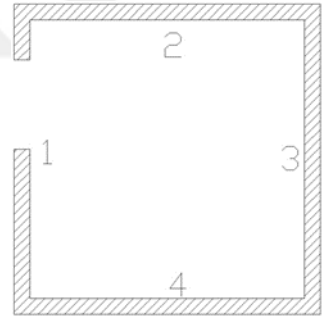
Resim 127. 3. Murad Has Odası Duvar 2

HASARLI

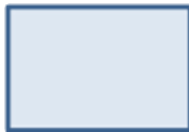
ÇİNİ KARO ADET:681

ÇİNİ BORDÜR ADET:412

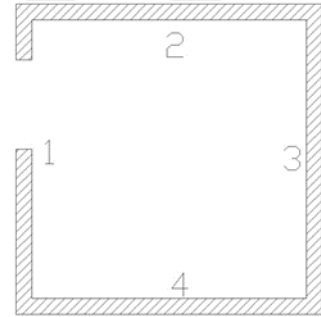

Resim 128. 3. Murad Has Odası Duvar 2

Resim 129. 3. Murad Has Odası Duvar 2

HASARLI

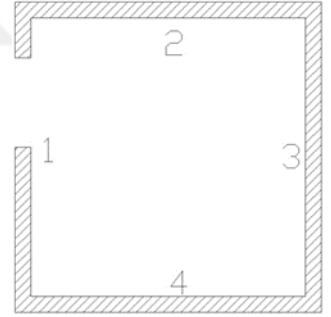
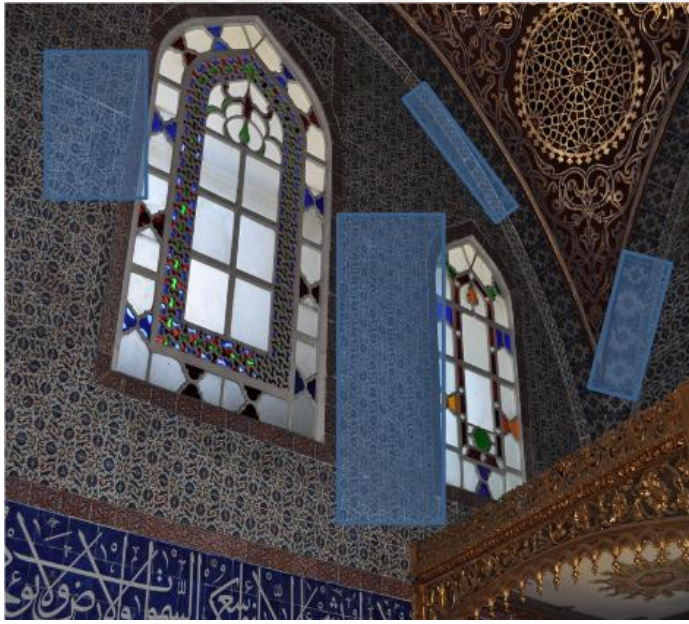

Resim 130. 3. Murad Has Odası Duvar 2

Resim 131. 3. Murad Has Odası Duvar 2

HASARLI

Resim 132. 3. Murad Has Odası Duvar 3

Resim 133. 3. Murad Has Odası Duvar 3

HASARLI

ÇİNİ KARO ADET:792

ÇİNİ BORDÜR ADET:414

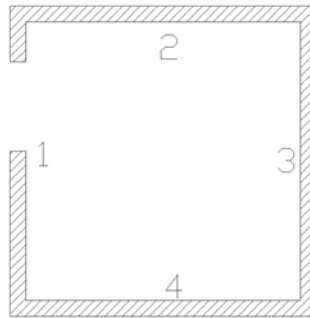
Resim 134. 3. Murad Has Odası Duvar 3

HASARLI

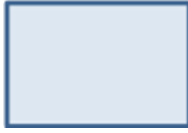

EKSİK

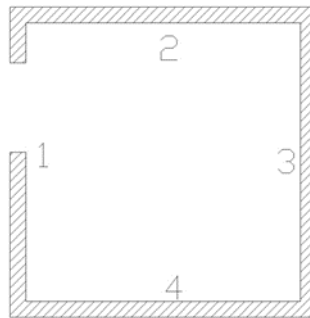
Resim 135. 3. Murad Has Odası Duvar 3

HASARLI

EKSİK

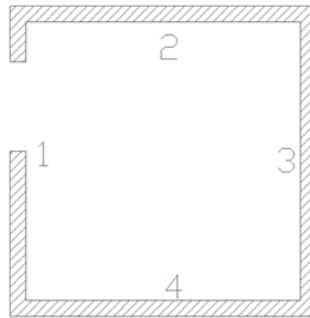

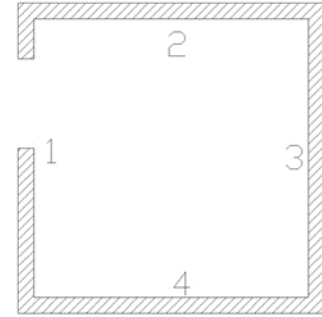
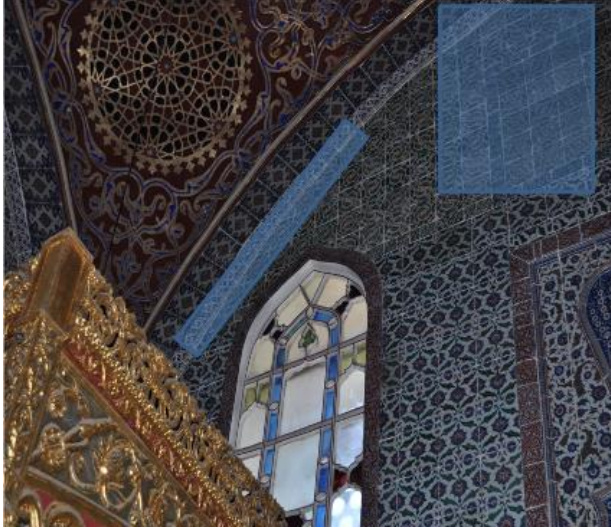

Resim 136. 3. Murad Has Odası Duvar 3

HASARLI

Resim 137. 3. Murad Has Odası Duvar 4

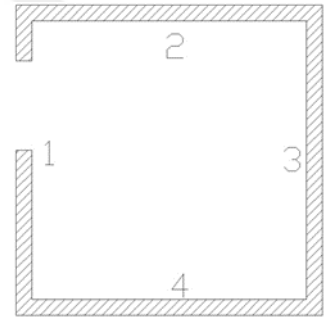
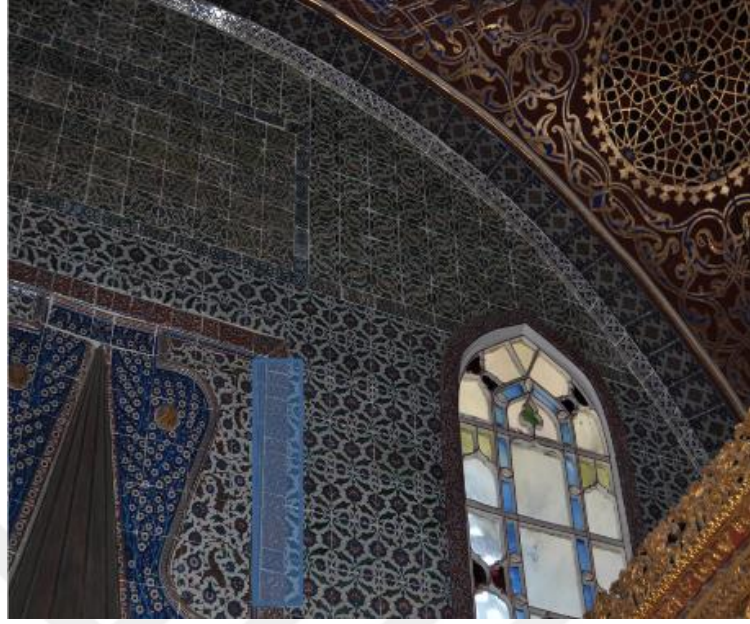
Resim 138. 3. Murad Has Odası Duvar 4

HASARLI

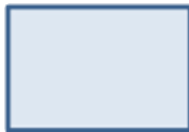
ÇİNİ KARO ADET:863

ÇİNİ BORDÜR ADET:232

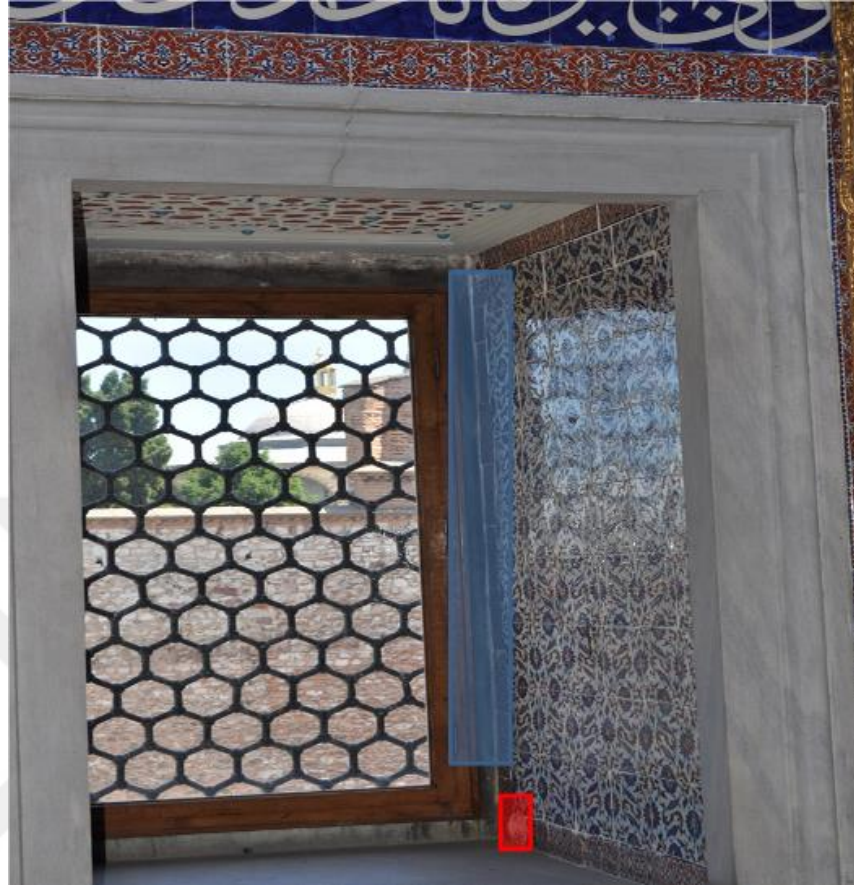

Resim 139. 3. Murad Has Odası Duvar 4

Resim 140. 3. Murad Has Odası Duvar 4

HASARLI

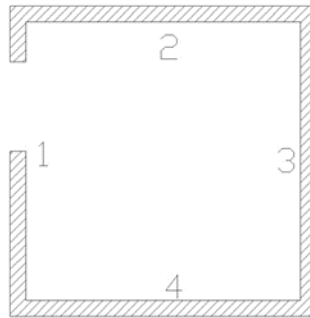
Resim 141. 3. Murad Has Odası Duvar 4

HASARLI

EKSİK

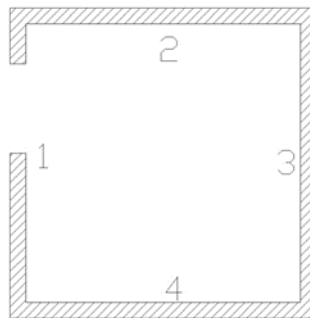
Resim 142. 3. Murad Has Odası Duvar 4

HASARLI

EKSİK

2.3.7. 1.Ahmed Has Odası

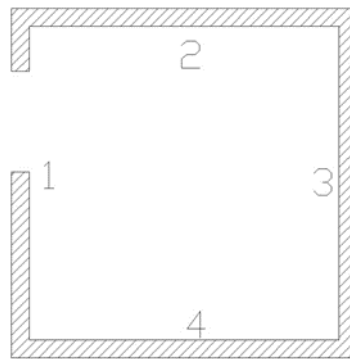
1608 yılında Sultan 1. Ahmed'in isteğiyle inşa edilmiştir. Genellikle yeşil renkler kullanılmıştır. (<http://www.topkapisarayi.gov.tr>, tarih yok) 17. Yüzyıl çinilerinin en güzel örnekleri 1. Ahmed Has odasında bulunmaktadır. Kemerin üzerinde hatayili daire şeklinde örnekler vardır. Celi sülüs yazılı kitabeler kobalt mavi zemin üzerine beyaz renktedir ve Kur'ân-ı Kerîm'den Tebbet, İhlâs, Felak ve Nas Sûreleri yazmaktadır. Yazıların etraflarında daire şeklinde celi sülüs yazısı ile Allah, Muhammed, Ebû Bekir; Ömer, Osman, Ali; Hasan, Hüseyin, El Hamza; ve'l-Abbâs, rıdvânâllahü te'âlâ, aleyhim ecmâ'in yazmaktadır. (dumlupınar, 2018) Diğer mekanlardan farklı 1. Ahmed Has odasında ki süpürgelikler yarı stilize çiçekli motiflerde oluşur. (dumlupınar, 2018) Panolar ise bulundukları yerlere özel olarak tasarlanmıştır.

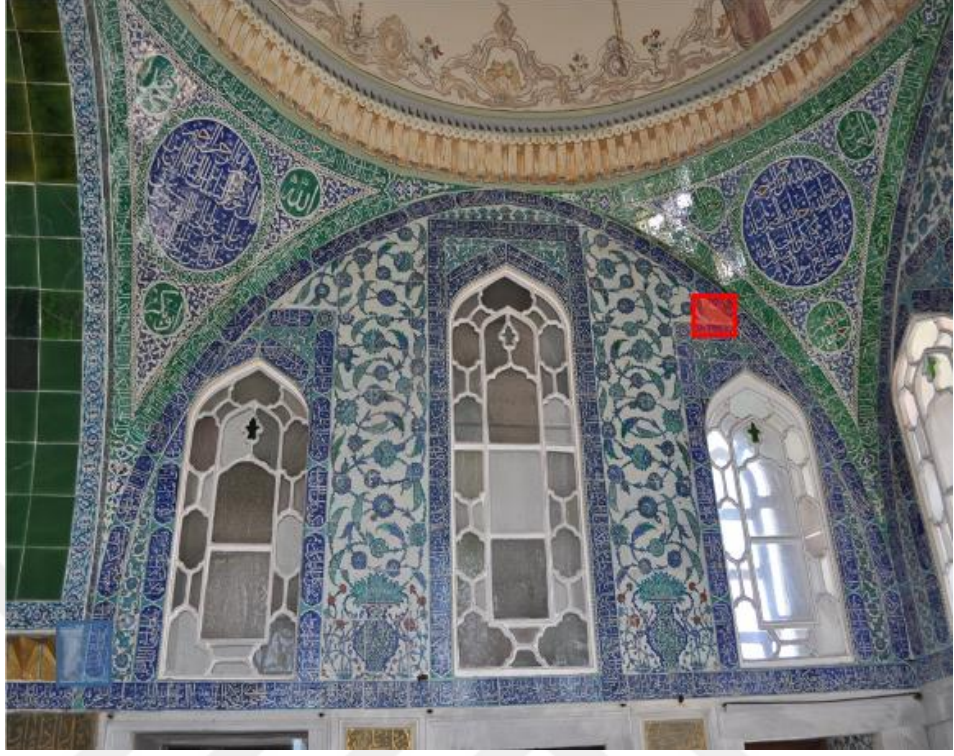

Resim 143. 1. Ahmed Has Odası 1

ÇİNİ KARO ADET:243

ÇİNİ BORDÜR ADET:123

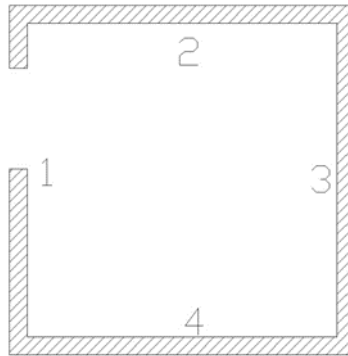
Resim 144. 1. Ahmed Has Odası 2

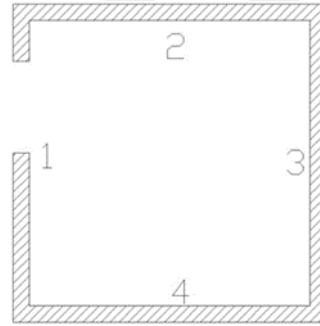

EKSİK

ÇİNİ KARO ADET:135

ÇİNİ BORDÜR ADET:320

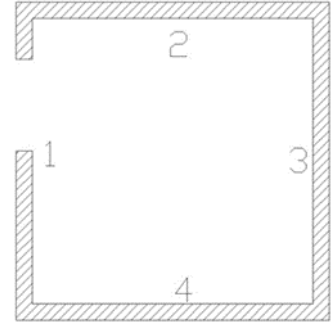
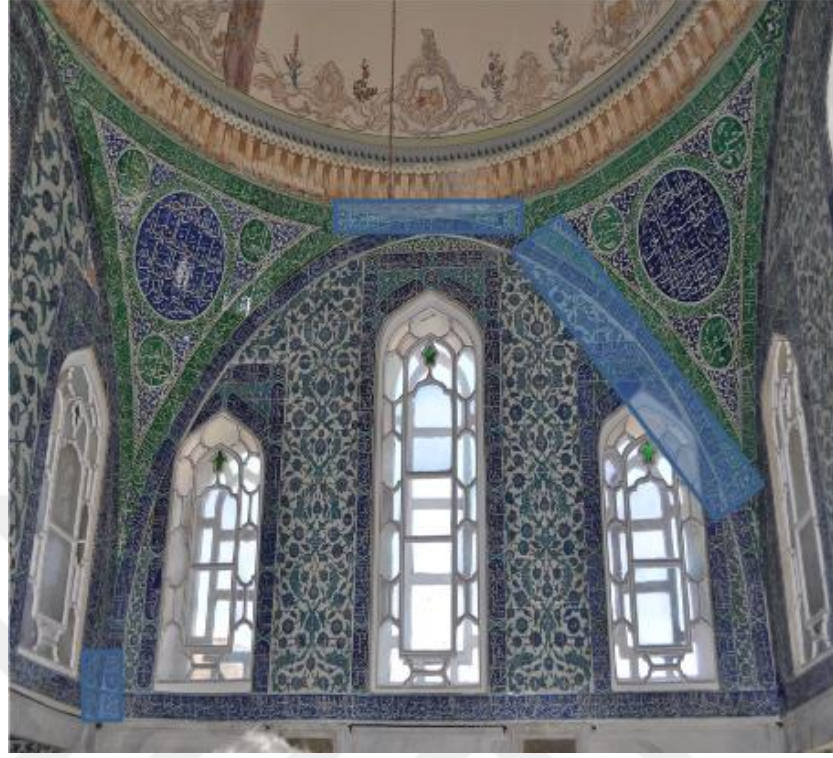

Resim 145. 1. Ahmed Has Odası 2

Resim 146. 1. Ahmed Has Odası 2

HASARLI

Resim 147. 1. Ahmed Has Odası 3

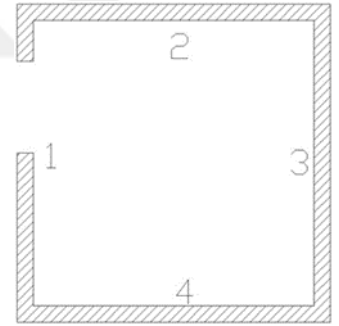
Resim 148. 1. Ahmed Has Odası 3

HASARLI

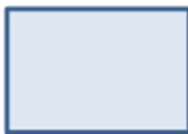
ÇİNİ KARO ADET:145

ÇİNİ BORDÜR ADET:365

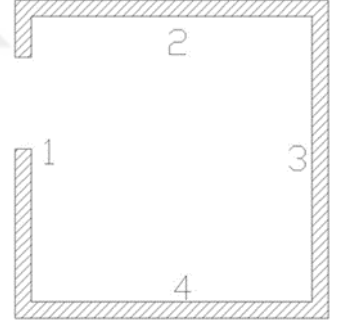

Resim 149. 1. Ahmed Has Odası 3

Resim 150. 1. Ahmed Has Odası 3

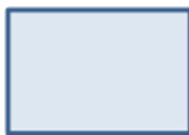

HASARLI

Resim 151. 1. Ahmed Has Odası 4

Resim 152. 1. Ahmed Has Odası 4

HASARLI

EKSİK

ÇİNİ KARO ADET:135

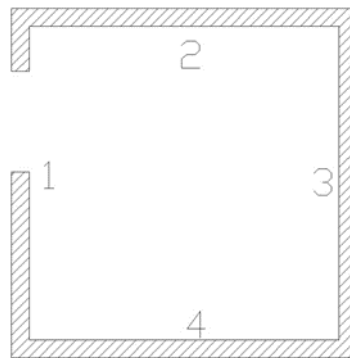
ÇİNİ BORDÜR ADET:320

Resim 153. 1. Ahmed Has Odası 4

HASARLI

2.3.8. Veliahd Dairesi

III. Murad Has Odası'nın girişinin Mabeyn Taşlığı tarafında Veliahd Dairesi yan yana iki odadan oluşmaktadır. 16.-17. Yüzyıl çinilere sahiptir. (<http://www.topkapisarayi.gov.tr>, tarih yok) Beyaz üzerine çeşitli bezemeli çini panolar vardır. İlk odada kalem işleri ve çiniler birbirlerini tamamlamışlardır. Kırmızı, yeşil, mavi renkleriyle lale, şakayık, yaprak motifli kompozisyonlar yer almaktadır. İkinci odada ise nişler içinde değerli çiniler vazodan çıkan sarmaşıklar, rozetler, lale, sümbül, gül, bahar çiçekleri, yapraklar gibi motiflerden oluşur. Hat kuşağı olan bölümde hat yazısının arasında çeşitli motifler yerleştirilmiştir. Panoların tekrar tekrar farklı ölçülerde kullanıldığı görülmektedir.

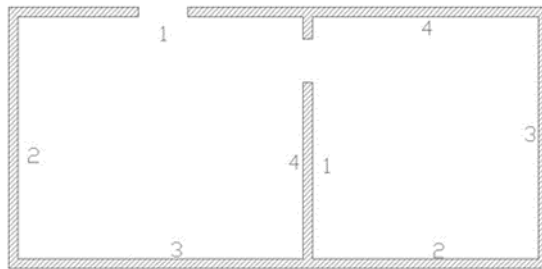

Resim 154. Veliht Dairesi Duvar 1

Resim 155. Veliht Dairesi Duvar 1

ÇİNİ KARO ADET:417

ÇİNİ BORDÜR ADET:83

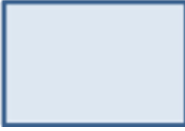

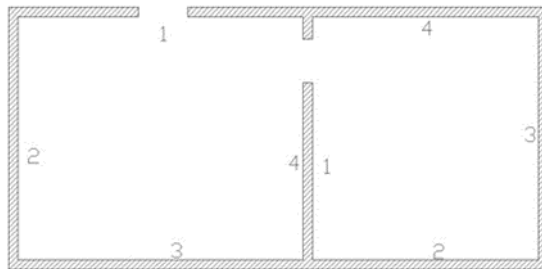
Resim 156. Veliyaht Dairesi Duvar 1

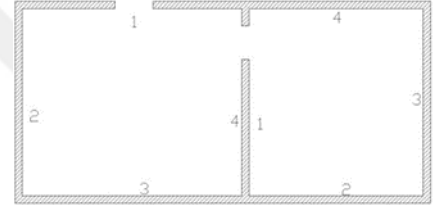
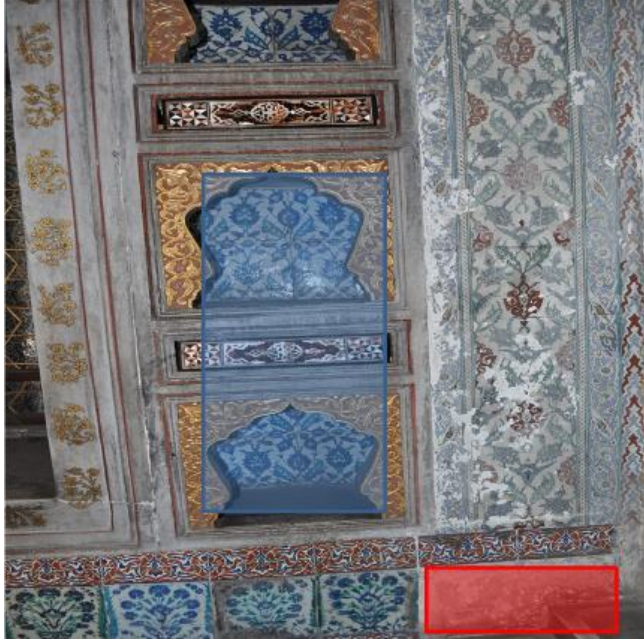

Resim 157. Veliyaht Dairesi Duvar 1

HASARLI

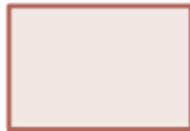

Resim 158. Veliht Dairesi Duvar 1

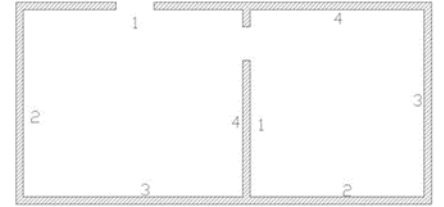
Resim 159. Veliht Dairesi Duvar 1

HASARLI

EKSİK

Resim 160. Veliht Dairesi Duvar 2

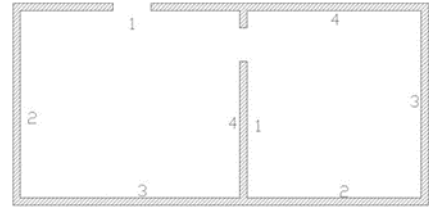
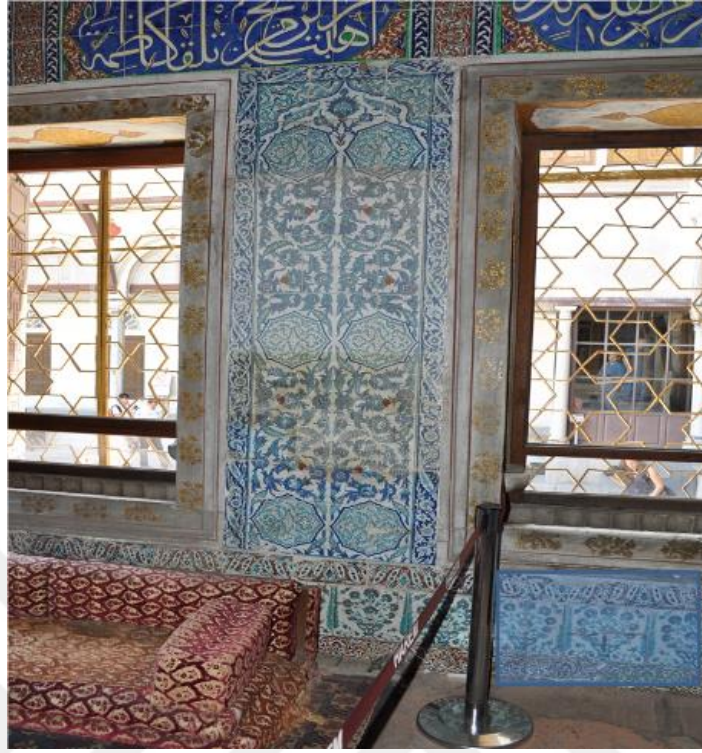
Resim 161. Veliht Dairesi Duvar 2

HASARLI

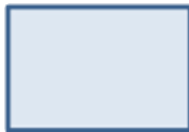
ÇİNİ KARO ADET:436

ÇİNİ BORDÜR ADET:69

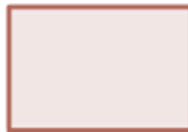

Resim 162. Veliht Dairesi Duvar 2

Resim 163. Veliht Dairesi Duvar 2

HASARLI

EKSİK

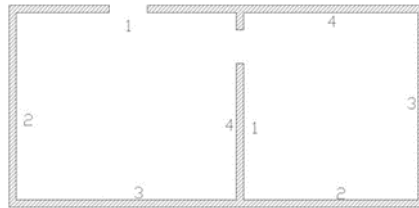
Resim 164. Veliaht Dairesi Duvar 3

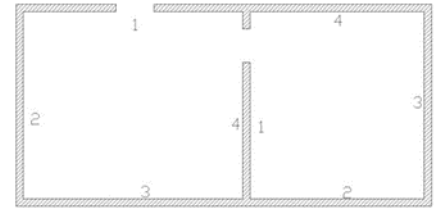
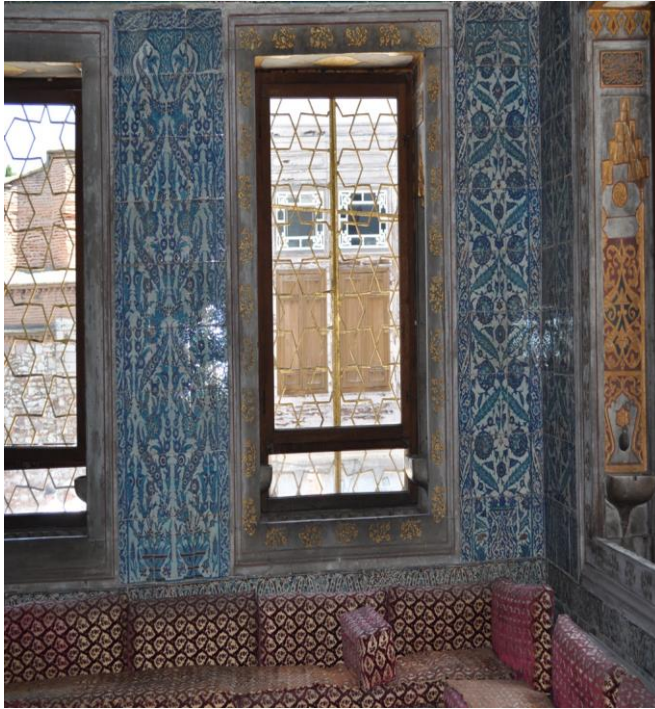

HASARLI

ÇİNİ KARO ADET:436

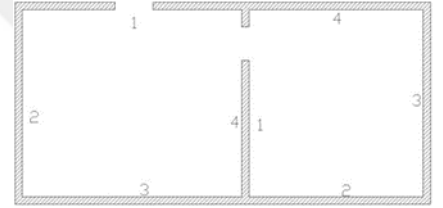
ÇİNİ BORDÜR ADET:69

Resim 165. Veliht Dairesi Duvar 3

Resim 166. Veliht Dairesi Duvar 3

Resim 167. Veliyaht Dairesi Duvar 4

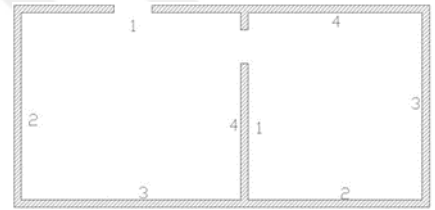
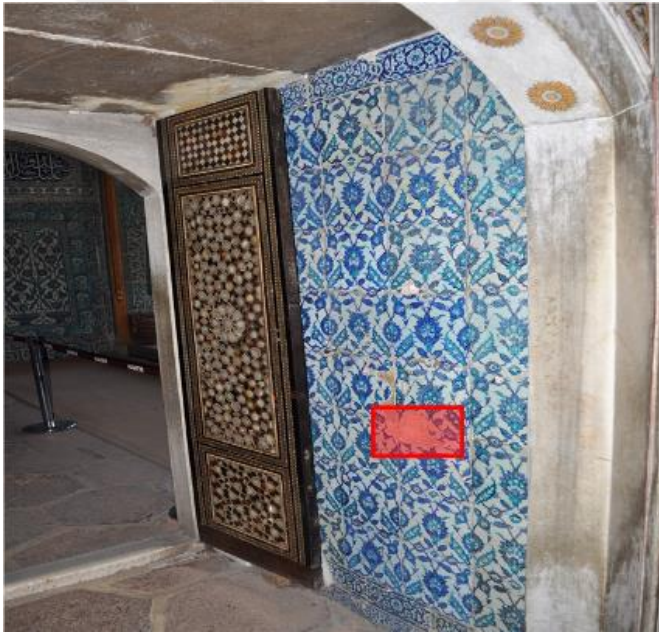
Resim 168. Veliyaht Dairesi Duvar 4

HASARLI

ÇİNİ KARO ADET:436

ÇİNİ BORDÜR ADET:69

Resim 169. Veliht Dairesi Giriş İç Kapı 1

Resim 170. Veliht Dairesi Giriş İç Kapı 1

EKSİK

ÇİNİ KARO ADET:54

ÇİNİ BORDÜR ADET:6

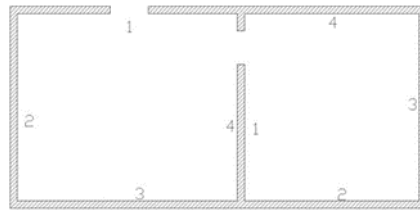
Resim 171. Veliyht Dairesi 2.Oda Duvar 1

HASARLI

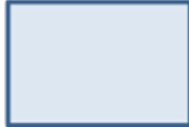
ÇİNİ KARO ADET:362

ÇİNİ BORDÜR ADET:103

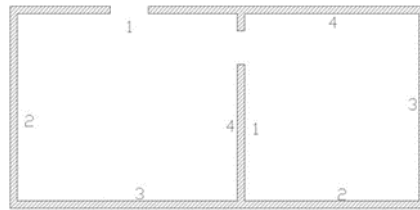
Resim 172. Veliht Dairesi 2.Oda Duvar 1

HASARLI

EKSİK

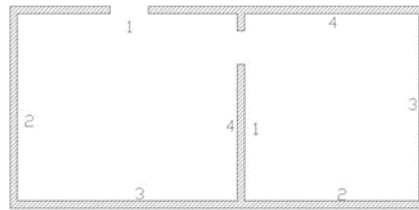

Resim 173. Veliht Dairesi 2.Oda Duvar 1

HASARLI

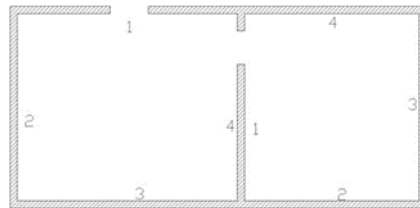
Resim 174. Veliht Dairesi 2.Oda Duvar 2

HASARLI

ÇİNİ KARO ADET:176

ÇİNİ BORDÜR ADET:94

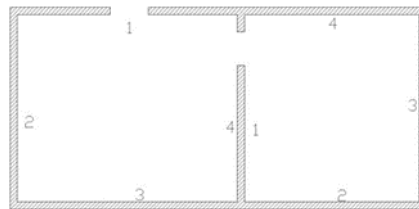

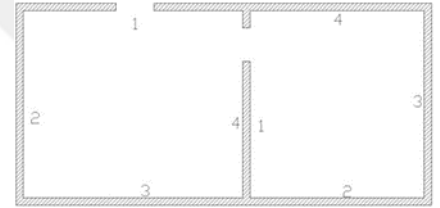

Resim 175. Veliyat Dairesi 2.Oda Duvar 2

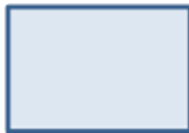
HASARLI

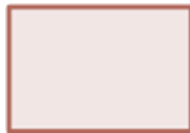

Resim 176. Veliht Dairesi 2.Oda Duvar 3

Resim 177. Veliht Dairesi 2.Oda Duvar 3

HASARLI

EKSİK

ÇİNİ KARO ADET:135

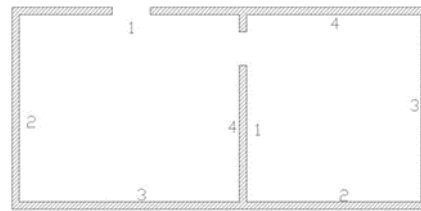
ÇİNİ BORDÜR ADET:320

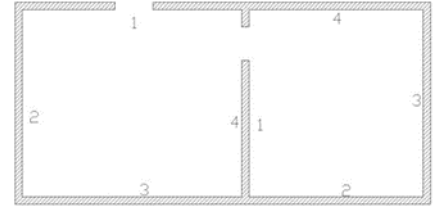

Resim 178. Veliht Dairesi 2.Oda Duvar 3

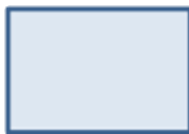
HASARLI

Resim 179. Veliaht Dairesi 2.Oda Duvar 4

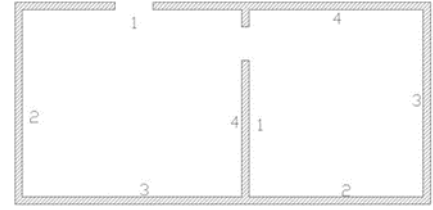
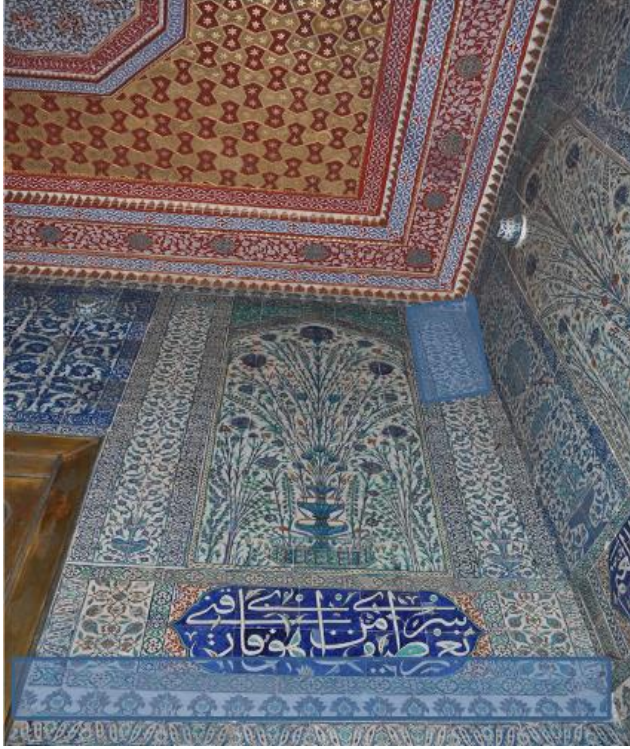
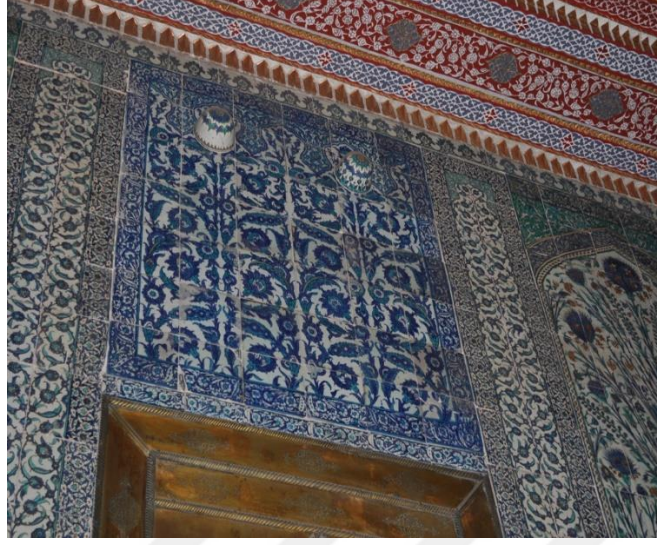
Resim 180. Veliaht Dairesi 2.Oda Duvar 4

HASARLI

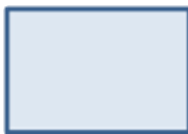
ÇİNİ KARO ADET:278

ÇİNİ BORDÜR ADET:140

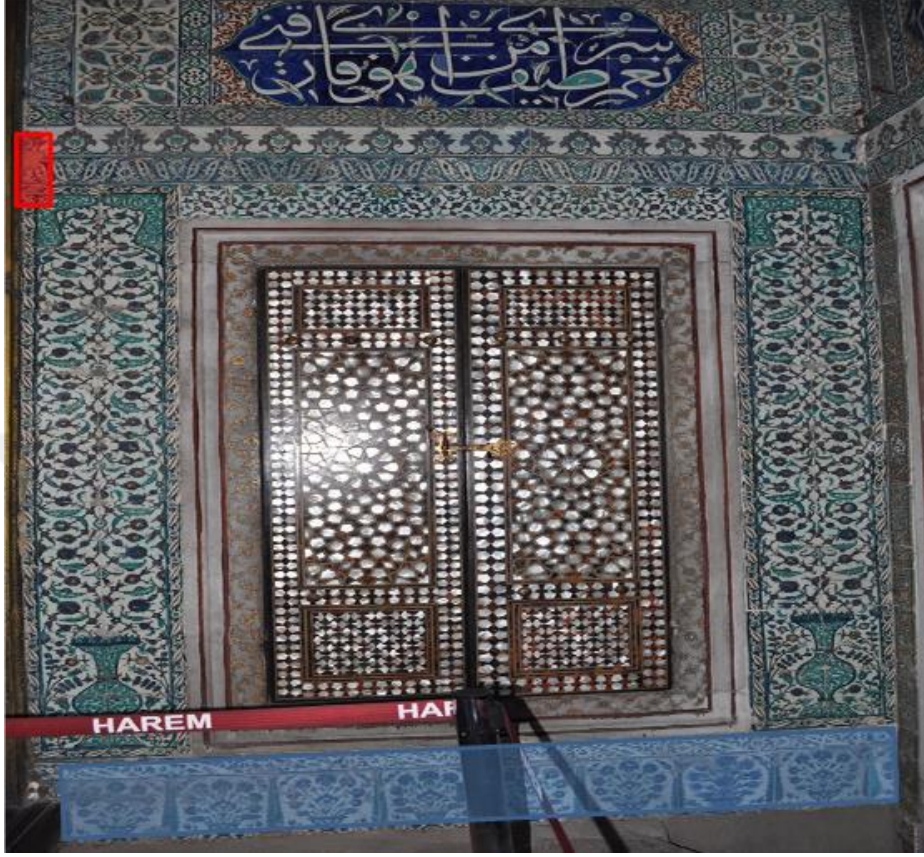

Resim 181. Veliaht Dairesi 2. Oda Duvar 4

Resim 182. Veliaht Dairesi 2. Oda Duvar 4

HASARLI

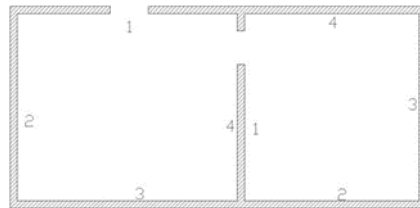
Resim 183. Veliht Dairesi 2.Oda Duvar 4

HASARLI

EKSİK

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

TEZ KAPSAMINDA YAPILAN UYGULAMAR, ESKİZLER ve TASARIMLAR

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

TEZ KAPSAMINDA YAPILAN UYGULAMALAR, ESKİZLER ve TASARIMLAR

3.1. Tez Kapsamında Bulunan Çini Eskizleri ve Uygulamaları

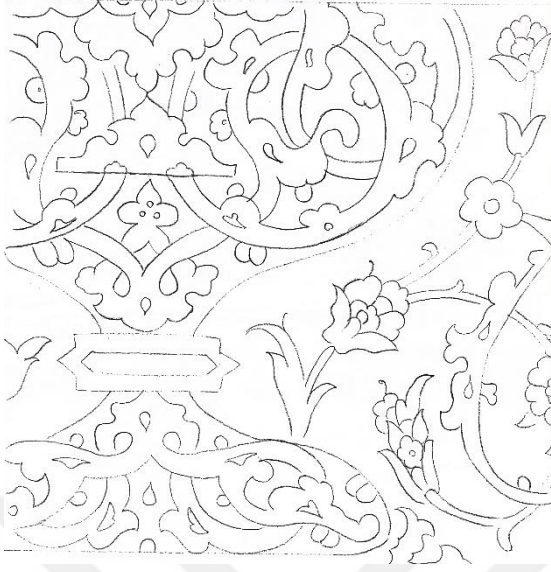
- Şadırvanlı Sofa Harem Dairesi Girişi Duvar 1 – 2 – 3 – 9 – 10
- Valide Taşlığı Giriş Duvar 3
- Saltanat Kapısı (Cümle Kapısı) Duvar 2 – 4
- Çeşmeli Sofa Duvar 1

- Valide Taşlığı Giriş Duvar 4
- Çeşmeli Sofa Sonrası 1 – 2 – 3
- 3. Murat Has Odası Duvar 1 – 2 – 3 – 4

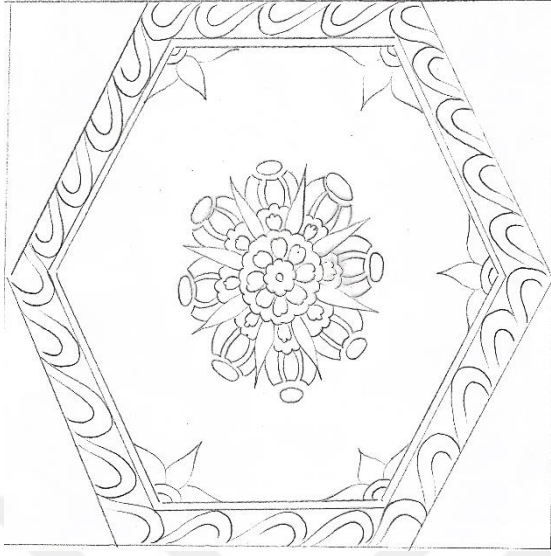
- Çeşmeli Sofa Duvar 2 – 3 – 4

- Harem Dairesi Giriş Duvar 2
- Valide Sultan Dairesi Duvar 2
- Valide Sultan Giriş Duvar 2
- Veliaht Dairesi 2. Oda Duvar 4

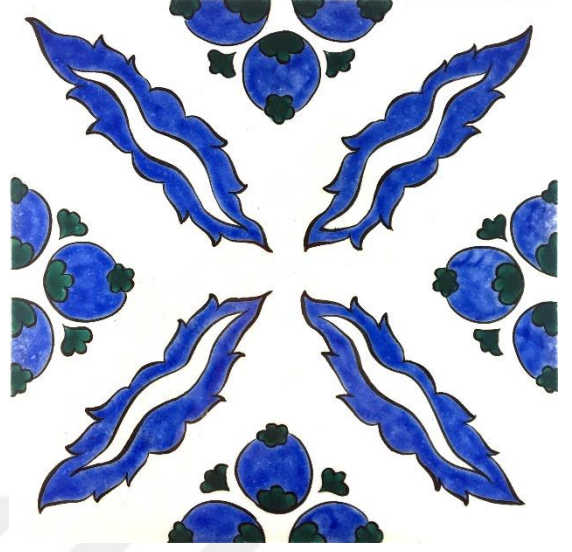
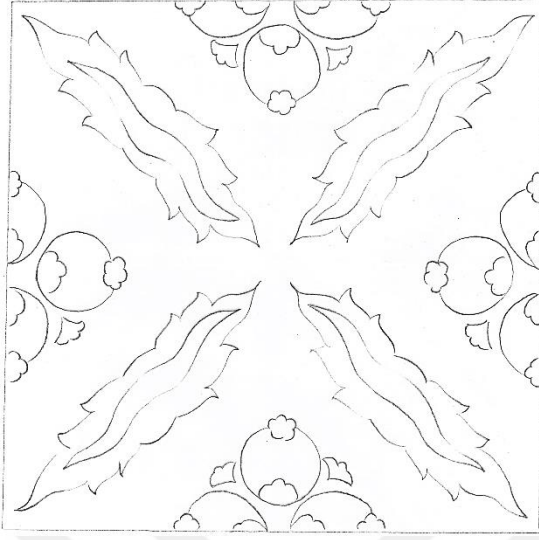
- Valide Taşlığı Giriş Duvar 2 – 3
- Saltanat Kapısı (Cümle Kapısı) Duvar 1 – 2 – 3 – 4
- Çeşmeli Sofa Duvar 1 – 2 – 3 – 4 – 5 – 6
- Veliht Odası Giriş Duvar 1 – 2
- Veliht Dairesi 2. Oda Duvar 1 – 3 – 4

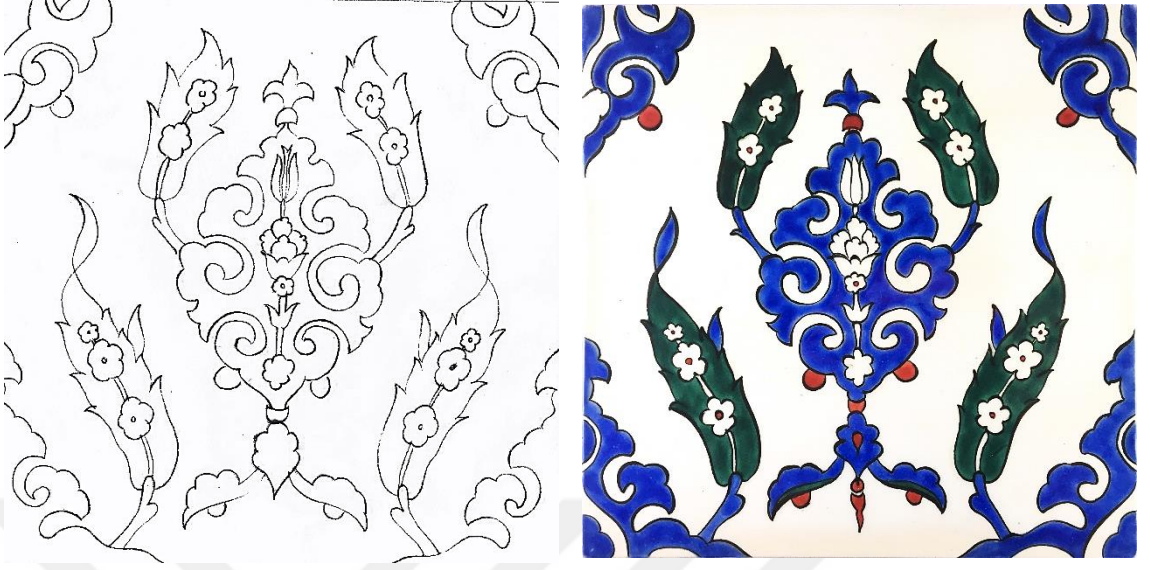
- Harem Dairesi Giriş Duvar 14
- Kadın Efendiler Taşlığı ve Daireleri Duvar 1 – 2 – 3 – 4 – 5
- Valide Sultan Kapısı 1 – 2
- Valide Sultan Dairesi Duvar 2 – 4
- Valide Taşlığı Giriş Duvar 2
- Saltanat Kapısı (Cümle Kapısı) Duvar 2 – 3 – 4

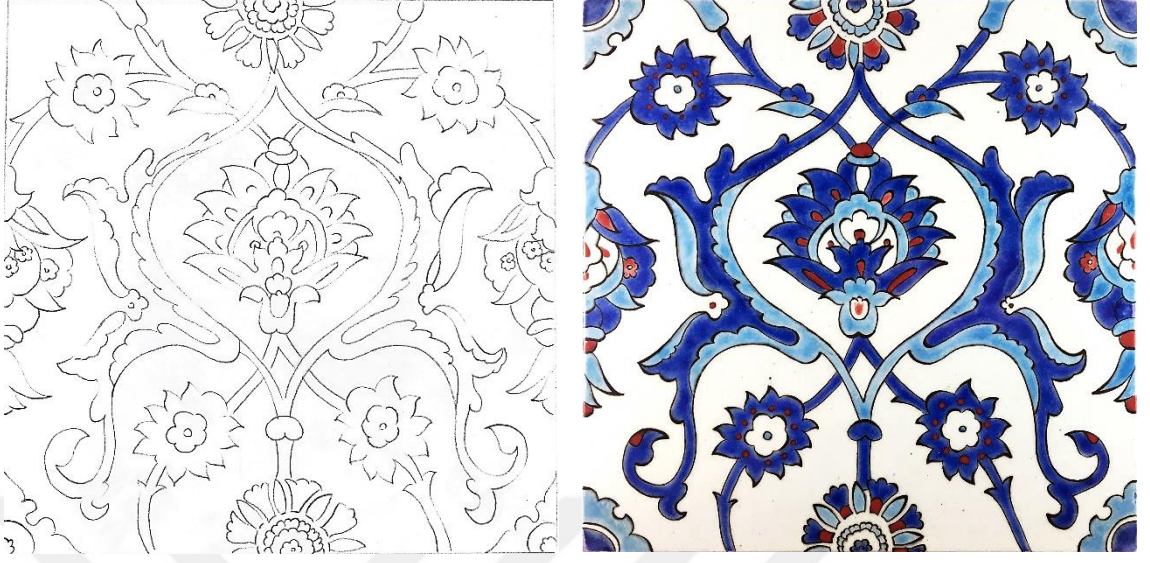
- Harem Dairesi Giriş Duvar 2
- Harem Dairesi Kemer Ön-Arka
- Harem Dairesi Giriş Duvar 3 – 4
- Valide Taşlığı Giriş Duvar 2
- Saltanat Kapısı (Cümle Kapısı) Duvar 1 – 2 – 3 – 4
- Çeşmeli Sofa Duvar 2 – 3 – 4 – 6

- Harem Dairesi Giriş Duvar 2 – 5 – 6 – 7 – 12 – 15
- Kadın Efendiler Taşlığı ve Daireleri Kapı 1 – 2 – 6 – 7 – 8 – 9
- Valide Sultan Dairesi Duvar 1 – 3
- Saltanat Kapısı (Cümle Kapısı) Duvar 1 – 2

- Saltanat Kapısı (Cümle Kapısı) Duvar 2
- Çeşmeli Sofa Duvar 1

- Harem Dairesi Giriş Duvar 8 – 10 – 11 – 13 – 14
- Valide Taşlığı Giriş Duvar 2 – 3
- Saltanat Kapısı (Cümle Kapısı) Duvar 3
- Çeşmeli Sofa Duvar 2 – 6

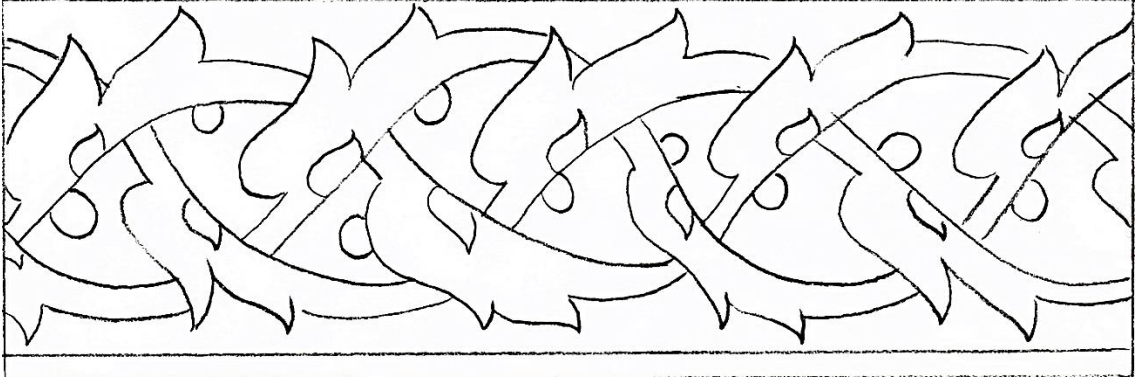

- Saltanat Kapısı (Cümle Kapısı) Duvar 1

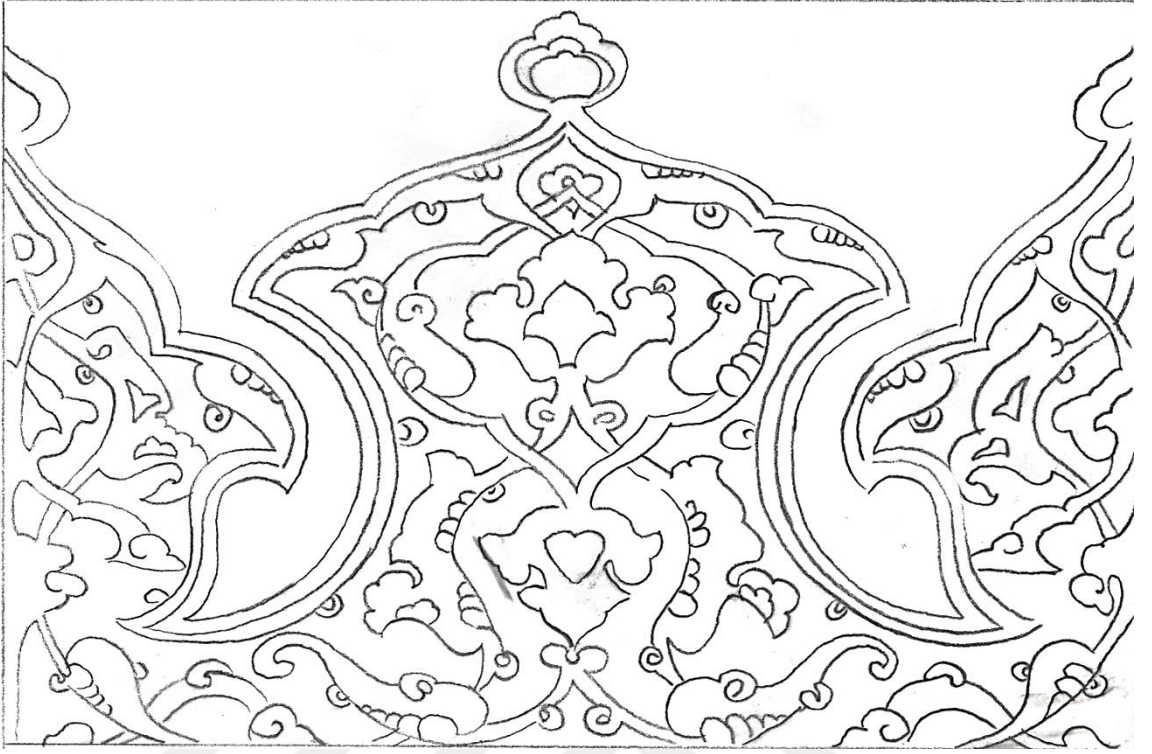
3.2. Tez Kapsamında Bulunan Çini Eskizleri

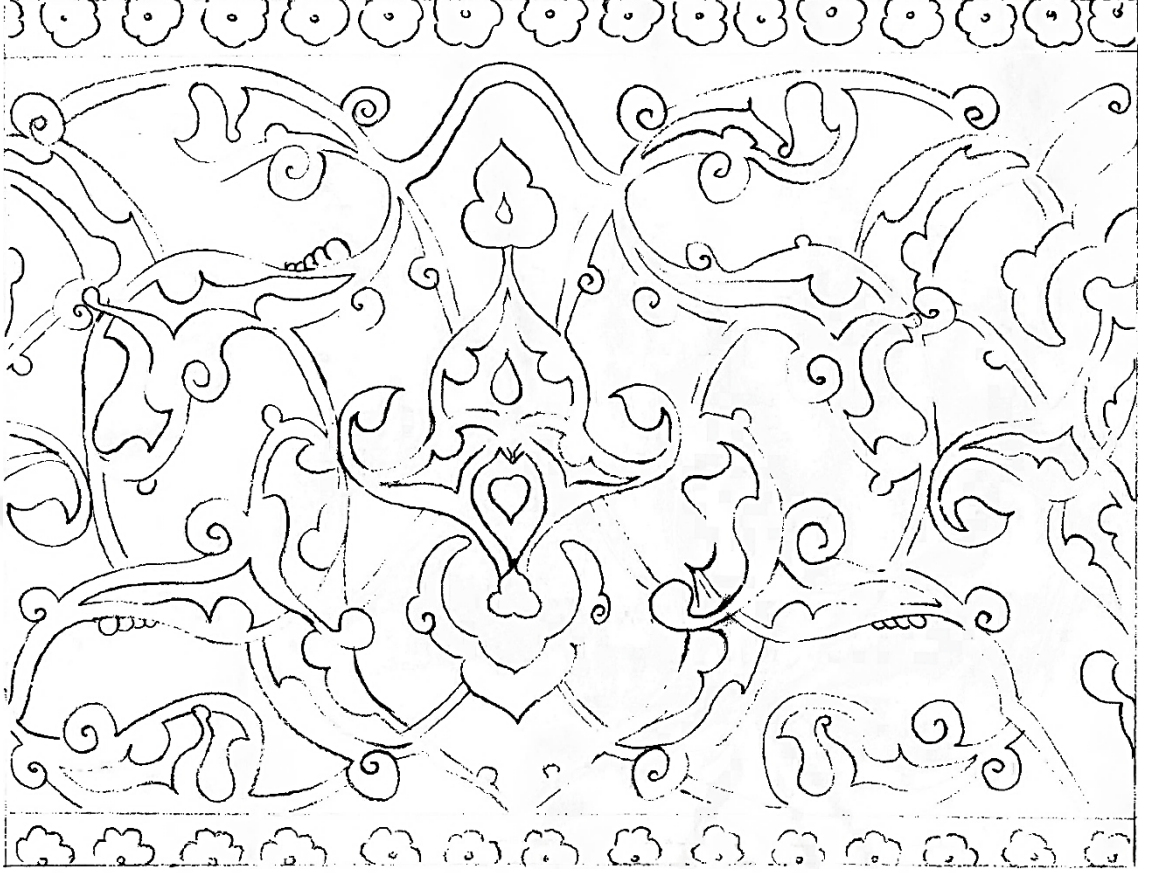
- Harem Dairesi Giriş Duvar 1 – 4
- Çeşmeli Sofa Duvar 1 – 3
- Veliaht Dairesi 2. Oda Duvar 4

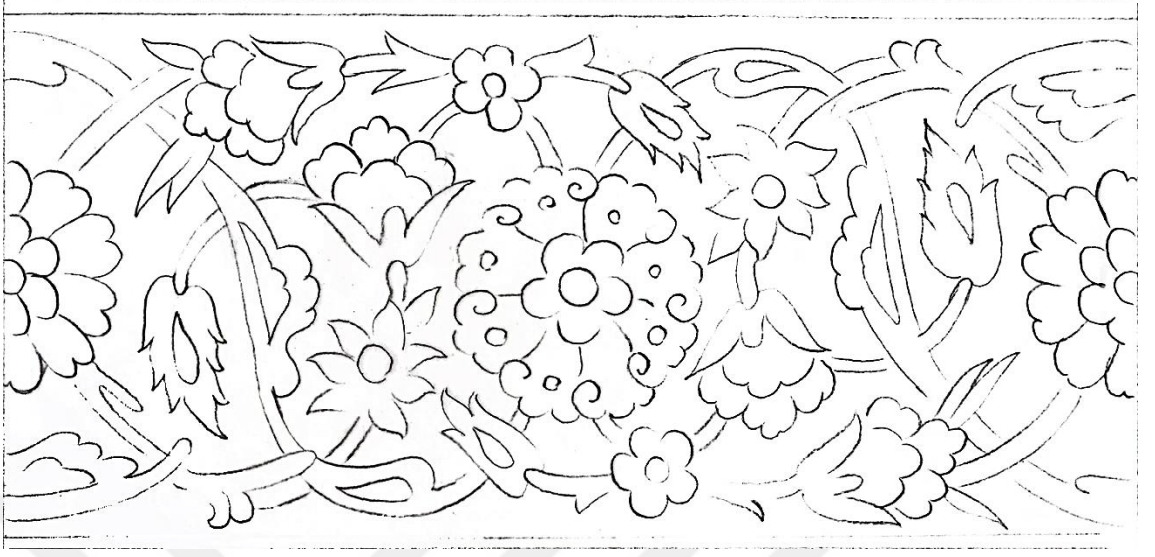
- Harem Dairesi Giriş Duvar 4 – 5 – 6 – 7 – 15
- Kadın Efendiler Taşlığı ve Daireleri Duvar 1 – 7 – 8 – 9
- Valide Sultan Dairesi Duvar 3
- Saltanat Kapısı (Cümle Kapısı) Duvar 2 – 3 – 4
- Çeşmeli Sofa Duvar 2 – 3
- Veliaht Dairesi 2. Oda Duvar 1 – 3

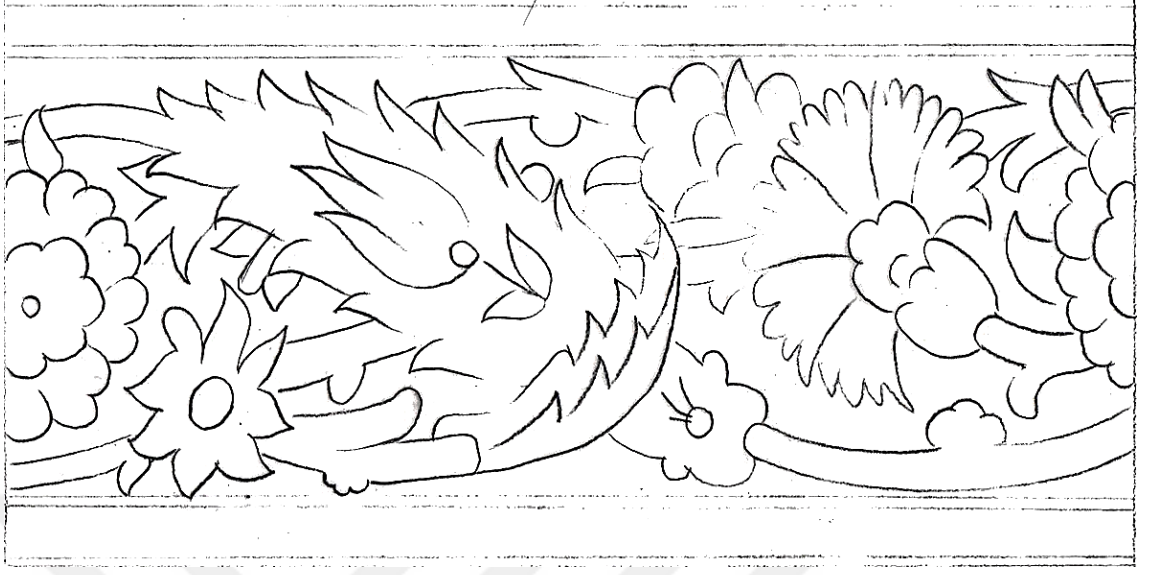
- Çeşmeli Sofa Duvar Sonrası Duvar 1

- Çeşmeli Sofa Sonrası Duvar 1 – 2
- 3. Murat Has Odası Duvar 1 – 2 – 3 – 4
- Veliaht Odası Duvar 1

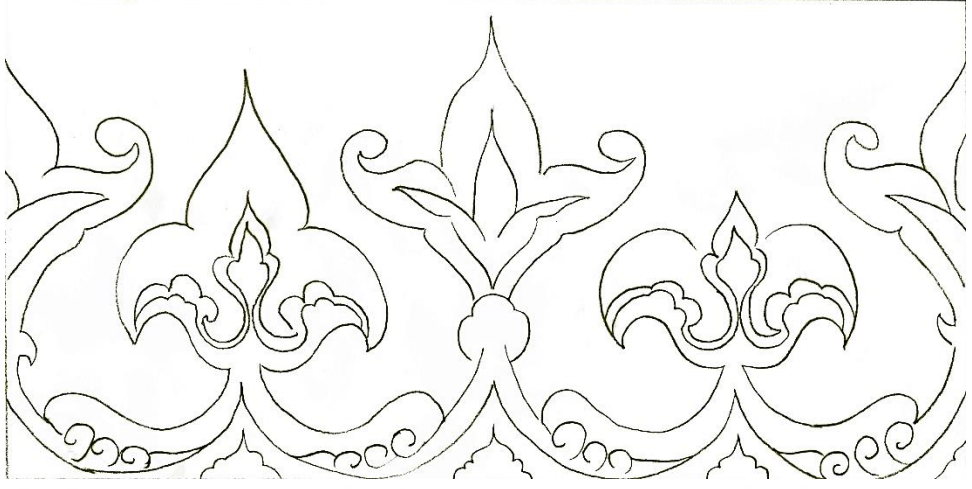
- Kadın Efendiler Taşlığı ve Daireleri Duvar 3 – 4
- Valide Sultan Dairesi Duvar 2 – 4
- Valide Taşlığı Giriş Duvar 3
- Saltanat Kapısı (Cümle Kapısı) Duvar 1 – 3
- Çeşmeli Sofa Duvar 1
- Çeşmeli Sofa Sonrası Duvar 3
- Veliaht Dairesi 2. Oda Duvar 4

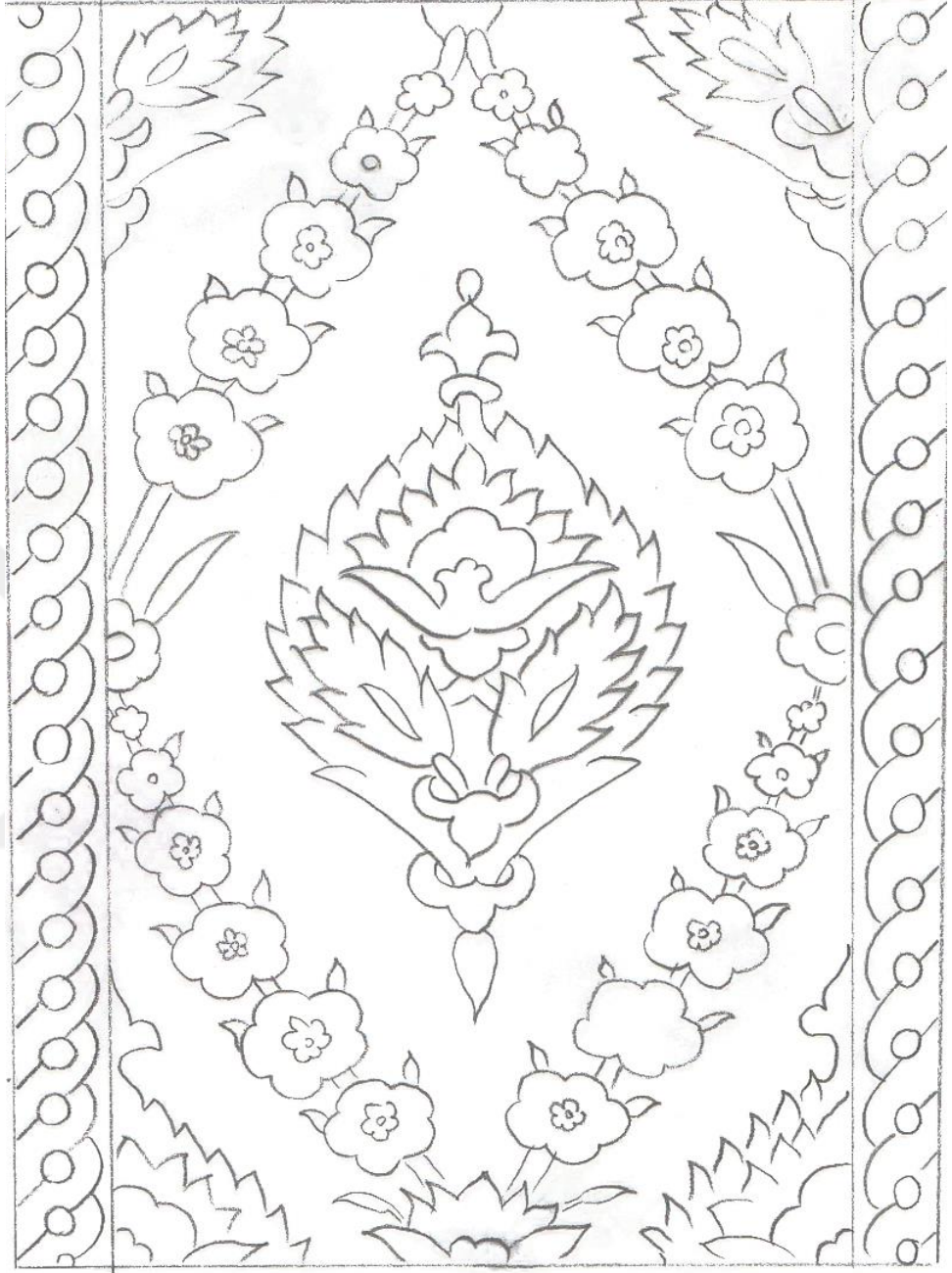
- Harem Dairesi Giriş Duvar 1 – 2 – 3 – 4 – 7 – 10 – 11 – 12 – 13 – 14 – 15
- Valide Sultan Dairesi Duvar 1 – 2 – 3
- Valide Sultan Merdiven Altı
- Saltanat Kapısı (Cümle Kapısı) Duvar 1 – 2 – 3 – 4
- Çeşmeli Sofa Duvar 1 – 2 – 6
- Veliaht Odası Duvar 1 – 2 – 3 – 4

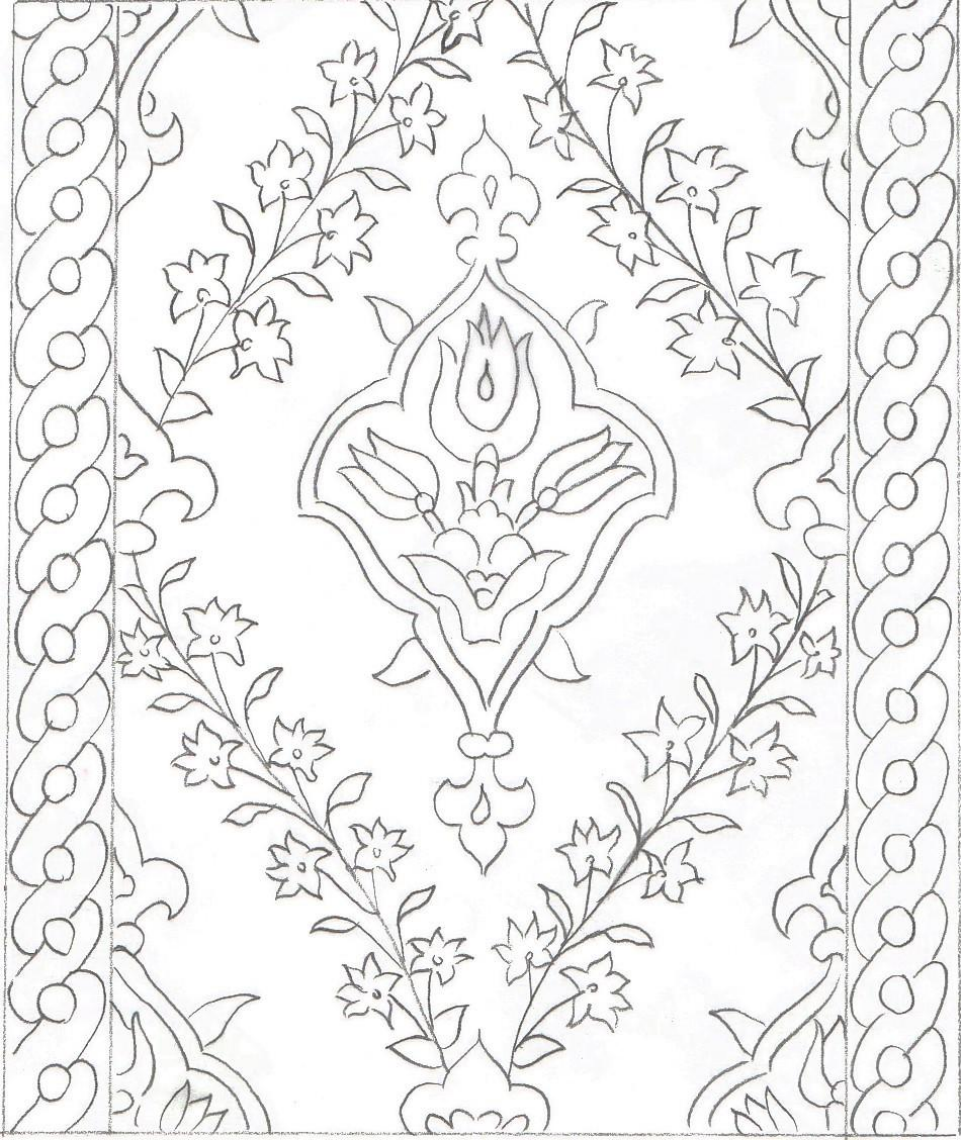
- Saltanat Kapısı (Cümle Kapısı) Duvar 1

- Çeşmeli Sofa Duvar 3 – 4 – 5 – 6

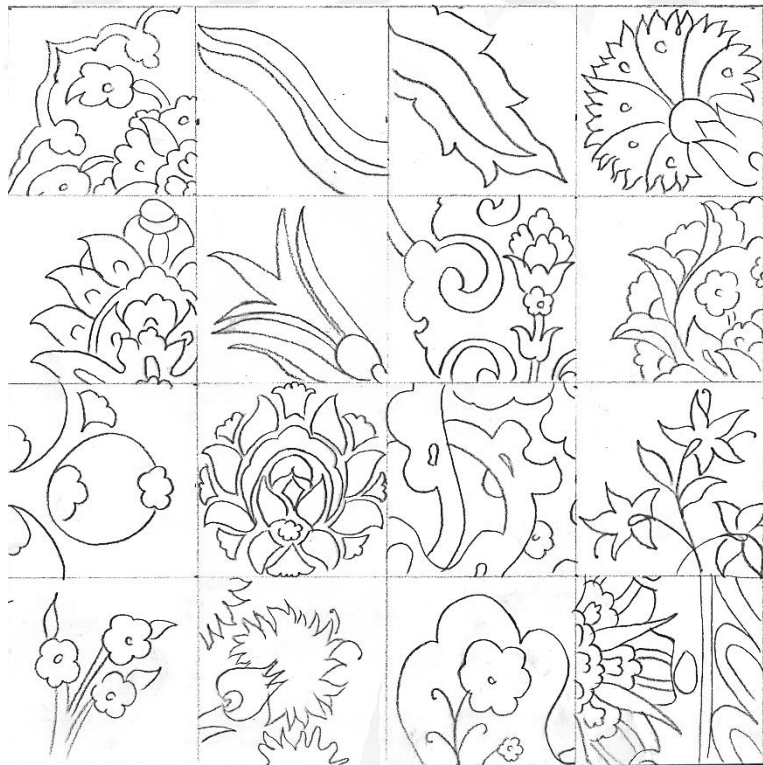
- Veliaht Dairesi 2. Oda Duvar 3

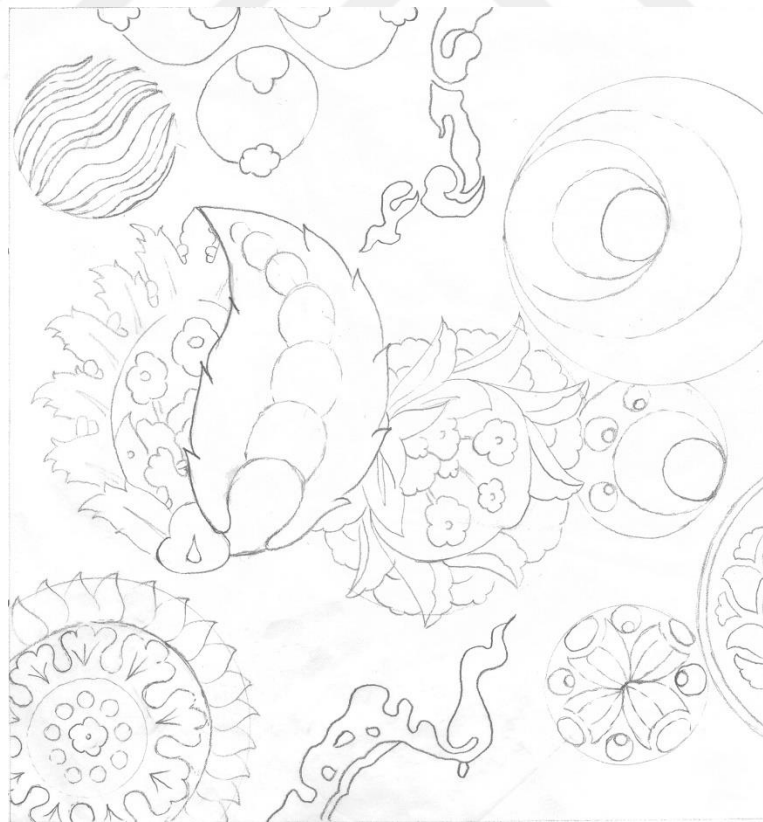

- Veliht Odası Duvar 1

3.1. Tez Kapsamında Yapılan Tasarımlar

SONUÇ

Topkapı Sarayı ve Harem Dairesi tarihi bugüne bıraktığı her konuda örnek olan tarihi eserler arasında önemli bir yere sahiptir. Topkapı Sarayı ve Harem Dairesi mimari özelliklerinin ele alınmasının yanı sıra Harem Dairesinin bazı mimari bölümlerinde çinilerin hasarlı (kırık karo), eksik ve yaklaşık karo sayıları bakımından ele alınmıştır. Bu konunun seçilmesindeki sebeplerin başında Topkapı Sarayı ve Harem Dairesi günümüze kadar uzanan en önemli mimari eserlerin arasında yer alması aynı zamanda Harem Dairesindeki çinilerin 16. – 17. – 18. yy'lara ait olmalarıdır. (dumlupınar, 2018)

Harem Dairesi Şadırvanlı sofa, Kadın Efendiler Taşlığı ve Dairesi, Valide Sultan Dairesi ve Taşlığı, Saltanat Kapısı (Cümle Kapısı), Çeşmeli Sofa, 3. Murat Has Odası, 1.Ahmed Has Odası, Veliaht Dairesi bölümlerinde yer alan çiniler yakından incelendiğinde çini karo kalite ve desen uygulamasında en iyi örneklerin olması ve bugün bile çini kompozisyonlarında, renklerde, motiflerde örnek teşkil etmektedir.

Harem Dairesindeki mimari bölümlerde ki çini karolar dönemin mimari süslemesine en iyi örnek ve bugünlere de önemli kaynak olarak gösterilmektedir. Bu araştırmada incelenen mimari bölümlerin oda oda inceleyerek fotoğrafları çekilerek planları çıkartılmış ve yer alan çinilerin fotoğrafları üzerinden hasarlı (kırık karo), eksik ve yaklaşık sayıları belirtilmiştir. Belirlenen çini karoların bire bir eskizleri çıkartılarak çini karolara da uygulamaları yapılmıştır. İncelenen mimari bölümlerde ki çinilerin motiflerine bağlı kalarak güncel tasarımlar eskiz ve çini karolara uygulamaları yapılmıştır.

KAYNAKÇA

DEMİRSAR ARLI, Belgin – ALTUN, Ara (2008). Anadolu Toprağının Hazinesi Çini Osmanlı Dönemi, Kale Grubu Kültür Yayınları

ÖNEY, Prof. Dr. Gönül (2009). Türk Çini Sanatı, Yapı Kredi Yayınları: İstanbul

YETKİN, Suut Kemal İslam Sanatı (2013). TDV *İslâm Ansiklopedisi* 'nin 43. cildinde, 507-508: İstanbul

YETKİN, Suut Kemal (1974) *İslam Sanatı Tarihi* İstanbul

(2012). TDV *İslâm Ansiklopedisi* 'nin 41. cildinde, 256-261: İstanbul

Kuban, D., 1997, 100 Soruda Türkiye Sanatı Tarihi, s.10

ASLANAPA, Oktay (2005) “Osmanlı Devri Mimarisi”, *İnkılap Yayınları*, İstanbul

SEDES, Fatma (2012). “Topkapı Sarayı Harem Dairesi Harem Dairesi Çinileri”, *Kasım Dergi*

SEDES, Fatma (2009). “Topkapı Sarayı Rölöve Raporu”, *Kasım Dergi*, İstanbul

DUMLUPINAR, Zehra (2018). “Topkapı Sarayı Harem Dairesi 17. Yüzyıl Çinileri”, *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, Yıl: 6, Sayı: 81, Kasım 2018, s. 300-310

ŞEHSUVAROĞLU, Haluk (2009) “İstanbul Sarayları”, *TBMM Yayınları*, İstanbul

Sakaoglu, N. (2007). s. 231 - 347

TAKIL, Eyyüp Soner (2018). “Topkapı Sarayı İncelenmesi ve Harem Dairesi İç Mekan Organizasyonu”, *İstanbul Yüksek Lisans Tezi*

İnternet Kaynakları:

Topkapı Sarayı & Harem Dairesi, <http://sanat-magazin.com/kemalgonuleri/topkapi-sarayi-harem-dairesi/>

Topkapı Sarayı ve Muhteşem Çiniler – 2, <http://blog.istanbul1881.com/topkapi-sarayi-harem-dairesi-ve-muhtesem-ciniler/>

Cümle Kapısı, <https://topkapisarayi.gov.tr/tr/content/c%c3%bcmle-kap%c4%b1s%c4%b1>

Topkapı Sarayı Mimarisi, <https://topkapisarayi.gov.tr/tr/tarih%C3%A7e>

Topkapı Sarayı Mimari Bölümler, <https://topkapisarayi.gov.tr/tr/mimari-b%C3%B6l%C3%BCmler>

Valide Sultan Dairesi ve Taşlığı,
http://www.mustafacambaz.com/details.php?image_id=36809

1.Ahmed Has Odası, <http://www.topkapisarayi.gov.tr>

ÖZGEÇMİŞ

Ad, Soyad: Nevin TORLAKLI

Doğum Yeri ve Yılı: Van, 1987

Eğitimi:

Lisans: 2012, Sakarya Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Geleneksel Türk Sanatları

Lise: 2005, Hayrettin Duran Lisesi / İzmir

İş Tecrübesi:

2016-2017, Doktor Cavit ÖZYEĞİN, Görsel Sanatlar Öğretmeni

2017-2018, Şehit Erkan ER Ortaokulu, Görsel Sanatlar Öğretmeni